

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΘΕΜΑ:

«Μοναστηριακές Βιβλιοθήκες στην Κύπρο».

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ:

ΜΑΡΙΑ ΑΝΔΡΕΟΥ 182/03

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΜΑΝΩΛΗΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - 2008

2.11. Συμπεράσματα.....	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΣΤΟ ΚΟΣΜΟ.....	37
3.1. Εισαγωγή.....	37
3.2. Βιβλιοθήκη Οικουμενικού Πατριαρχείου.....	37
3.3. Βατικανή Βιβλιοθήκη.....	38
3.4. Η Βιβλιοθήκη του Σεράππειου.....	38
3.5. Βιβλιοθήκη Malatestiana στην Cesena- Italia.....	39
3.6. Μαρκιανή Βιβλιοθήκη- Βενετία.....	40
3.7. Λαυρεντιανή Βιβλιοθήκη- Φλωρεντία.....	40
3.8. Η Βιβλιοθήκη του Αβαείου του St. Gall.....	41
3.9. Η Βιβλιοθήκη του Καθεδρικού ναού της Αγίας Σοφίας στο Κίεβο.....	42
3.10. Άλλες μοναστηριακές βιβλιοθήκες.....	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	44
4.1. Εισαγωγή.....	44
4.2. Σκοπός	44
4.3. Στόχοι.....	45
4.4. Περιορισμοί της Έρευνας.....	45
4.5. Ερωτηματολόγιο	46
4.6. Παρουσίαση Ερωτηματολογίου.....	47
4.7. Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας.....	48
4.8. Πληθυσμός.....	49
4.9. Τρόπος Ανάλυσης Ερωτηματολογίων.....	50
4.10. Ηθικοί παράγοντες	50
4.11. Προβλήματα	51
4.12. Συμπεράσματα.....	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.....	53
5.1. Εισαγωγή.....	53
5.2. Προσωπικά ερωτήματα.....	54
5.2.1. Φύλο	54
5.2.2. Ηλικία	54
5.2.3 Προϋπηρεσία.....	55

5.2.4. Ιδιότητα	55
5.2.5. Τμήμα Βιβλιοθήκης που εργάζεστε	56
5.2.6. Πόσα άτομα εργάζονται στην βιβλιοθήκη	57
5.3. Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης.....	57
5.3.1. Χρήση Η/Υ	57
5.3.2. Πόσο εξοικειωμένος είστε με Η/Υ.....	57
5.3.3. Πρόσβαση σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης	58
5.4. Υλικό.....	59
5.4.1. Σύνολο Βιβλίων	59
5.4.2. Έντυπα περιοδικά στην ελληνική γλώσσα	60
5.4.3. Έντυπα ξενόγλωσσα περιοδικά	60
5.4.4. Χειρόγραφα	61
5.4.5. Χαρτογραφικό υλικό	61
5.4.6. Εξειδικευμένο υλικό	62
5.4.7. Μοναδικό υλικό	62
5.5. Προσβασιμότητα.....	62
5.5.1. Πρόσβαση στο κοινό	62
5.5.2. Πρόσβαση χρηστών σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης	63
5.5.3. Σε ποιες Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης έχουν πρόσβαση οι χρήστες.....	63
5.5.4. Θα έπρεπε να παρέχει πρόσβαση και σε άλλες ΗΠΠ	65
5.5.5. Σε ποιες ΗΠΠ θα θέλατε να έχουν πρόσβαση	65
5.6. Προσωπικές Απόψεις.....	66
5.6.1. Είναι γνωστές στο ευρύ κοινό	66
5.6.2. Περισσότερη ενημέρωση για την ύπαρξη τους	67
5.6.3. Κατάλληλο υλικό για έρευνα	67
5.6.4. Ικανοποιητική πληροφόρηση και πλούσιο υλικό για θέματα που ζητούν οι χρήστες	67
5.7. Συμπεράσματα.....	68
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ.....	71
6.1. Εισαγωγή	71
6.2. Προσωπικά Ερωτήματα.....	71
6.2.1. Φύλο.....	71
6.2.2. Ηλικία	72

6.2.3. Ιδιότητα	72
6.3. Γενικά Ερωτήματα.....	73
6.3.1. Πόσο συχνά επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη.....	73
6.3.2. Εγγεγραμμένα μέλη της βιβλιοθήκης	73
6.3.3. Λόγοι που επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη	73
6.3.4. Χρησιμοποιείτε άλλη μοναστηριακή βιβλιοθήκη για να καλύψετε τις πληροφοριακές σας ανάγκες	74
6.3.5. Χρησιμοποιείτε άλλου είδους βιβλιοθήκη για να καλύψετε τις πληροφοριακές σας ανάγκες	74
6.3.6. Τι είδους άλλη βιβλιοθήκη χρησιμοποιείτε	75
6.3.7. Γνωρίζετε τι πληροφοριακές ανάγκες καλύπτουν	75
6.4. Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης	76
6.4.1. Χρησιμοποιείται Η/Υ	76
6.4.2. Εξοικείωση με Η/Υ	76
6.4.3. Γνωρίζετε την ύπαρξη ΗΠΠ.....	77
6.4.4. Πρόσβαση σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης.....	77
6.4.5. Ποια ΗΠΠ χρησιμοποιείτε περισσότερο	78
6.4.6. Σε ποιες ΗΠΠ λαμβάνετε οδηγίες χρήσης	81
6.5. Εκπαίδευση.....	83
6.5.1. Τρόπος Εκπαίδευσης που χρησιμοποιεί η βιβλιοθήκη	83
6.5.2. Πιστεύετε χρειάζονται καλύτερες οδηγίες από την βιβλιοθήκη για την χρήση των ΗΠΠ	83
6.5.3. Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος εκπαίδευσής	84
6.6. Υλικό.....	84
6.6.1. Ικανοποιητική πληροφόρηση στους χρήστες	84
6.6.2. Προσφέρουν πλούσιο υλικό	85
6.6.3. Το περιεχόμενο του υλικού είναι αυτό που περιμένατε	85
6.7. Προσωπικές Απόψεις.....	86
6.7.1. Ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης	86
6.7.2. Κατάλληλο υλικό για την πραγματοποίηση έρευνας	86
6.7.3. Αρνητικά συμβάντα στις βιβλιοθήκες.....	87
6.7.4. Θετικά συμβάντα στις βιβλιοθήκες	87
6.7.5. Βελτίωση εκπαίδευσης χρηστών.....	88
6.7.6. Προσωπικό όσο αφορά την εξυπηρέτηση	88

6.7.7. Προσωπικό όσο αφορά τις υπηρεσίες του	89
6.7.8. Προσωπικό όσο αφορά την συμπεριφορά του	89
6.7.9. Προσωπικό όσο αφορά τις γνώσεις του	89
6.7.10. Εκπαίδευση από το προσωπικό σε σχέση με τις υπηρεσίες που προσφέρει.....	90
6.8 Συμπεράσματα	90
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	92
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	93
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	95
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ	116
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	120

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ερ. – Ερώτηση Ερωτηματολογίου

Βλ. - Βλέπε

ΗΚΒ – Ηλεκτρονικός Κατάλογος Βιβλίων

ΗΚΠ - Ηλεκτρονικός Κατάλογος Περιοδικών

ΗΠΠ - Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης

Ο/Α – Οπτικοακουστικά Μέσα

ΤΕΙ – Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

Τ/Θ – Ταχυδρομική Θυρίδα

Η/Υ – Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές

S.P.S.S. – Statistical Package for Social Sciences

DVD – Digital Versatile Disc

CD-ROM – Compact Disc Read Only Memory

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Βιβλιοθήκη είναι μια λέξη η οποία χρησιμοποιείται από τα αρχαία χρόνια στην Ανατολή για να δηλώσει το μέρος, στο οποίο ήταν τοποθετημένα τα διοικητικά και κοινοτικά έγγραφα. Αργότερα τα μέρη αυτά επεκτάθηκαν και συμπεριλάμβαναν και φιλολογικά και επιστημονικά έργα. Έτσι, η έννοια βιβλιοθήκη δήλωνε τον τόπο συγκέντρωσης των βιβλίων και το άθροισμα των βιβλίων, όπως συμβαίνει και σήμερα. Ο Νταβαρίνος αναφέρει ότι στην ιστορία γενικά ο όρος βιβλιοθήκη σημαίνει τη συλλογή βιβλίων με ορισμένη ταξινόμηση και με σκοπό τη διατήρηση και τη διάδοση της γραπτής γνώσης για την πνευματική πρόοδο των ανθρώπων.

Βιβλιοθήκες στα μοναστηριακά κέντρα άρχισαν να εμφανίζονται με την καθιέρωση της χριστιανικής θρησκείας ως επίσημης θρησκείας του κράτους. Από τους πρώτους αιώνες της Ανατολικής αυτοκρατορίας όλα σχεδόν τα μοναστήρια είχαν συλλογές από βιβλία. Μέσα από την προσπάθεια να επιβληθεί το ορθόδοξο δόγμα και να αλλάξουν οι πιστοί στάση ζωής αλλάζει ριζικά και ο τρόπος διακίνησης του βιβλίου. Τα μοναστήρια στη Δύση μετά την πτώση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας τον 5ο αιώνα, έμειναν σαν κέντρα πνευματικής εργασίας. Σιγά-σιγά άρχισαν να γίνονται βιβλιοθήκες συλλέγοντας βιβλία θρησκευτικού περιεχομένου. Η οργάνωση των βιβλιοθηκών αυτών οφείλεται στο τάγμα των Βενεδικτίνων τον έκτο αιώνα.

Χαρακτηριστικά ο Κωνσταντίνος Στάικος αναφέρει ότι σταδιακά οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες εξελίχθηκαν σε "θεία πολιτεία του βιβλίου", ψύχη της κάθε μοναστηριακής κοινότητας και ο πολλαπλός ρόλος τους ήταν καθοριστικός στην οικοδόμηση της χριστιανικής γραμματείας όπως και στην διαιώνιση της.

Η αρχαιότερη οργανωμένη μοναστηριακή βιβλιοθήκη που λειτούργησε με κανονισμούς και η οποία είχε βιβλιογραφείο εγκατεστημένο στην Μόνη, ήταν η Μονή του Ιωάννου του Προδρόμου στην Κωνσταντινούπολη ή αποκαλούμενη αλλιώς Μονή του Στουδίου. Σκοπός της η πνευματική αναβάθμιση των μονάχων και γενικότερα όλων των πιστών. Τον 15ο αιώνα πολλές βιβλιοθήκες μεγάλων μονών στεγάζονταν πια σε χωριστά κτίρια. Στην Ιταλία (Bobbio, Monte Cassino, Grottaferrata κ.α) στη Γαλλία (Cluny, Fleury, Corbie, Sainte Genevieve κ.α) στη Γερμανία (Fulda, Reichnau, Sponheim κ.α.) στην Ελβετία (Melk, Saint Gall κ.α) στην Αγγλία (Canterbury, Wearmouth, York, Durham, Oxford κ.α) στην Ιρλανδία, στην Ισπανία και σε άλλες χώρες ιδρύθηκαν και σώζονται ακόμα βιβλιοθήκες περίφημες για την λαμπρότητα

τους. Η σπουδαία βιβλιοθήκη του Βατικανού ιδρύθηκε τον 15ο αιώνα από τον Πάπα Νικόλαο τον 5ο.

«Οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες των βυζαντινών σχεδιάστηκαν σύμφωνα με το ελληνικό πρότυπο της κλασικής εποχής, δηλαδή, ένας απρόσωπος χώρος που λειτουργεί σαν "αποθήκη" βιβλίων ενώ τα βιβλιοστάσια αντιπροσωπεύονται από ερμάρια.»¹ «Στις βιβλιοθήκες αυτές, οι ογκώδεις τόμοι των βιβλίων της εποχής εκείνης ήταν τοποθετημένοι πάνω σε αναλόγια και προσκολλημένοι σε μια αλυσίδα, της οποίας το άλλο άκρο κατάληγε σε χαλκά περασμένο σε μια οριζόντια ράβδο για να μπορεί να μετακινείτε το βιβλίο. Με τον καιρό κατασκευάστηκαν πάνω από τα αναλόγια ράφια για την τοποθέτηση των βιβλίων, που ο αριθμός τους άρχισε να αυξάνεται.»²

Μοναστηριακές βιβλιοθήκες υπάρχουν από τον 10ο αιώνα και στο Άγιο Όρος. Το μεγαλύτερο κέντρο του βιβλίου της χριστιανοσύνης και όχι μόνο είναι το Άγιο Όρος. Όπως αναφέρει ο Παπαδόπουλος(2000) το Άγιο Όρος είναι «μια ουράνια πολιτεία του βιβλίου». Δεν υπάρχουν βιβλία μόνο στην κεντρική βιβλιοθήκη του Αγίου Όρους αλλά και στα κελιά των μοναχών. Την συγκρότηση και τη λειτουργία της μοναστηριακής βιβλιοθήκης αναλάμβανε ο ιδρυτής της μονής ή κάποιος εμπνευσμένος ηγούμενος της. Η εξέλιξη και ο πλούτος της βιβλιοθήκης εξαρτιόταν από την οικονομική ευχέρεια της μονής, την εξάρτηση της από την πρωτεύουσα της, την γεωγραφική της θέση ή την ένταξη της σε κάποια μεγάλα κεφάλαια της περιοχής και τις ιστορικές συγκυρίες.

Τα χαρακτηριστικά των βιβλιοθηκών αυτών δεν διαφέρουν σε κάθε μονή, ωστόσο σε κάθε μοναστήρι υπήρχαν τρία είδη βιβλιοθηκών: η βιβλιοθήκη του καθολικού, η αρχειακή βιβλιοθήκη και η προσωπική βιβλιοθήκη των μοναχών. Η βιβλιοθήκη του καθολικού κατείχε τα λειτουργικά βιβλία, τα κειμήλια και κάθε άλλο θρησκευτικό κείμενο με κοσμικό περιεχόμενο. Η αρχειακή βιβλιοθήκη περιλάμβανε το υλικό που χαρακτήριζε την μονή από την ίδρυση της. Η πρώτη αρχειακή βιβλιοθήκη είναι της Μονής των Ακοιμήτων στην Κωνσταντινούπολη, που ιδρύθηκε το 420 μ.Χ. Διέθετε βιβλιοθήκη με Συνοδικές Αποφάσεις και βιβλία με χριστιανικό περιεχόμενο. Η προσωπική βιβλιοθήκη των μοναχών περιλάμβανε τις συλλογές βιβλίων των ίδιων

¹. ΣΤΑΙΚΟΣ, Κ. ΣΠ. 1997 .Βιβλιοθήκες Από την αρχαιότητα έως την Αναγέννηση και Σημαντικές Ουμανιστικές και Μοναστηριακές βιβλιοθήκες (3000π.χ- 1600π.χ). Αθήνα: {χ.ε}

² ΠΙΕΡΙΔΗ, Γ. Φ. 1962. *Βιβλία και βιβλιοθήκες*. Αμμόχωστος: Δημοτική βιβλιοθήκη Αμμοχώστου

των μονάχων. Αυτοί ήταν κάποιοι λόγιοι ηγούμενοι ή σημαντικοί λαϊκοί που ακολούθησαν τον μοναχικό βίο προσκομίζοντας τις βιβλιοθήκες τους στα μοναστήρια.

Οι μοναχοί τα βιβλία αυτά τα χρησιμοποιούν για μελέτη και προσευχή. Μερικά από τα βιβλία που υπάρχουν στα κελιά τους βρίσκονται εκεί για συναισθηματικούς λόγους. Συνήθως είναι κειμήλια από ασκητές που έμεναν παλαιότερα στο συγκεκριμένο κελί. Οι προϊστάμενοι των μονών δεν αποσύρουν αυτά τα παλαιά βιβλία για να μην θίξουν την συναισθηματική σχέση που έχουν οι ασκητές με τα αντικείμενα αυτά. Μόνο μετά το θάνατο τους τα μεταφέρουν στην κεντρική βιβλιοθήκη για καλύτερη διαφύλαξη και συντήρηση.

Υπάρχουν πληροφορίες ότι κάποια παλαιά έντυπα που υπήρχαν στις βιβλιοθήκες αυτές σήμερα δεν υπάρχουν. Αυτά τα έντυπα μπορεί να κλάπηκαν, να καταστράφηκαν είτε λόγω μεγάλης φθοράς είτε λόγω κακής φύλαξης, να μεταφέρθηκαν σε άλλες μοναστηριακές βιβλιοθήκες, ή ακόμη μπορεί και να υπάρχουν χωρίς όμως σελίδα τίτλου ή χωρίς ολόκληρες σελίδες από τα κείμενα.

Οι Αγιορείτικες βιβλιοθήκες περιέχουν βιβλία που είναι καταγεγραμμένα στην Ελληνική Βιβλιογραφία, βιβλία που δεν είναι καταγεγραμμένα στην Ελληνική Βιβλιογραφία και βιβλία ξενόγλωσσα. Τα βιβλία αυτά είναι γραμμένα στα ρουμάνικα, σλαβικά, ρωσικά κ.α. Μένουν στις μονές λόγω της σχέσης του Άγιου Όρους με τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές Ορθόδοξες χώρες.

Η Κύπρος από τον 13^ο αιώνα και μετά παραμένει η ενωτική αλυσίδα του δυτικού κόσμου προς την Ανατολή. Πολλοί χριστιανοί της άρχουσας τάξης από την περιοχή των Αγίων Τόπων έρχονταν στην Κύπρο. Έτσι γίνεται ο διεθνικός, πολιτικός και πνευματικός κόμβος όλων των χωρών. Μοναστηριακά κέντρα όπως του Μαχαίρα, του Κύκκου, την Λαγουδέρας, της Εγκλείστρας και πολλά αλλά αναδεικνύονται σε σχολικές και βιβλιογραφικές εστίες. Ακόμη, η Μονή του Σταυρού του Φανερωμένου έπειτα από την χορηγία μιας μεγάλης συλλογής βιβλίων στους μονάχους, από την βασίλισσα Αλίκη του Ιμπελίν, καταρτίζει μια σπουδαία βιβλιοθήκη. Ξακουστή είναι η βιβλιοθήκη του Νεόφυτου του Έγκλειστου στην Μονή του, η αποκαλούμενη «Αγία Βιβλιοθήκη».

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η έρευνα και η μελέτη των μοναστηριακών βιβλιοθηκών της Κύπρου. Επίσης, σκοπό έχει να καταγράψει την υπάρχουσα κατάσταση στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες, να εντοπίσει τυχόν προβλήματα που αφορούν στην υλικοτεχνική υποδομή, την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες τους και το προσωπικό τους με σκοπό να προτείνει λύσεις, ώστε να επιτευχθεί η μελλοντική ανάπτυξή τους.

Για την διεκπεραίωση της έρευνας έγινε συλλογή και ανάλυση ποσοτικών δεδομένων μέσω ερωτηματολογίων, σε υπαλλήλους και χρήστες των βιβλιοθηκών αυτών. Το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε με βάση τους στόχους και το σκοπό που καθορίστηκαν για αυτήν την έρευνα. Ακολούθησε η συλλογή των δεδομένων, τα οποία αναλύθηκαν με το στατιστικό πακέτο SPSS. Τέλος, διατυπώθηκαν τα συμπεράσματα με βάση τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων.

Συνολικά συμμετείχαν 23 υπάλληλοι και 46 χρήστες των μοναστηριακών βιβλιοθηκών. Η έρευνα στους υπαλλήλους έδειξε ότι η ηλεκτρονική πηγή που χρησιμοποιούν περισσότερο είναι ο ηλεκτρονικός κατάλογος βιβλίων. Όσο αφορά στο υλικό, διαθέτουν πολύ μικρό όγκο υλικού με εξειδικευμένο περιεχόμενο. Ακόμη, η προσβασιμότητα δεν είναι αυτονόητη στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες όπως σε άλλες βιβλιοθήκες διαφορετικού είδους. Επομένως, είναι λογικό να μην μένουν ευχαριστημένοι από την πληροφόρηση και το υλικό που παρέχουν στους χρήστες τους.

Η έρευνα στους χρήστες έδειξε ότι η ηλεκτρονική πηγή που χρησιμοποιούν περισσότερο είναι ο ηλεκτρονικός κατάλογος βιβλίων. Ο τρόπος με τον οποίο εκπαιδεύουν οι περισσότερες βιβλιοθήκες το κοινό τους είναι η εκπαίδευση από τον βιβλιοθηκονόμο. Μάλιστα για το υλικό που διατίθεται στην βιβλιοθήκη πληροφορούνται από το προσωπικό. Τέλος, οι υπηρεσίες που προσφέρονται στους χρήστες από το προσωπικό χαρακτηρίζονται σχετικά ικανοποιητικές.

Τέλος πρέπει να αναφερθεί ότι το προσωπικό και οι χρήστες των βιβλιοθηκών επιθυμούν να αναβαθμιστούν και να οργανωθούν αυτού του είδους βιβλιοθήκες. Δηλώνουν ότι υπάρχει έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού και μειωμένο ενδιαφέρον

από το κράτος για αναβάθμιση των μοναστηριακών βιβλιοθηκών.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πτυχιακή εργασία "Μοναστηριακές βιβλιοθήκες στην Κύπρο" έγινε για το Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης (ΑΤΕΙ-Θ). Επιλέχθηκε το συγκεκριμένο θέμα μετά την απόφαση μου να κάνω την πρακτική άσκηση σε μια τέτοια βιβλιοθήκη στην Κύπρο. Στην βιβλιοθήκη του κέντρου μελετών της Ιεράς Μόνης Κύκκου.

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η έρευνα και η μελέτη των μοναστηριακών βιβλιοθηκών της Κύπρου. Επίσης, σκοπός έχει να καταγράψει την υπάρχουσα κατάσταση στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες, να εντοπίσει τυχόν προβλήματα που αφορούν στην υλικοτεχνική υποδομή, την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες τους και το προσωπικό τους με σκοπό να προτείνει λύσεις ώστε να επιτευχθεί η μελλοντική ανάπτυξή τους. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός προκαθορίστηκαν και κάποιοι στόχοι όπως η βιβλιογραφική μελέτη των εκκλησιαστικών βιβλιοθηκών, η καταγραφή και η παρουσίαση των εκκλησιαστικών βιβλιοθηκών της Κύπρου, η καταγραφή και η έρευνα της παρούσας κατάστασης ως προς το προσωπικό, το υλικό, την υλικοτεχνική υποδομή και την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών, η έρευνα ως προς την χρήση τεχνολογιών στις βιβλιοθήκες αυτές, η μελέτη του προσωπικού σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και η έρευνα χρηστών ως προς τη χρήση των υπηρεσιών και των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης των μοναστηριακών βιβλιοθηκών και καταγραφή των απόψεων τους όσο αναφορά στις βιβλιοθήκες αυτές .

Το ερωτηματολόγιο θεωρήθηκε το κατάλληλο μέσο συλλογής για τις πληροφορίες που έπρεπε να συλλεχθούν για την κάθε βιβλιοθήκη. Συγκεκριμένα διεξήχθησαν δυο έρευνες με δύο ξεχωριστά ερωτηματολόγια, ένα για το προσωπικό και ένα για τους χρήστες. Το ερωτηματολόγιο του προσωπικού χωρίζεται σε έξι θεματικές ενότητες:στα προσωπικά ερωτήματα, στα γενικά ερωτήματα, στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, στο υλικό, στην προσβασιμότητα και στις προσωπικές απόψεις. Το ερωτηματολόγιο των χρηστών επίσης χωρίζεται σε έξι θεματικές ενότητες:στα προσωπικά ερωτήματα, στα γενικά ερωτήματα, στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, στην εκπαίδευση, στο υλικό και στις προσωπικές απόψεις.

Τα αποτελέσματα και μια γενικότερη εικόνα για το συγκεκριμένο θέμα παρατίθενται στην εργασία. Συγκεκριμένα τα κεφάλαια που αναλύουν την ερευνητική διαδικασία είναι:

- Βιβλιογραφική ανασκόπηση: Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται όλες οι πηγές που προϋπήρχαν και αναφέρονται στο συγκεκριμένο θέμα. Είτε γραπτές είτε ηλεκτρονικές.
- Αξιολόγηση: Παρουσίαση μοναστηριακών βιβλιοθηκών: Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται και αξιολογούνται οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες. Επίσης, δίνονται κάποια ιστορικά στοιχεία που αφορούν το μοναστήρι όπου ανήκει η κάθε βιβλιοθήκη.
- Βιβλιοθήκες στον κόσμο: Στο κεφάλαιο αυτό καταγράφονται διάφορες μοναστηριακές βιβλιοθήκες που βρίσκονται σε ολόκληρο τον κόσμο.
- Μεθοδολογία έρευνας: Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η μέθοδος που ακολουθήθηκε στην έρευνα όπου περιγράφεται η όλη διαδικασία για την συλλογή και την επεξεργασία των δεδομένων.
- Αποτελέσματα ερωτηματολογίων προσωπικού: Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται και αναλύονται τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων του προσωπικού που προέκυψαν από την συγκεκριμένη έρευνα.
- Αποτελέσματα ερωτηματολογίων χρηστών: Εδώ παρουσιάζονται και αναλύονται τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων των χρηστών που προέκυψαν από την συγκεκριμένη έρευνα.
- Συμπεράσματα: Στο κεφάλαιο συμπεράσματα καταγράφονται τα γενικά σχόλια που προέκυψαν από την παρούσα έρευνα.

Τέλος, πρέπει να αναφέρουμε τα παραρτήματα που υπάρχουν στο τέλος της εργασίας. Στα παραρτήματα παρουσιάζεται η συνοδευτική επιστολή που δόθηκε μαζί με τα ερωτηματολόγια, τα ερωτηματολόγια του προσωπικού και των χρηστών, οι ταχυδρομικές διευθύνσεις των μοναστηριακών βιβλιοθηκών και ο κατάλογος πινάκων των αποτελεσμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

1.1. Εισαγωγή

Μια Λατινική παροιμία λέει:

"Clastrum sines aremarie est guasi castrum sines armamentarie".

Σε ελεύθερη μετάφραση

"Μοναστήρι χωρίς βιβλιοθήκη είναι σαν ένα κάστρο χωρίς οπλοστάσιο".

Σύμφωνα με την εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα η λέξη βιβλιοθήκη έχει ποικίλες χρήσεις. Βασικά δηλώνει τη συλλογή βιβλίων κάτω από ορισμένη ταξινόμηση με σκοπό τη διατήρηση και διάδοση της γνώσης και γενικότερα την πληροφόρηση. Ο όρος χρησιμοποιείται επίσης για να δηλώσει σειρά βιβλίων με ειδικό περιεχόμενο, καθώς και σειρά βιβλίων του ίδιου προσώπου ή της ίδιας έκδοσης.

Επίσης, η εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα ορίζει το μοναστήρι ως τόπο όπου ζει κανείς ως μοναχός ή συγκρότημα κτηρίων όπου ζουν μοναχοί.

Όλα σχεδόν τα μοναστήρια, σε μια διαδρομή αιώνων είχαν συλλογές από βιβλία. Σιγά-σιγά, με το πέρασμα του χρόνου, οι συλλογές αυτές αναπτύσσονταν και οργανώνονταν δημιουργώντας έτσι τις πρώτες μοναστηριακές βιβλιοθήκες. Οι πρώτες συλλογές βιβλίων και οι βιβλιοθήκες των μοναστηριών αργότερα είχαν κυρίως θρησκευτικό περιεχόμενο. Εκπρόσωποι και ιδρυτές των μοναστηριακών βιβλιοθηκών ήταν άνθρωποι της εκκλησίας και των γραμμάτων. Αυτό εξακολουθεί να ισχύει μέχρι και σήμερα.

Σε αυτό το κεφάλαιο καταγράφονται και αναλύονται όλες οι σχετικές μελέτες που έγιναν με θέμα τις μοναστηριακές βιβλιοθήκες.

Δύο από τα σημαντικότερα βιβλία που με βοήθησαν σε αυτή την έρευνα, με πλούσιο υλικό για το θέμα είναι τα παρακάτω:

«Βιβλιοθήκες: Από την Αρχαιότητα έως την Αναγέννηση και Σημαντικές Ουμανιστικές και Μοναστηριακές Βιβλιοθήκες (3000 π.Χ. - 1600 μ.Χ.)» του Κωνσταντίνου Στάικου, το οποίο παρουσιάζει την πορεία που ακολούθησε ο θεσμός της βιβλιοθήκης ανά τους αιώνες, τις διάφορες αλλαγές του υλικού του βιβλίου, και τις ιστορικές

καταστροφές που υπέστησαν. Επίσης, καταγράφει τα αίτια που επηρέασαν όχι μόνο τη διάδοση του θεσμού της βιβλιοθήκης, αλλά και την κτιριακή αρχιτεκτονική τους.

«Η ιστορία της βιβλιοθήκης στον Δυτικό πολιτισμό» είναι ένα ακόμη βιβλίο με περιεχόμενο την ιστορία του βιβλίου στον ελληνορωμαϊκό πολιτισμό, τις βιβλιοθήκες του παρελθόντος και γενικότερα καταγράφει την αναπαραγωγή και την διακίνηση του βιβλίου από την ανάδειξη της Κωνσταντινούπολης, το 330 μ. Χ, ως την Άλωση της το 1453 μ.Χ.

1.2. Ανάπτυξη μοναστηριακών βιβλιοθηκών και οι δυσκολίες που αντιμετώπιζαν

Η ανάπτυξη των βιβλιοθηκών αυτών είναι πολύ δύσκολη διότι δεν υπάρχει χρηματοδότηση από το κράτος, παρά μόνο από εκκλησιαστικούς φορείς, και όχι αρκετή. Στα περισσότερα μοναστήρια η βιβλιοθήκη συντηρείται και χρηματοδοτείται από το έσοδα του ίδιου του μοναστηριού. Αυτό γίνεται από τα πρώτα χρόνια εμφάνισης αυτού του είδους βιβλιοθηκών. Ο Διονύσιος Γιαννίμπας (2003) αναφέρεται στις δυσκολίες διευκόλυνσης της πρόσβασης στη γνώση. Η ανάπτυξη, συλλογή και διαχείριση του περιεχομένου των τεκμηρίων ήταν δύσκολο να αποδοθεί. Υπήρχε η αλφαβητική παρουσίαση των τεκμηρίων με βάση το όνομα του συγγραφέα ή τον τίτλο του βιβλίου. Αυτό απαιτούσε χρόνο και συνεπώς χρήμα. Υπόκειντο στην διαδικασία διαρκούς καταλογογράφησης και ταξινόμησης. Η εργασία αυτή επαναλαμβανόταν χωριστά για καθεμία βιβλιοθήκη, αντί να γίνεται μια φορά για όλους από κάποιο κεντρικό φορέα. Με το πέρασμα των χρόνων επιτυγχάνεται η γρήγορη και εύκολη πρόσβαση στην πληροφορία.

1.3. Ρόλος μοναστηριακών βιβλιοθηκών

Οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες παίζουν σπουδαίο ρόλο στην ανάπτυξη και την διαμόρφωση του κάθε τόπου. Αρχικά δημιουργήθηκαν οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες και αργότερα ακολούθησαν οι βιβλιοθήκες άλλου είδους(ακαδημαϊκές, δημοτικές, ειδικές και άλλες). Συνεπώς, έχουν στενή σχέση με την ανάπτυξη και τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνονταν οι κοινωνίες.

Ο κάθε πολιτισμός διαμορφωνόταν με βάση τη σχέση που είχε με το βιβλίο και τον γραπτό λόγο. Για να μπορέσει ο άνθρωπος να αναπτυχθεί και να δημιουργήσει

πρέπει να έχει κάποια γνωστική υποδομή. Μέσα από τα βιβλία παίρνουμε τις γνώσεις και εξελισσόμαστε. Μέσα από τα βιβλία γινόμαστε καλύτεροι και σωστότεροι άνθρωποι.

Όλοι η ιστορία περνά μέσα από τα βιβλία. Καταγράφονται τα ιστορικά γεγονότα. Η ιστορία των βιβλιοθηκών είναι ταυτισμένη με τη γενικότερη ιστορία της χώρας στην οποία αυτές λειτουργούν. Οι βιβλιοθήκες ως κέντρα παιδείας συνέβαλαν στον φωτισμό του Γένους και στην ανάκτηση της εθνικής ανεξαρτησίας του (Σεμερτζάκη, 2006). Ο Γεώργιος Γεμιστός ή Πληθών έγραφε:

«αυτή η πάτριος παιδεία περισώθηκε σε Βιβλιοθήκες Κοινοτήτων, Μητροπόλεων και μονών αλλά και σε ιδιωτικές συλλογές φιλογενών Ελλήνων».

Οι πρώτες βιβλιοθήκες που αναπτύσσονταν ή καλύτερα που υπήρχαν από τα αρχαία χρόνια, είναι μοναστηριακές. Αν δεν μούνταν οι μοναχοί στο διάβασμα και στην συγγραφή διαφόρων χειρογράφων, θα υπήρχαν μεγάλες γνωστικές ελλείψεις σε θέματα θρησκευτικά αλλά και εθνικά. Αυτό θα γινόταν γιατί δεν θα είχαν διασωθεί, γραμμένα αρχεία που να αναφέρονται σε θρησκευτικά και εθνικά γεγονότα της εποχής εκείνης. Η εκκλησία παίζει σημαντικό ρόλο σε όλα τα επίπεδα σε μια χώρα, κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά και άλλα. Είναι ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει τα δρώμενα της κάθε χώρας. Μέσα από την συμβολή της καταγράφει τα γεγονότα και τα παρουσιάζει στο ευρύτερο κοινό. Για την διάσωση και την διάδοση των γνώσεων αυτών, λειτουργούσαν βιβλιογραφικά εργαστήρια, όπου οι μοναχοί αντέγραφαν τα πρωτότυπα. Ακόμη συνέλεγαν τα προσωπικά αρχεία των μοναχών και τα καταχωρούσαν στην βιβλιοθήκη του μοναστηριού. Έτσι σιγά-σιγά δημιουργήθηκαν οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες.

1.4. Τρόποι ανάπτυξης των βιβλιοθηκών

Οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες αναπτύχθηκαν βασικά με δύο τρόπους, την ενσωμάτωση των προσωπικών συλλογών μοναχών και την υποχρεωτική μελέτη. Η μελέτη ήταν υποχρεωτική για τους μοναχούς και η ανάγνωση τους απασχολούσε αρκετό διάστημα της ημέρας. Υπήρχε μάλιστα και χώρος για όσους αγράμματους εισέρχονταν στη Μονή για να διαβάσουν. Αυτό ήταν υποχρεωτικό. Όπως αναφέρει ο Στάικος (1997):

«Κάθε πρωί ο μοναχός παρελάμβανε από τα χέρια του Secundus ένα χειρόγραφο, το οποίο όφειλε να επιστρέψει το σούρουπο για να φυλαχτεί στα ερμάρια».

Επίσης, αυτό φαίνεται και από τον τρόπο που ιδρύθηκε η Μαρκινιανή βιβλιοθήκη. Σύμφωνα με τον Στάικο(1997):

«Μαρκινιανή Βιβλιοθήκη στη Βενετία ιδρύθηκε με βάση την προσωπική συλλογή κωδίκων και εντύπων του καρδινάλιου Βησσαρίωνα» ενώ αναφέρει στη συνέχεια ότι «...είχε δημιουργήσει μια σημαντική συλλογή χειρογράφων από αναζητήσεις σε καθεδρικούς ναούς και μοναστήρια της νότιας Γαλλίας, κυρίως, όπου ζούσε εξόριστος».

Η μοναχή Ιακώβη(2002) αναφέρει ότι βασικές πηγές εμπλουτισμού μιας μοναστηριακής βιβλιοθήκης υπήρξαν η παραγωγή χειρογράφων στο ίδιο το μοναστήρι, η αγορά, η παραγγελία βιβλίων για την κάλυψη μιας συγκεκριμένης ανάγκης ή έλλειψης και βεβαίως οι μεγάλες και εντυπωσιακές δωρεές αυτοκρατόρων, ηγεμόνων, πατριαρχών, αρχιερέων, μοναχών αλλά και ιδιωτών, που χάριζαν τις προσωπικές τους συλλογές. Κατά κανόνα κάθε μοναστήρι κληρονομούσε και την προσωπική βιβλιοθήκη των μοναχών του.

Στις περισσότερες μονές του Αγίου Όρους υπήρχαν συγκροτημένες συλλογές χειρογράφων και λειτουργούσαν βιβλιογραφικά εργαστήρια, όπου οι μοναχοί αντέγραφαν τα πρωτότυπα, όχι αυθαίρετα αλλά βάσει αυστηρών κανόνων που τους ακολουθούσαν πιστά.

Οι βιβλιοθήκες αυτές εμπλουτίζονταν από τους ίδιους τους μοναχούς. Σύμφωνα με τον Στάικο(1997):

«Βασική πηγή πλουτισμού των μοναστηριακών βιβλιοθηκών ήσαν οι προσωπικές συλλογές των μοναχών, οι οποίες μάλιστα, δεν άνηκαν μόνο σε απλούς μοναχούς αλλά και σε λόγιους ηγουμένους ή σε σημαντικούς λαϊκούς, ακόμη και σε αυτοκράτορες, που αποφάσιζαν να τελειώσουν τη ζωή τους σε κάποιο μοναστήρι. Στην αναχωρητική αυτή κίνηση, εκτός από το ράσο τους είχαν για συντροφιά ένα ή περισσότερα από τα αγαπημένα τους βιβλία, τα οποία κατά κανόνα σχεδόν κατέληγαν στη βιβλιοθήκη της μονής».

Ο εμπλουτισμός των μοναστηριών από τις προσωπικές συλλογές των μοναχών ενισχύεται και από την παρακάτω μαρτυρία. Μετά τη διάλυση των μοναστηριών της Βοημίας από τον αυτοκράτορα Ιωσήφ Β΄ η Βιβλιοθήκη του Αβαείου

του Στράχωφ στην Πράγα εμπλουτίστηκε όπως αναφέρεται επίσης από το Στάικο(1997) με:

«... προσωπικές συλλογές των μοναχών έβρισκαν καταφύγιο στη μοναστηριακή βιβλιοθήκη και μεγάλα ιδρύματα, όπως η Τσέχικη Ακαδημία Επιστημών και Τεχνών, αναδείχθηκαν αστείρευτη πηγή εμπλουτισμού της βιβλιοθήκης».

1.5. Καταστροφές και κλοπές στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες

Αποτέλεσμα των βεβηλώσεων, καταστροφών και κλοπών από τις βιβλιοθήκες είναι να χαθούν πολύτιμα ιστορικά τεκμήρια. Το υλικό αυτό θα ήταν πολύτιμο αν το είχαμε στα χέρια μας γιατί θα γνωρίζαμε ποια ήταν τα θέματα που είχαν αυτά τα βιβλία, ποια η γραφή τους και αλλά στοιχεία που θα μας βοηθούσαν να εμπλουτίσουμε τις γνώσεις μας για την τότε εποχή. Ακόμη, αντιμετώπιζαν σοβαρό πρόβλημα με την στέγαση των τεκμηρίων και το χώρο όπου θα μπορούσαν να μελετήσουν οι αναγνώστες.

Σήμερα, υπάρχουν μεγάλες ελλείψεις από το υλικό που είχαν οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες παλαιότερα. Όταν ο Βησσαρίωνας δώρισε την συλλογή του στην Βενετική Δημοκρατία έμεινε κλεισμένη σε κιβώτια για δέκα περίπου χρόνια. Στην συνέχεια απομονώθηκαν τα έγγραφα αυτά και έτσι δεν υπήρχε περίπτωση να μπορέσει κανείς να τα μελετήσει. Όταν τελικά αποφασίστηκε η εκμετάλλευση του υλικού αυτού αναφέρεται χαρακτηριστικά από τον Στάικο(1997) ότι:

«...εντοπίσθηκαν κλοπές χειρογράφων, κάτι που ανησύχησε σοβαρά τις βενετικές αρχές. Έτσι, ο δανεισμός των βιβλίων απαγορεύτηκε, και για να μελετήσει κανείς τους κώδικες χρειαζόταν ειδική άδεια». Από την αρχαιότητα υπήρχε το πρόβλημα φύλαξης των βιβλίων και ο κατάλληλος χώρος για ανάγνωση».

Η ιστοσελίδα με θέμα την Μαρκινιάνη βιβλιοθήκη η οποία ανακτήθηκε από τον Στάικο(1997) αναφέρει:

«Τον Bembo τον απασχόλησε πρωταρχικά το πρόβλημα της στέγασης των βιβλίων, έτσι ώστε να μην υποχρεώνονται οι λόγιοι να τα δανείζονται ακόμα και για μια απλή αντιβολή. Από το 1531 διαμορφώνει έναν χώρο πάνω από την εκκλησία του Αγίου Μάρκου σε προσωρινή βιβλιοθήκη, όπου και μεταφέρθηκαν τα χειρόγραφα από το Palazzo Ducale.»

Για την αναδόμηση μιας οποιασδήποτε βιβλιοθήκης χρειάζονται κονδύλια και απαραίτητη πάντα είναι η χρηματοδότηση της από κάποιον οργανισμό ή ίδρυμα. Χωρίς χρηματοδότηση από κάποιον οργανισμό ή ίδρυμα είναι σχεδόν αδύνατο ακόμη και σήμερα να στηθεί μια σύγχρονη βιβλιοθήκη με κατάλληλα μέσα και εξοπλισμό. Χαρακτηριστικό είναι το κείμενο που βρίσκουμε στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκη του Αβαείου του Στράχωφ στην Πράγα από τον Σταίκο(1997):

«Από τα τέλη του 17ου αιώνα, άρχισαν να φθάνουν στη βιβλιοθήκη του Στράχωφ δωρεές και κληροδοτήματα, όπως και ολόκληρες συγκροτημένες βιβλιοθήκες, που ανήκαν σε εκκλησιαστικούς αξιωματούχους και καθηγητές του Πανεπιστημίου της Πράγας. Ο κατάλογος της βιβλιοθήκης ανέβαζε τον αριθμό των βιβλίων σε 12.000 τόμους. Έτσι, ο σχεδιασμός ενός χώρου που θα στέγαζε τα νέα ανεκτίμητα αποκτήματα θεωρήθηκε αναγκαίος, οπότε και δημιουργήθηκε η εξαιρετικά γοητευτική και ατμοσφαιρική Φιλοσοφική αίθουσα».

Ο Μιχαηλίδης(2006) αναφέρει σε ένα άρθρο του για την Βιβλιοθήκη της Χίου ότι πάνω από 150.000 τόμοι βιβλίων, σπάνια αντικείμενα και ιστορικές συλλογές, κινδυνεύουν να χαθούν λόγω της γνωστής αδιαφορίας του (εκάστοτε) κρατικού μηχανισμού. Η βιβλιοθήκη λειτουργεί χωρίς εξειδικευμένο προσωπικό και ουσιαστικά χωρίς διευθυντή. Τα προβλήματα συσσωρεύονται με αποτέλεσμα η Βιβλιοθήκη, παρά τις προσπάθειες των εργαζομένων, σε λίγο να μην μπορεί πλέον να ανταποκριθεί στις στοιχειώδεις υποχρεώσεις της. Ίδια περίπτωση είναι και αυτή του Νεοελληνικού κράτους, αναφέρει η Σεμερτζάκη, το οποίο από την ίδρυση του μέχρι και τις προηγούμενες δεκαετίες δεν έδωσε τη δέουσα σημασία στις βιβλιοθήκες.

Οι καταστροφές των βιβλίων είναι μεγάλο πλήγμα στις βιβλιοθήκες. Με το πέρασμα των χρόνων τόμοι βιβλίων χάθηκαν, κλάπηκαν, λεηλατήθηκαν ή κάηκαν. Μετά από μια τέτοια καταστροφή είναι δύσκολο να ξαναβρεθούν κάποια τεκμήρια. Χρειάζεται αγώνας για να διασώσουν τα βιβλία στο πέρασμα του χρόνου. Στην Κέα ο Χωνιάτης φρόντιζε αδιάκοπα να συγκεντρώσει τα καταστραμμένα βιβλία του ή να αποκτήσει καινούργια. Έγραφε σε όποιον πληροφορούνταν ότι αγόρασε βιβλία από τους Φράγκους και τα ζητούσε δανεικά για να τα αντιγράψει (Στάικος).

1.6. Υλικό

Το υλικό που βρίσκεται σε τέτοιες βιβλιοθήκες είναι θεολογικού και κοσμικού περιεχομένου, πρόκειται για χειρόγραφους κώδικες, έγγραφα και σπάνια έντυπα. Στο

Άγιο Όρος υπήρχαν σχολές αναπαραγωγής χειρογράφων σε αντιγραφικά εργαστήρια, αρχικά για τις λειτουργικές ανάγκες των μονών και αργότερα για εκπαιδευτικούς αλλά και εμπορικούς λόγους. Η αντιγραφή κωδίκων περιλαμβάνονταν στα καθήκοντα των μοναχών. Σήμερα οι βιβλιοθήκες του Αγίου Όρους περιλαμβάνουν χειρόγραφα, αρχαικό υλικό για την ιστορία των μονών, πατριαρχικά έγγραφα και έντυπα βιβλία. Η Ι. Μ. Παναγίας Ολυμπιώτισσας διαθέτει μια από τις πλουσιότερες και πιο αξιόλογες μοναστηριακές βιβλιοθήκες της Ελλάδας, με πολλούς τόμους σπάνιων βιβλίων, χειρόγραφους κώδικες και έγγραφα.

1.7. Συμπεράσματα

Η ανάπτυξη μίας μοναστηριακής βιβλιοθήκης απαιτεί μια συστηματική εργασία για την επιδίωξη του κάθε στόχου της. Για τις κυπριακές μοναστηριακές βιβλιοθήκες ο δρόμος για την πλήρη οργάνωσή τους είναι ακόμη μακρύς. Μια πρώτη έρευνα στις βιβλιοθήκες αυτές έδειξαν ότι οι συλλογές δεν είναι πλούσιες και δεν γίνεται καμία προσπάθεια για την ανάπτυξη τους.

Οι κυριότεροι λόγοι για τους οποίους δεν υπάρχει ανάπτυξη αυτών των βιβλιοθηκών στην Κύπρο είναι, καταρχάς, η ανύπαρκτη χρηματοδότηση από το Κράτος και τα αρμόδια εκκλησιαστικά όργανα καθώς και η έλλειψη προσωπικού των βιβλιοθηκών και των μονών για ανάπτυξή τους. Γίνεται κατανοητό ότι στη σημερινή εποχή είναι αδύνατη η κάλυψη των βασικών αναγκών, της συντήρησης και της ανάπτυξη ενός ζωντανού οργανισμού μια βιβλιοθήκης χωρίς επαρκή ή μηδενική χρηματοδότηση. Σήμερα, στις περισσότερες βιβλιοθήκες της Κύπρου, οι δαπάνες των βιβλιοθηκών αυτών καλύπτονται με δωρεές και εισφορές από φίλους της εκκλησίας και των μοναστηριών.

Ανέκαθεν οι βιβλιοθήκες που βρίσκονταν στον χώρο των μοναστηριών υπηρετούσαν τις πληροφοριακές ανάγκες των μοναχών. Για αυτό το λόγο τα τεκμήρια που απαρτίζουν μια τέτοια βιβλιοθήκη είναι θεολογικού περιεχομένου. Σπάνια υπάρχει υλικό με περιεχόμενο γενικού ενδιαφέροντος. Αυτό συμβαίνει γιατί τέτοιου είδους βιβλιοθήκες δεν είναι ανοικτές στο ευρύ κοινό. Υλικό γενικού ενδιαφέροντος μπορεί κανείς να συναντήσει στα δύο Κέντρα Μελετών που λειτουργούν περισσότερο για τους ερευνητές. Δυσάρεστο είναι ακόμη ότι δεν είναι δανειστικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ-ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

2.1. Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό καταγράφονται και αξιολογούνται όλες οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες της Κύπρου. Οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες που αναφέρονται παρακάτω είναι οι εξής: η βιβλιοθήκη του Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου, η βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ, η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μητρόπολης Λεμεσού, η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μητρόπολης Πάφου, η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μητρόπολης Κιτίου, η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μονής Αγίου Νεοφύτου, η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μονής του Αγίου Ηρακλειδίου, η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μονής του Μαχαιρά, η βιβλιοθήκη της Μονής της Θεοτόκου και η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μονής Σταυροβουνίου.

2.2. Βιβλιοθήκη του Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου

Μητροπολίτης: Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου και Τηλλυρίας, κ. Νικηφόρος.

Διεύθυνση: Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου Τ.Θ. 28192, Λευκωσία Κύπρος.

*Τηλέφωνο:*22370002

Ιστοσελίδα: www.imkykkou.com.cy

Μονή Κύκκου

Η Ιερά Μονή Κύκκου βρίσκεται στο δυτικό τμήμα της οροσειράς του Τροόδους, 18 χιλιόμετρα από την ψηλότερη βουνοκορφή της Κύπρου, τον Όλυμπο. Η ίδρυση της χρονολογείται γύρω στο 1100 μ.Χ.

Η Μονή είναι από τα σημαντικότερα πνευματικά κέντρα της Κύπρου. Δεν περιορίζεται μόνο στα θρησκευτικά της καθήκοντα, αλλά συμμετάσχει και στα ιστορικά δρώμενα του νησιού. Πάντα ακολουθεί και συμμερίζεται τις δυσκολίες του λαού. Προσπαθεί να εμψυχώνει, να καθοδηγεί και να προστατεύει τον τόπο και το ποίμνιο από τις δυσκολίες και τις κακουχίες. Έχει τη φήμη της ενδοξότερης Μονής της Κύπρου, για αυτό και κάθε χρόνο την επισκέπτονται χιλιάδες πιστοί. Το πλήρες όνομα της Μονής είναι "Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή της Παναγίας του Κύκκου".

Βιβλιοθήκη

Η βιβλιοθήκη του Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου ιδρύθηκε το 1986, από τον Επίσκοπο Κύκκου Νικηφόρο. Περιλαμβάνει συνολικά 39.000 τόμους, καθώς και 350 τόμους ανατυπωμένων κυπριακών εφημερίδων, που χρονολογούνται γύρω στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα. Ακόμη περιλαμβάνει 500 έντυπα περιοδικά στην ελληνική γλώσσα, 90 ξενόγλωσσα έντυπα περιοδικά, 150 χειρόγραφα και πλούσιο χαρτογραφικό υλικό. Μοναδικά τεκμήρια στην βιβλιοθήκη είναι τα χειρόγραφα και τα 2.500 περίπου παλαίτυπα. Ως προς το περιεχόμενο, το υλικό της περιλαμβάνει θέματα ιστορίας, θεολογίας και τέχνης

Η βιβλιοθήκη παρέχει πρόσβαση στον ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλίων, περιοδικών και ψηφιοποιημένων εφημερίδων, σε online βάσεις δεδομένων και στο διαδίκτυο. Εδώ μπορούν οι χρήστες μέσω του ηλεκτρονικού υπολογιστή να αναζητήσουν και να βρουν το τεκμήριο που θέλουν. Επίσης παρέχει πρόσβαση σε βιντεοκασέτες, cd-rom, dvd και ο/α οπτικοακουστικό υλικό, δε διαθέτει όμως τον απαραίτητο εξοπλισμό (π.χ. τηλεόραση,) ώστε αυτά να μπορούν να αξιοποιηθούν.

Η βιβλιοθήκη συνεργάζεται με μεγάλο αριθμό βιβλιοθηκών της Κύπρου και της Ελλάδας για την καλύτερη εξυπηρέτηση των χρηστών της. Η διαδικασία μηχανογράφησης του συνόλου των βιβλίων που φυλάσσονται στη βιβλιοθήκη βρίσκεται σε εξέλιξη και ένα μεγάλο μέρος αυτών των τεκμηρίων έχει ήδη καταχωρηθεί στο αυτοματοποιημένο σύστημα ABEKT του Εθνικού Κέντρου

Τεκμηρίωσης

της

Ελλάδας.

Η βιβλιοθήκη του Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου είναι άμεσα συνδεδεμένη με μία δεύτερη βιβλιοθήκη, που λειτουργεί στη Μονή Κύκκου και η οποία είναι εξίσου πλούσια σε υλικό. Διαθέτει περίπου 20.000 τόμους, 3.500 από τους οποίους είναι παλαιύττα, καθώς και σπάνιες σειρές περιοδικών της Κύπρου και της Ελλάδας, τα οποία επίσης μηχανογραφούνται με τη χρήση του προγράμματος ABEKT. Στην ίδια βιβλιοθήκη φυλάσσεται το Αρχείο της Ιεράς Μονής Κύκκου, το οποίο αποτελείται από 120 χειρόγραφα της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου, καθώς και 2.500 έγγραφα ελληνικά και οθωμανικά. Αρκετά από τα έγγραφα αυτά, όπως και ορισμένοι από τους κώδικες, έχουν εκδοθεί από το Κέντρο Μελετών.

Υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης στο κοινό. Οι χρήστες μπορούν να χρησιμοποιήσουν όλες τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης που διατίθενται, να ζητήσουν βοήθεια και να εξυπηρετηθούν από τους 5 έμπειρους βιβλιοθηκονόμους που εργάζονται στη βιβλιοθήκη. Είναι η μόνη μοναστηριακή βιβλιοθήκη που το προσωπικό της καταρτίζεται από βιβλιοθηκονόμους.

Συντηρείται και χρηματοδοτείται από το ίδιο το μοναστήρι. Οι αρμόδιοι φορείς δεν προσφέρουν καθόλου χρήματα για τις βιβλιοθήκες των μοναστηριών.

Δανεισμός

Δεν είναι δανειστική βιβλιοθήκη.

Ωράριο

Δευτέρα-Παρασκευή 7:30 π. μ - 2:00 μ. μ

2.3. Βιβλιοθήκη του Πολιτιστικού Κέντρου του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄

Μητροπολίτης: Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄

Διεύθυνση: Πλατεία Αρχιεπισκόπου Κυπριανού, Τ.Θ. 21269, 1505 Λευκωσία Κύπρος

Τηλέφωνο: 22430008

Ιστοσελίδα: www.makariosfoundation.org.cy

Ίδρυμα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄

Το ίδρυμα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ βρίσκεται στην καρδιά της Λευκωσίας, στο προαύλιο του καθεδρικού ναού του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, δίπλα στο αρχιεπισκοπικό μέγαρο. Στον ίδιο χώρο υπάρχουν το Βυζαντινό Μουσείο, η Πινακοθήκη και η Βιβλιοθήκη του Πνευματικού και Πολιτιστικού Κέντρου του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄. Επίσης στην ίδια περιοχή υπάρχουν το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Κύπρου, το Παγκύπριο Γυμνάσιο με την αξιόλογη Σεβέριο Βιβλιοθήκη, το Μουσείο Αγώνος, το αρχοντικό του Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου, η Δημοτική Πινακοθήκη του Ιδρύματος Περίδη, ο Ναός της Παναγίας των Αυγουστινιανών (σήμερα τζαμί Ομεριέ), τα λουτρά και ο αρχαιολογικός χώρος με τα πλούσια μεσαιωνικά λείψανα. Η ίδρυση του Πολιτιστικού Κέντρου χρονολογείται γύρω στο 1980 από τη Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου.

Βιβλιοθήκη

Η Βιβλιοθήκη του Πολιτιστικού Κέντρου του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ ιδρύθηκε το 1983 από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου. Για αυτό και συντηρείται και χρηματοδοτείται από την ίδια. Στεγάζεται στο υπόγειο του κτηρίου του Πολιτιστικού Κέντρου του Ιδρύματος, δίπλα από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου. «Στην ίδια βιβλιοθήκη υπάρχουν και οι πιο κάτω συλλογές:

- Συλλογή Ι. Ν. Παναγίας Φανερωμένης (Λευκωσίας) που διαθέτει αρκετά αξιόλογο Κυπρολογικό τμήμα καθώς επίσης και τμήμα κυπριακών εφημερίδων. Επικεντρώνεται επίσης στην Κλασική Ιστορία και Φιλολογία και στη Βυζαντινολογία.

- Συλλογή Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, που επικεντρώνεται στην Εκκλησιαστική Ιστορία και Θεολογία
- Συλλογή Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ που επικεντρώνεται στη Σύγχρονη Ιστορία της Κύπρου και την Τέχνη.

Στη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Αρχ. Μακαρίου Γ΄ στεγάζονται και άλλες μικρότερες Συλλογές όπως της Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών και η προσωπική Συλλογή του Κώστα Μ. Προυσή³.

Η Βιβλιοθήκη περιλαμβάνει 70.000 τόμους. Διαθέτει 400 ελληνόγλωσσα έντυπα περιοδικά και 142 ξενόγλωσσα έντυπα περιοδικά. Περιέχει επίσης σπάνια βιβλία και εφημερίδες. Δεν περιλαμβάνει στην συλλογή της χειρόγραφα και χαρτογραφικό υλικό. Στο υλικό της περιλαμβάνονται θεολογικά και ιστορικά τεκμήρια.

Υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης από το προσωπικό της βιβλιοθήκης στον ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλίων και στο Διαδίκτυο. Η διαδικασία μηχανογράφησης του συνόλου των βιβλίων που φυλάσσονται στη βιβλιοθήκη βρίσκεται σε εξέλιξη με τη χρήση του προγράμματος ΑΒΕΚΤ. Δεν είναι δυνατή η πρόσβαση στα περιοδικά ούτε στις εφημερίδες γιατί δεν καταχωρούνται στο αυτοματοποιημένο σύστημα ΑΒΕΚΤ.

Η Βιβλιοθήκη είναι ανοιχτή στο κοινό δίνοντας δυνατότητα πρόσβασης στον ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλίων και στο Διαδίκτυο. Οι περισσότεροι υπάλληλοι της βιβλιοθήκης δεν είναι ειδικευμένοι στο τομέα της βιβλιοθηκονομίας. Προέρχονται από άλλους τομείς

Τέλος, θεωρείται μια από τις πλουσιότερες και επαρκέστερες ερευνητικές κυπριακές Βιβλιοθήκες στον τομέα της.

Δανεισμός

Δεν είναι δανειστική βιβλιοθήκη

Ωράριο

Δευτέρα - Παρασκευή 8:00π.μ. – 4:00μ.μ.

Σάββατο 9:00π.μ. – 12:30μ.μ..

³ Διαθέσιμο στο <http://www.makariosfoundation.org.cy/vivliothiki2.html>

2.4. Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολης Λεμεσού

Μητροπολίτης: Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσού και Πρόεδρος Αμαθούντος και Κουρίου κ. Αθανάσιος.

Διεύθυνση: Οδός Ειρήνης 3042, Τ.Θ. 56091, 3304 Λεμεσός Κύπρος.

*Τηλέφωνο:*25341967.

Ιστοσελίδα: www.imlemesou.org.cy

Ιερά Μητρόπολη Λεμεσού

Η Ιερά Μητρόπολη Λεμεσού βρίσκεται στον περίβολο του Μητροπολιτικού Ναού Παναγίας Παντανάσσης. Πρόκειται για Καθολική Εκκλησία στην καρδιά της Λεμεσού. Στο ίδιο κτήριο συστεγάζονται τα γραφεία του περιβαλλοντικού κέντρου, ο ραδιοφωνικός σταθμός 94,5, ο οποίος λειτουργεί με την υποστήριξη της Μητρόπολης Λεμεσού, το βιβλιοπωλείο και η βιβλιοθήκη της Μητρόπολης.

Βιβλιοθήκη

Η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μητρόπολης Λεμεσού ιδρύθηκε το 2002, από τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Λεμεσού κ. Αθανάσιο. Περιλαμβάνει 12.000 τόμους βιβλία και αρκετά ελληνόγλωσσα και ξενόγλωσσα έντυπα περιοδικά. Στη συλλογή της υπάρχουν σπάνια χειρόγραφα και παλαιύτητα ενώ δεν περιλαμβάνει χαρτογραφικό υλικό.

Το υλικό της είναι εξειδικευμένο και έχει θρησκευτικό χαρακτήρα. Διαθέτει βιβλία με θέματα που καλύπτουν την ερμηνεία της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, τη δογματική λειτουργική και πνευματική ζωή, τις πατρολογίες, τις θρησκευτικές εγκυκλοπαίδειες, την αρχαία ελληνική θρησκεία και τον πολιτισμό.

Το υλικό της εμπλουτίζεται με δωρεές, εισφορές και αγορές. Η βιβλιοθήκη αυτή τώρα αρχίζει να εξελίσσεται και να καταρτίζεται με τις κατάλληλες υποδομές έτσι ώστε να μπορεί να αντεπεξέλθει στις ανάγκες των χρηστών της. Αυτό το χρονικό διάστημα γίνεται η ταξινόμηση και καταλογογράφηση των βιβλίων σύμφωνα με το πρόγραμμα ΑΒΕΚΤ. Γίνεται προσπάθεια αναβάθμισης της ώστε να προσελκύσει περισσότερους χρήστες. Στα μειονεκτήματα της συγκαταλέγεται ότι δεν διαθέτει ειδικευμένο προσωπικό.

Δανεισμός

Δεν είναι δανειστική βιβλιοθήκη.

Ωράριο

Δευτέρα-Πέμπτη 13:00 π. μ-18:00 π. μ

2.5. Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολης Πάφου

Μητροπολίτης: Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου, Υπέρτιμος και έξαρχος Αρσινόης και Ρωμαίων κ. Γεώργιος.

Διεύθυνση: Οδός Αγίου Θεοδώρου Τ.Κ. 60054, 8100 Πάφος, Κύπρος.

Τηλέφωνα: 26932092, 26932763, 26932690, 26932361, 26821000

Ιστοσελίδα: www.impraphou.org

Ιερά Μητρόπολη Πάφου

Η Ιερά Μητρόπολη Πάφου λειτουργεί από το 330 μ. Χ. Στεγάζεται σε ένα ιδιόκτητο κτήριο στο κέντρο της πόλης. Μέχρι τον 4^ο αιώνα, η Πάφος ήταν η πρωτεύουσα της Κύπρου. Το τελευταίο τέταρτο του 4ου αιώνα, η Πάφος αναπτύσσεται οικονομικά και έτσι έχει την δυνατότητα να οργανώσει και να δώσει περισσότερους πόρους στην Εκκλησία. Μέσα σ' αυτό το πνεύμα κτίζονται μεγάλοι χριστιανικοί ναοί, όπως η βασιλική της Αγίας Κυριακής (μια από τις μεγαλύτερες και σημαντικότερες βασιλικές της Κύπρου) και η βασιλική της Παναγίας Λιμενιώτισσας.

Οι υπηρεσίες που προσφέρονται από την Ιερά Μητρόπολη Πάφου είναι η λειτουργία των Κατηχητικών σχολείων, η λειτουργία των κύκλων μελέτης της Αγίας Γραφής, οι θερινές κατασκηνώσεις, οι ομιλίες και τα κηρύγματα θρησκευτικού περιεχομένου σε ενορίες και κοινότητες. Με χορηγία της Μητρόπολης λειτουργεί και το νεανικό κέντρο της Ιεράς Μητρόπολης Πάφου. Το κέντρο αυτό βρίσκεται κοντά στην Ιερά Μητρόπολη και διαθέτει βιβλιοθήκη, αίθουσες διδασκαλίας και διαλέξεων, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, χώρους γυμναστικής, επιτραπέζια παιχνίδια, κυλικείο κ.α. Ακόμη λειτουργούν σχολές Βυζαντινής μουσικής και εργαστήριο συντήρησης εικόνων και χειρογράφων

Βιβλιοθήκη

Η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μητρόπολης Πάφου ιδρύθηκε το 1935. Διαθέτει 9.046 τόμους βιβλίων ποικίλου περιεχομένου και 6 έντυπα περιοδικά στην ελληνική γλώσσα. Η συλλογή της δεν περιλαμβάνει ξενόγλωσσα περιοδικά, χειρόγραφα και χαρτογραφικό υλικό. Δεν διαθέτει ηλεκτρονικό υπολογιστή. Έτσι, δεν είναι εφικτό να καταχωρηθούν τα βιβλία με κάποιο σύγχρονο μέσο. Επιπλέον, δεν υπάρχουν ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης που να μπορούν να βοηθήσουν τους χρήστες. Είναι μια βιβλιοθήκη η οποία υπολειτουργεί αλλά δεν ενδιαφέρεται κανείς για την ανάπτυξη της. Δεν υπάρχει επαρκής χρηματοδότηση από το κράτος και την εκκλησία.

Λειτουργεί σαν αναγνωστήριο. Ο υπεύθυνος για την διαχείριση της βιβλιοθήκης είναι ένας ηλικιωμένος εκπαιδευτικός, ο οποίος δεν έχει βιβλιοθηκονομικές γνώσεις αλλά και γνώση νέων τεχνολογιών ώστε να βοηθήσει τη βιβλιοθήκη να αναπτυχθεί.

Δανεισμός

Είναι δανειστική βιβλιοθήκη.

Ωράριο

Δεν λειτουργεί με σταθερό ωράριο.

2.6. Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολις Κιτίου

Μητροπολίτης : Χρυσόστομος Ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κιτίου, Ὑπέρτιμος και ἑξαρχος Λάρνακας και Λευκάρων κ. Χρυσόστομος.

Διεύθυνση: Τ.Θ. 40036, 6300 Λάρνακα.

Τηλέφωνο: 24652269, 24815032

Ιστοσελίδα: www.imkitiou.org.cy

Ιερά Μητρόπολη Κιτίου

Το Κίτιο υπήρξε από τα πρώτα χρόνια του Χριστιανισμού έδρα Επισκόπου. Μέχρι τα μέσα του 18ου αιώνα, η Μητρόπολη βρισκόταν στον καθεδρικό ιερό ναό Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου. Γύρω στο 1760 μεταφέρθηκε, από τον τότε Επίσκοπο Κιτίου Μακάριο Α΄, στον Ιερό Ναό Σωτήρος, όπου και βρίσκεται μέχρι σήμερα. Η επισκοπή Κιτίου περιορίζεται στα όρια της επαρχίας Λάρνακας.

Η Ιερά Μητρόπολη Κιτίου ίδρυσε φιλανθρωπικά ιδρύματα, που υπάγονται στην Ιερά Μητρόπολη και έχουν πρόεδρο τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κιτίου κ. Χρυσόστομο, το ταμείο αγάπης για βοήθεια προς τις οικογένειες των πεσόντων αγνοουμένων και απόρων, το ίδρυμα υπερηλίκων Αγίου Γεωργίου «Όαση», το

ίδρυμα «Φιλόπτωχοι Αδελφότητες Ορθόδοξη», τη Χριστιανική Αδελφότητα «Απόστολος Παύλος» και το Ίδρυμα Υποτροφιών Κατηχητικών Σχολείων Ι. Μ. Κιτίου.

Βιβλιοθήκη

Η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μητρόπολης Κιτίου ιδρύθηκε τον 16^ο αιώνα. Διαθέτει μερικές χιλιάδες τόμους βιβλίων, δεκάδες έντυπα περιοδικά στην ελληνική, αγγλική και ρωσική γλώσσα. Επιπλέον διαθέτει 75 χειρόγραφα τα οποία είναι μοναδικά. Όλα τα τεκμήρια της βιβλιοθήκης έχουν θρησκευτικό περιεχόμενο

Είναι αδύνατο να χαρακτηριστεί οργανωμένη και σύγχρονη μια τέτοια βιβλιοθήκη. Πιο συγκεκριμένα, δεν υπάρχει ηλεκτρονικός υπολογιστής, το υλικό δεν είναι ταξινομημένο και καταλογογραφημένο ενώ υπεύθυνος για την βιβλιοθήκη είναι ο Αρχιμανδρίτης της Μητρόπολης, ο οποίος δεν έχει καθόλου βιβλιοθηκονομικές γνώσεις και γνώσεις νέων τεχνολογιών. Όλα τα παραπάνω εμποδίζουν την εξέλιξη της.

Η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μητρόπολης Κιτίου λειτουργεί μόνο για τους ιερείς και τους μοναχούς. Δεν επιτρέπεται η πρόσβαση στο κοινό.

Δανεισμός

Δεν είναι δανειστική βιβλιοθήκη.

Ωράριο

Δεν λειτουργεί με σταθερό ωράριο.

2.7. Βιβλιοθήκη Μονής Αγίου Νεοφύτου

Ηγούμενος: Ο Θεοφιλέστατος Χωροεπίσκοπος Χύτρων κ. Λεόντιος.

Διεύθυνση: Ιερά Μονή Αγίου Νεοφύτου, Τ.Θ.60289, 8101 Πάφος, Κύπρος.

Τηλέφωνο: 26652481

Ιστοσελίδα:-- (Δε διαθέτει)

Μοναστήρι του Αγίου Νεοφύτου

Το μοναστήρι του Αγίου Νεοφύτου βρίσκεται σε μια μαγευτική τοποθεσία στο Μελισσόβουνο, στα περίχωρα της Πάφου, δέκα περίπου χιλιόμετρα βορειοδυτικά της πόλης της Πάφου. Η Μονή ιδρύθηκε από τον Άγιο Νεόφυτο, το 1159 μ.Χ. .Ο ασκητής Νεόφυτος έζησε σε δυο σπηλιές που λάξευσε με τα ίδια του τα χέρια στη βουνοπλαγιά λίγο πιο ψηλά από το σημερινό μοναστήρι.

Βιβλιοθήκη

Η βιβλιοθήκη ιδρύθηκε γύρω στο 1159 μ.Χ. Διαθέτει 5.000 τόμους βιβλίων, 10 έντυπα περιοδικά στην ελληνική γλώσσα και καθόλου ξενόγλωσσα. Αρκετά είναι και τα χειρόγραφα τα οποία διαθέτει η βιβλιοθήκη της Μονής, γύρω στα 70. Επίσης, διαθέτει χαρτογραφικό υλικό. Στο υλικό της βιβλιοθήκης περιλαμβάνεται και ένα τεκμήριο που γράφτηκε από τον ίδιο τον Άγιο της Μονής, με τίτλο «Τα πέντε φύλλα της εξαήμερου του Αγίου Νεοφύτου», το οποίο είναι μοναδικό αντίγραφο. Είναι μια από της ελάχιστες μοναστηριακές βιβλιοθήκες που χρησιμοποιεί ηλεκτρονικό υπολογιστή και παρέχει πρόσβαση σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης.και στον ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλίων και περιοδικών. Χρησιμοποιείται μόνο από τους μοναχούς, στους οποίους επιτρέπεται και η πρόσβαση στις ΗΠΠ. Υπεύθυνος για την λειτουργία της βιβλιοθήκης είναι ο ιερέας την Μονής.

Η βιβλιοθήκη συντηρείται και χρηματοδοτείται από το ίδιο το μοναστήρι.

Δανεισμός

Δεν είναι δανειστική βιβλιοθήκη.

Ωράριο

Δεν λειτουργεί με σταθερό ωράριο

2.8. Βιβλιοθήκη Ιεράς Μονής του Αγίου Ηρακλειδίου

Ηγουμένη Προδρόμη

Διεύθυνση: Αγίου Ηρακλειδίου 1, Τ.Θ 2651 Πολιτικό Λευκωσία, Κύπρος

Τηλέφωνο:22623950

Ιστοσελίδα: www.tamassos.org.cy

Μονή του Αγίου Ηρακλειδίου

Η Ιερά Μονή του Αγίου Ηρακλειδίου είναι γυναικείο μοναστήρι. Ιδρύθηκε κατά την πρώιμη βυζαντινή περίοδο (330- 350 μ.Χ.) από Κύπριους ευσεβείς προς τιμή του Αγίου. Βρίσκεται στο χωριό Πολίτικο, πάνω σε μια βουνοκορφή. Άρχισε να λειτουργεί με τη μορφή που έχει σήμερα από τις 23 Ιουλίου 1962. Στη μονή ζουν 50 μοναχές, που ασχολούνται πέρα από το πνευματικό και λειτουργικό τους έργο με διάφορα χειροτεχνήματα. Ξακουστό είναι το γλυκό αμυγδαλού της Μονής.

Βιβλιοθήκη

Η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μονής άρχισε να λειτουργεί το 1964 με 1970. Πρόκειται για μια μικρή βιβλιοθήκη, η οποία χρησιμοποιείται μόνο από τις μονάχες και λειτουργείται από τις ίδιες. Περιλαμβάνει περίπου 1000 τόμους βιβλίων και 10 έντυπα περιοδικά στην ελληνική γλώσσα τα οποία όλα έχουν θρησκευτικό περιεχόμενο. Ενδεικτικά θέματα αποτελούν οι Βίοι Αγίων, τα εορτολόγια, τα θαύματα αγίων και άλλα.

Η βιβλιοθήκη δε διαθέτει ηλεκτρονικό υπολογιστή. Όλες οι εργασίες γίνονται χειρόγραφα. Τα τεκμήρια είναι καταχωρημένα σε ένα τετράδιο μόνο με τον τίτλο τους.

Η βιβλιοθήκη συντηρείται και χρηματοδοτείται από το ίδιο το μοναστήρι.

Δανεισμός

Δεν είναι δανειστική βιβλιοθήκη.

Ωράριο

Δεν λειτουργεί με σταθερό ωράριο

2.9. Βιβλιοθήκη Ιεράς Μονής του Μαχαιρά

Ηγούμενος: ο Θεοφιλέστατος Χωρεπίσκοπος Λήδρας κ. Επιφάνιος

Διεύθυνση: Ιερά Μονή Μαχαιρά, Τ.Θ 25272, 1308 Λευκωσία.

Τηλέφωνο:223593934

Ιστοσελίδα:--(Δεν διαθέτει)

Ιερά Μονή Μαχαιρά

Η Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή της Παναγίας του Μαχαιρά, βρίσκεται στο ανατολικό άκρο της οροσειράς του Τροόδους κοντά στην κορυφή Κιόνια (1423 μ), σε υψόμετρο 870 μέτρων. Είναι κτισμένη σε μια όμορφη βουνοπλαγιά, γεμάτη από πεύκα και διάφορα είδη φυτών, που καταλήγει στον χείμαρρο Πεδιαίο. Ονομάζεται βασιλική γιατί κτίσθηκε με βασιλική βοήθεια, και σταυροπηγιακή, γιατί ήταν εκκλησιαστικά αυτοδιοίκητη, γεγονός το οποίο συμβολίζεται με την τοποθέτηση σταυρού στα θεμέλια της.

«Ο Άγιος Νείλος το 1201 έγραψε Τυπική Διατάξη, δηλαδή κανόνες που ρυθμίζουν τον μοναχικό βίο και την ομαλή λειτουργία του κοινοβίου, η οποία σώζεται μέχρι σήμερα και από την οποία αντλούνται όλες οι πληροφορίες για την ίδρυση της Μονής.»⁴

Βιβλιοθήκη

Η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μονής Μαχαιρά ιδρύθηκε το 1993. Διαθέτει γύρω στους 20.000 τόμους βιβλίων, ελάχιστα έντυπα περιοδικά στην ελληνική και άλλες γλώσσες και πολύ λίγα χειρόγραφα. ενώ δε διαθέτει χαρτογραφικό υλικό. Το περιεχόμενο της είναι εξειδικευμένο σε θρησκευτικά θέματα. Μοναδικό τεκμήριο στην βιβλιοθήκη είναι «Η τυπική διάταξις του Αγίου Νείλου». Τελευταία γίνεται προσπάθεια για την εξέλιξη της βιβλιοθήκης κυρίως με την καταλογογράφηση και την ταξινόμηση των βιβλίων.

Μέχρι τώρα δεν παρέχεται πρόσβαση σε καμία Ηλεκτρονική Πηγή Πληροφόρησης. Χρησιμοποιείται μόνο από τους μονάχους και υπεύθυνοι για την λειτουργία της είναι οι ίδιοι οι μονάχοι. Επίσης, συντηρείται και χρηματοδοτείται από το ίδιο το μοναστήρι.

Δανεισμός

Δεν είναι δανειστική βιβλιοθήκη.

Ωράριο

Δεν λειτουργεί με σταθερό ωράριο.

⁴ Διαθέσιμο στο «el.wikipedia.org/wiki/Παναγία_η_Μαχαιριώτισσα»

2.10. Μοναστήρια που υπολειπονται ή κήκων

2.10.1. Μονή της Θεοτόκου

Ηγουμένη: Σαλώμη

Διεύθυνση: Ιερά Μονή της Θεοτόκου, Τ.Θ 2644 Καμπία, Λευκωσία, Κύπρος

Τηλέφωνο: 22542991, 22542992

Ιστοσελίδα:-- (Δεν διαθέτει)

Η μονή της Θεοτόκου κτίστηκε το 1993 και δεν έχει αρχίσει ακόμη να λειτουργεί κανονικά. Την ίδια εποχή ιδρύθηκε και η βιβλιοθήκη της Μονής. Η βιβλιοθήκη περιέχει ελάχιστα βιβλία. Δεν γνωρίζουμε ακόμη τον ακριβή αριθμό. Δε διαθέτει περιοδικά, χειρόγραφα και χαρτογραφικό υλικό. Υπεύθυνες για την οργάνωση και την λειτουργία της, είναι οι μοναχές. Δε διαθέτει ηλεκτρονικό υπολογιστή και έτσι και τα ελάχιστα βιβλία που υπάρχουν στην μονή δεν είναι ταξινομημένα και καταλογογραφημένα. Στόχος των μοναχών είναι να αναπτύξουν την βιβλιοθήκη τους, άλλα μόνο για δική τους χρήση. Η ανάπτυξη και η οργάνωση της βιβλιοθήκης θα γίνεται με έξοδα του ίδιου του μοναστηριού.

2.10.2. Ιερά Μονή Σταυροβουνίου

*Ηγούμενος:*ο Πανοσιολογιότατος Αρχιμανδρίτης κ. Αθανάσιος

Διεύθυνση: Ιερά Μονή Σταυροβουνίου, Τ.Θ 7645 Λάρνακα, Κύπρος

Τηλέφωνο: 22533630

Ιστοσελίδα:-- (Δε διαθέτει)

Η ιερά μονή Σταυροβουνίου κάηκε πριν λίγα χρόνια. Δεν ήταν δυνατό να μου δώσουν στοιχεία για την βιβλιοθήκη τους καθώς δεν έμεινε κανένα τεκμήριο. Ακόμη βρίσκονται στην διαδικασία αναδόμησης της.

2.11. Συμπεράσματα

Καταγράφοντας και αξιολογώντας τις μοναστηριακές βιβλιοθήκες σε αυτό το κεφάλαιο διακρίνουμε με βεβαιότητα ότι καμία μοναστηριακή βιβλιοθήκη στην Κύπρο δεν είναι οργανωμένη και έτοιμη για εξυπηρέτηση του κοινού. Δεν διαθέτουν τον κατάλληλο και απαραίτητο εξοπλισμό για την σωστή ανάπτυξη και διάταξη τους. Οι περισσότερες είναι μόνο στην διάθεση των μοναχών, οι οποίοι είναι και υπεύθυνοι για την λειτουργία τους.

Χρηματοδότηση δεν υπάρχει. Οι μικρές αυτές βιβλιοθήκες συντηρούνται είτε από την εισφορά των πιστών στο μοναστήρι είτε από δωρεές.

Τα στοιχεία που καταγράφηκαν προήλθαν όλα από τα ερωτηματολόγια που δόθηκαν. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος για να πάρει κάποιος πληροφορίες για αυτού του είδους βιβλιοθήκες. Οι έντυπες ή ψηφιακές πηγές που βρήκα είναι ελάχιστες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

3.1. Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θεωρείται αναγκαίο να μελετηθούν οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες στον κόσμο ούτως ώστε να υπάρξει μια πιο ολοκληρωμένη άποψη για την λειτουργία των βιβλιοθηκών στα μοναστήρια.

3.2. Βιβλιοθήκη Οικουμενικού Πατριαρχείου

-

Η Πατριαρχική βιβλιοθήκη ιδρύθηκε τον πρώτο αιώνα μ.Χ, την ίδια εποχή που ιδρύθηκε το Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης. Αντιπροσωπεύει την αρχαιότερη θεολογική βιβλιοθήκη της χριστιανοσύνης. Σκοπός της ήταν να αποτελέσει την "κιβωτό της θεολογικής σκέψης". Επίσης, ήθελε να σταματήσει τη συνεχή διαμάχη για την ερμηνεία των Γραφών.

Η ιστορία της βιβλιοθήκης αυτής ξεκίνησε όταν ο Μεγάλος Κωνσταντίνος παρήγγειλε στον Ευσέβιο, Επίσκοπο της Καισαρείας της Παλαιστίνης πενήντα αντίτυπα της Αγίας Γραφής. Τα βιβλία αυτά προορίζονταν για τις εκκλησίες της Κωνσταντινούπολης αλλά ορισμένα κατέληξαν σε κάποια συλλογή, η οποία αποτέλεσε τον πυρήνα για την ανάπτυξη της Πατριαρχικής βιβλιοθήκης.

Τα πρώτα χρόνια ίδρυσης της στεγαζόταν κοντά στην κατοικία του Πατριάρχη. Από τον 7ο αιώνα, όμως, αναγέρθηκε από τον Πατριάρχη Θωμά Α' ένα κτίριο για να στεγαστεί ο Πατριαρχικός Οίκος ονομαζόμενος Θωμαΐτης Τρικλινός και η βιβλιοθήκη που λειτουργούσε ως το 791, αφού εκείνη την εποχή έπιασε φωτιά το κτίριο.

Ο Θωμαΐτης Τρικλινός πυρπολείται ξανά το 1204 όταν οι Δυτικοί κατέλαβαν την Κωνσταντινούπολη. Μετά την άλωση του Πατριαρχείου φιλοξενήθηκε σε διάφορους χώρους όπως στο γυναικείο μοναστήρι της Παμμακάριστου, σε ένα κτίσμα του ηγεμόνα της Βλαχίας και στην συνέχεια μεταφέρθηκε από τον Ναό του

Αγίου Δημητρίου της Ξυλόπορτας στο Φανάρι το 1599 σε ένα μικρό Ναό του Αγίου Γεωργίου. Η βιβλιοθήκη στεγάστηκε σε ένα πύργο ο οποίος αποτέλεσε τον πυρήνα της βιβλιοθήκης και του πατριαρχικού τυπογραφείου.

Από τον 16ο αιώνα η Πατριαρχική βιβλιοθήκη άρχισε να αναπτύσσεται σημαντικά. Υποστηρίζει τον ελληνισμό της Κωνσταντινούπολης σε θρησκευτικό και πολιτισμικό επίπεδο. Αγοράζονται βιβλία ποικίλου περιεχομένου. Εκδόσεις των ελληνικών τυπογραφείων της διασποράς με σημαντικές δωρεές βιβλίων από τυπογραφεία της Βενετίας και της Βιέννης.

Η βιβλιοθήκη του Οικουμενικού Πατριαρχείου είναι συμβατική, περιέχει φυσικά αντικείμενα και ο κύριος όγκος της είναι έντυπο υλικό, χαρτώο και χειρόγραφα. Περιέχει περίπου 32.000 βιβλία και 500 χειρόγραφα που χρησιμοποιούνται από τον 5ο αιώνα.

3.3. Βατικανή Βιβλιοθήκη

Η Βατικανή βιβλιοθήκη είναι η σημαντικότερη βιβλιοθήκη του 15ου αιώνα και είναι καρπός της Αναγέννησης. Ιδρυτής της είναι ο Πάπας Νικολάος Ε΄- Tommaso Parentucelli. Ο Νικόλαος αγαπούσε το βιβλίο και ήθελε να συγκροτήσει μια προσωπική βιβλιοθήκη. Έτσι άρχισε να αναζητεί κάθε λογής υλικό και να αντιγράφει όσα χειρόγραφα δεν μπορούσε να αποκτήσει. Ήταν Βιβλιοθηκάριος στην πρώτη βιβλιοθήκη του μοναστηρίου του Αγίου Μάρκου στην Φλωρεντία. Η μεθοδικότητα του και ο τρόπος ταξινόμησης του υπήρξε πρότυπο για πολλούς συλλέκτες της εποχής.

Αργότερα, το 1447, εκλέγεται Πάπας και πρώτο μέλημα του είναι η ανασυγκρότηση της βιβλιοθήκης του Βατικανού και η διάδοση του ουμανιστικών γραμμάτων. Έτσι διαμόρφωσε την Curia. Μια ακαδημία με τους σπουδαιότερους και τους κυριότερους λόγιους εκπροσώπους του Βυζαντίου. Μετάφρασαν στα λατινικά τα έργα της ελληνικής γραμματείας. Αγόρασε χειρόγραφα και έτσι η βιβλιοθήκη έφθασε να έχει 1.200 τόμους.

3.4. Η Βιβλιοθήκη του Σεράπειου

Η βιβλιοθήκη αυτή χτίστηκε κοντά στο ναό Σεράπη, τα χρόνια του βασιλιά της Αιγύπτου Πτολεμαίου Γ΄ του Ευεργέτη. Ονομάζεται και «θυγατρική βιβλιοθήκη». Ήταν ένα εξάισιο οικοδόμημα.

Ο πρώτος πυρήνας υλικού ήταν από τους πάπυρους των ναών της Αιγύπτου. Αργότερα η βιβλιοθήκη εμπλουτίστηκε από τους επόμενους βασιλιάδες με την αγορά υλικού από τους Αλεξανδρινούς λόγιους, «οι οποίοι ήσαν πολυγραφότατοι και ακούραστοι»⁵. Από την Βιβλιοθήκη του Μουσείου 42.800 τόμοι κατατέθηκαν στην «θυγατρική βιβλιοθήκη». Το υλικό που περιείχαν οι τόμοι αυτοί ήταν λίγο αλλά είχαν τεράστιο όγκο.

Μέσα στον κυρίως ναό υπήρχαν μικρότεροι ναοί, αφιερωμένοι ο καθένας σε μια θεότητα, αίθουσες διαλέξεων και μια μεγάλη βιβλιοθήκη. "Το Σεράπειο εξακολουθούσε να αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό λατρευτικό μνημείο κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 4ου αιώνα (370) και ο Ευνάπιος αναφέρει ότι είχε καταστεί πνευματικό κέντρο των νεοπλατωνικών κύκλων. Παράλληλα με τις θρησκευτικές τελετουργικές πρακτικές, στον χώρο του Σεραπείου είχαν διαμορφωθεί αίθουσες διδασκαλίας, ενώ ανοικτοί χώροι χρησίμευαν για διαλέξεις και ομιλίες, με την υποστήριξη της πλέον σημαντικής βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας."⁶

Το τέλος της βιβλιοθήκης ήρθε μετά την πυρπόληση της από το χριστιανικό πλήθος με ηγέτη το Θεοδόσιο.

3.5. Βιβλιοθήκη Malatestiana στην Cesena- Ιταλία

Η βιβλιοθήκη Malatestiana βρίσκεται στην Ιταλία σε μια μικρή πόλη, την Cesena. Ιδρυτής της είναι ο ηγεμόνας Novello της οικογένειας Malatesta. Η βιβλιοθήκη δημιουργήθηκε τον 13ο αιώνα από Φράγκους μονάρχους, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στην Cesena. Έχτισαν εκκλησία και μοναστήρι. Εκεί αναπτύχθηκε μια σχολική δραστηριότητα που αργότερα αναπτύχθηκε σε ένα μικρό πανεπιστήμιο. Έτσι αποφασίστηκε η ανέγερση μιας βιβλιοθήκης που θα φυλάσσονται τα 50 βιβλία που είχαν. Την ανέγερση της ανέλαβε ο Novello.

Η βιβλιοθήκη εμπλουτίστηκε με χειρόγραφα που κυκλοφορούσαν στην Ιταλία, ελληνικούς κώδικες, δεκατέσσερα ελληνικά χειρόγραφα, όπως, Οδύσσεια, Πολιτεία, Διάλογοι του Πλάτωνα. Οργάνωσε δικό του αντιγραφικό εργαστήριο ο Novello, το 1446, το οποίο λειτουργεί ως σήμερα. Έτσι σύντομα η βιβλιοθήκη του Novello Malatesta έγινε ξακουστή.

⁵ Διαθέσιμο <http://www.apologitis.com/gr/ancient/alexandria.htm#BIBΛΙΟΘΗΚΕΣ>

⁶ ΣΤΑΙΚΟΣ, Κ. ΣΠ. 2006 . *Η ιστορία της βιβλιοθήκης στον Δυτικό πολιτισμό: Από τον Μέγα Κωνσταντίνο έως τον Καρδινάλιο Βησσαρίωνα: Αυτοκρατορικές, Μοναστηριακές, Σχολικές και Ιδιωτικές βιβλιοθήκες στον Βυζαντινό κόσμο*. Αθήνα: Κότινος Α.Ε

3.6. Μαρκιανή Βιβλιοθήκη- Βενετία

Η Μαρκιανή βιβλιοθήκη είναι η εθνική ιταλική βιβλιοθήκη στη Βενετία. Πήρε το όνομά της απ' τον προστάτη της πόλης Άγιο Μάρκο. Βρίσκεται στην Βενετία και ιδρύθηκε μετά την δωρεά της προσωπικής συλλογής του καρδινάλιου Βησσαρίωνα στην Βενετική Δημοκρατία. Τη βιβλιοθήκη εμπλούτισαν διάφορες δωρεές και διάφορες άλλες βιβλιοθήκες. Οι διαπραγματεύσεις του Βησσαρίωνα για την δωρεά της βιβλιοθήκης του με τη Βενετική δημοκρατία άρχισαν τον Μάρτιο του 1468. Στις 14 Μαΐου 1468 γεννήθηκε η βιβλιοθήκη του Αγίου Μάρκου με 746 κώδικες (482 ελληνικούς και 264 λατινικούς). Μια από τις πλουσιότερες βιβλιοθήκες της εποχής της.

Ύστερα από το θάνατο του Βησσαρίωνα τα χειρόγραφα έμειναν κλεισμένα σε κιβώτια. Μετά από δέκα χρόνια ορίστηκε βιβλιοθηκάριος για την σύνταξη τους. Όταν πέθανε ο Marco Antonio Coccio εντοπίστηκαν κλοπές χειρογράφων. Έτσι οι βενετικές αρχές απαγόρευσαν τον δανεισμό τους. Το 1531 διαμορφώθηκε ένας χώρος πάνω από την εκκλησία του Αγίου Μάρκου, όπου μεταφέρθηκαν τα χειρόγραφα και αργότερα το 1599 αναέρθηκε η βιβλιοθήκη όπου ταξινομήθηκαν τα βιβλία του καρδινάλιου Βησσαρίωνα.

Σήμερα βρίσκεται στο μέγαρο της παλιάς βιβλιοθήκης του Αγίου Μάρκου. Υπολογίζεται ότι περιλαμβάνει 400 χιλιάδες τόμους περίπου και 13 χιλιάδες χειρόγραφα, απ' τα οποία τα 1200 είναι ελληνικά. «Ανάμεσα στα έργα μεγάλης αξίας περιλαμβάνεται και το περίφημο BREVIANO GRIMANI, αριστούργημα της φλαμανδικής τέχνης, η συλλογή των Μανούτιων, η δωρεά Κονταρίνι, η συλλογή Φοντανίνι κ.ά.»⁷

3.7. Λαυρεντιανή Βιβλιοθήκη- Φλωρεντία

Η Λαυρεντιανή Βιβλιοθήκη βρίσκεται στην Φλωρεντία και είναι ξακουστή επειδή σχεδιάστηκε από τον Μιχαήλ Άγγελο. Είναι μια από της σημαντικότερες βιβλιοθήκες της εποχής. Άρχισε να χτίζεται με πρωτοβουλία του Κλήμεντα Ζ', το 1534 περίπου.

⁷ www.livepedia.gr/index.php?title=Μαρκιανή_βιβλιοθήκη

Το 15ο αιώνα οι Μεδικοί έδωσαν μεγάλο βάρος στο βιβλίο. Χρηματοδότησαν την βιβλιοθήκη και με δική τους υποστήριξη η Φλωρεντία έγινε κέντρο των ουμανιστικών σπουδών στην Ιταλία. Ο Κόσιμος, βιβλιόφιλος καθώς ήταν, έκανε ταξίδι στην Παλαιστίνη για να βρει ελληνικά χειρόγραφα ενώ έκανε και το γύρω της Ιταλίας αναζητώντας αρχαίες ρωμαϊκές επιγραφές. Το 1418, η βιβλιοθήκη που χρηματοδοτήθηκε από το Κοσιμό περιελάμβανε 63 χειρόγραφα, μια Βίβλο, μαθητικά βιβλία και αντιπροσωπευτικά έργα ουμανιστών όπως: Canzoni του Δάντη, τα Σονέτα του Πετράρχη και το Δεκαήμερο του Βοκκαίου.

Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της βιβλιοθήκης έπαιξε και ένας άλλος ουμανιστής ο Niccoli. Ο Niccoli ήταν αφοσιωμένος στη συλλογή χειρόγραφων. Συγκέντρωσε 800 χειρόγραφα, τα οποία μετά το θάνατο του πήρε ο Κοσιμός. Ανάπτυξε μια προσωπική συλλογή και τα υπόλοιπα τα δώρισε στην μοναστηριακή βιβλιοθήκη του Αγίου Μάρκου. Προχώρησε και σε ανέγερση μίας δημόσιας βιβλιοθήκης. Σύμβουλος για την οργάνωση της βιβλιοθήκης ήταν ο Ιανός Λάσκαρης. Έκανα ταξίδια την Ανατολή για να αγοράσει ελληνικά χειρόγραφα. Όσα δεν μπορούσε να αποκτήσει τα αντίγραφε. Κατέληξαν να υπάρχουν 200 περίπου κώδικες, από τους οποίους κάποιοι ήταν μοναδικά έργα της κλασικής και βυζαντινής γραμματείας.

Εκδόθηκαν έργα της ελληνικής γραμματείας με την οικονομική υποστήριξη του γιου του Λαυρέντιου, του Πέτρου και λειτούργησε το "πρώτο τυπογραφείο".

Μετά την λεηλασία του παλατιού το 1494, πολλά βιβλία χάθηκαν και 1039 τόμοι μεταφέρθηκαν στην βιβλιοθήκη του Αγίου Μάρκου. Αργότερα το ένα τρίτο της συλλογής αγοράστηκε από οικογένεια της Φλωρεντίας και το υπόλοιπο υλικό από την βιβλιοθήκη του Αγίου Μάρκου. Τα βιβλία κατέληξαν στο Πάπα Λέοντα Ι΄.

3.8. Η Βιβλιοθήκη του Αβαείου του St. Gall

Η βιβλιοθήκη που χτίστηκε στη Μόνη του St. Gall είναι από τις αρχαιότερες ευρωπαϊκές βιβλιοθήκες. Το 720 ο ηγεμόνας Otmar ίδρυσε μια Μονή όπου εκεί καλλιεργούνταν τα γράμματα με γραφέα τον Winithar. Μαζί με 14 άλλους συνεργάτες του, αντέγραψε χειρόγραφα θεολογικού και εκπαιδευτικού περιεχομένου. Οι ηγούμενοι και οι κοσμικές αρχές υποστήριξαν την ιδέα να αναπτυχθούν τα γράμματα στη Μονή αυτή κι έτσι εξελίχθηκε σε πολιτιστικό κέντρο. Είναι ένα είδος ακαδημίας.

Η Μονή St. Gall ήταν συνδεδεμένοι με τους Ιρλανδούς έως τον 10ο αιώνα αφού το μοναστήρι ιδρύθηκε από ένα συμπατριώτη τους. Έφεραν στο μοναστήρι πολύτιμα χειρόγραφα.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του μοναστηριού σύνταξε ο Κασσιόδωρος λίγο αργότερα από το 551 για τους μοναχούς της περιοχής της Καλαβρίας. “Συμφωνά με αυτό το curriculum, βασικός στόχος ήταν η κατανόηση και επεξήγηση των μηνυμάτων της Παλαιάς Διαθήκης. Η αφοσίωση των ιερών κειμένων όμως προϋπόθετε γενική μόρφωση βασισμένη σε επτά κυρίως επίπεδα γνώσης, *septem artes liberales* γραμματική, ρητορική, διαλεκτική, το αποκαλούμενο *trivium* σε συνδυασμό με το *quadrivium*, αριθμητική, γεωμετρία, μουσική και αστρονομία. Με τα εφόδια αυτά μπορούσε να κανείς να προχωρήσει σε ανώτερες σπουδές *sacra eruditio* δηλ. την ανάγνωση και τον σχολιασμό των κειμένων της Αγίας Γραφής. Αλλά το πιο σημαντικό σημείο της εκπαίδευσης βασιζόταν στη διδασκαλία και κατανόηση της λατινικής γλώσσας. Η κατάκτηση της λατινικής αποτελούσε το βασικό εφόδιο για την επικοινωνία με την εκκλησία, και βεβαία με τα κλασικά κείμενα ”⁸

Η ουγγρική εισβολή του 926 έφερε την ολοκληρωτική καταστροφή της Μονής. Ξαναγεννιέται με πρωτοβουλία του ηγούμενου Ulrich Rosch. Διαφύλαξε όσα στοιχεία είχαν απομείνει, λειτούργησε την μοναστηριακή σχολή και έδωσε ζωή ξανά στην βιβλιοθήκη. Καταλογογραφούνται τα βιβλία από την αρχή και επιτυγχάνει να λαμβάνει μια ετήσια επιχορήγηση για την αγορά νέων.

3.9. Η Βιβλιοθήκη στο Καθεδρικό ναό της Αγίας Σοφίας στο Κίεβο

Ιδρύθηκε το 1037 από τον Yaroslav. Στο ξεκίνημα της περιείχε κυρίως χειρόγραφα της εκκλησία. Με την πάροδο του χρόνου ,όμως, μετατράπηκε σε εκπαιδευτικό κέντρο της Kyivan Rus. Εμπλούτισε την συλλογή της με βιβλία που αφορούσαν την αστρονομία, τη γεωγραφία, την ιστορία, την φιλοσοφία και άλλα. Σε όλη την βιβλιοθήκη είχε πάνω από 9 εκατομμύρια χειρόγραφα βιβλία, Συνολικά υπήρχαν 130 έως 140 χιλιάδες χειρόγραφα.

⁸ ΣΤΑΙΚΟΣ, Κ. ΣΠ. 1997 .*Βιβλιοθήκες Από την αρχαιότητα έως την Αναγέννηση και Σημαντικές Ουμανιστικές και Μοναστηριακές βιβλιοθήκες (3000π.χ- 1600π.χ)*. Αθήνα: {χ.ε}

Το μοναστήρι ήταν διάσημο για την αντιγραφή θεολογικών βιβλίων. Με το χρόνο, η μοναστηριακή βιβλιοθήκη πρόσθεσε ελληνικά, βουλγαρικά και σερβικά βιβλία.

3.10. Άλλες μοναστηριακές βιβλιοθήκες

Παρακάτω αναφέρονται μερικές ακόμη μοναστηριακές βιβλιοθήκες από το κόσμο:

Μοναστηριακή Βιβλιοθήκη στον Vyhšší Brod στην Τσεχία. Σήμερα η βιβλιοθήκη περιέχει περίπου 70000 βιβλία, 1200 χειρόγραφα και 400 αρχέτυπα.

Η Abbey Rajhrad στην Τσεχία.

Cistercian Monastery Osek στην Βοημία.

Μοναστήρι Στραχωφ στην Πράγας.

Ο Ναός του Αγίου Πέτρου και Παύλου.

Μονή San Miguel de Los Reyes - Sight-seeing στη Βαλένθια της Ισπανίας.

Carmelite Monastery Βιβλιοθήκη .

Η Ιερά Μονή Αγίας Τριάδος .

Abbey Βιβλιοθήκη Αγίου Gallen στην Ελβετία.

Angelica Βιβλιοθήκη στην Ρώμη.

Herzog August Βιβλιοθήκη Γερμανία.

Beatus Rhenanus Βιβλιοθήκη, Basel, Ελβετία.

Bernadotte Βιβλιοθήκη στην Στοκχόλμη, Σουηδία.

Biblioteca Di Bella Arti, στο Μιλάνο, Ιταλία.

Casanatense Βιβλιοθήκη στην Ρώμη

Cathedral Βιβλιοθήκη, Kalocsa, Ουγγαρία

Βιβλιοθήκη του Αγίου Walburga, Zutphen, στην Ολλανδία .

Βιβλιοθήκη της Μονής των Βενεδικτινών Admont, Αυστρία

Melk Μονή Βιβλιοθήκη, Melk, Αυστρία

Αγίου Florian – Βιβλιοθήκη, Αυστρία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1. Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο μεθοδολογία έρευνας καταγράφονται όλα τα στάδια που πραγματοποιήθηκαν για την ολοκλήρωση της εργασίας αυτής. Ο σκοπός και οι στόχοι που τέθηκαν καθόρισαν το πλαίσιο στο οποίο θα κινηθεί η μελέτη αυτή. Παρακάτω παρουσιάζονται ο σκοπός και οι στόχοι, οι περιορισμοί της μελέτης και το δείγμα του πληθυσμού στο οποίο διεξήχθη η έρευνα. Ακόμη παρουσιάζονται τα ερωτηματολόγια που δόθηκαν στους υπαλλήλους και στους χρήστες των βιβλιοθηκών και ο τρόπος ανάλυσης τους. Στην συνέχεια δίνεται μια περίληψη για την βιβλιογραφική έρευνα και την βιβλιογραφική ανασκόπηση που έγινε για χάρη της έρευνας αυτής. Καταγράφονται τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά την διάρκεια της διεξαγωγής της έρευνας και τέλος παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από το κεφάλαιο αυτό.

Ο John Dewey(1983) ορίζει την επιστημονική έρευνα ως «...ενεργητική, επίμονη και συστηματική εξέταση κάθε μορφής γνώσεως με βάση δύο στοιχεία:

(α)τα εμπειρικά δεδομένα τα οποία την επαληθεύουν και

(β)την γενίκευση, τις γενικές δηλαδή αρχές προς τις οποίες οδηγεί και τείνει.»⁹

4.2. Σκοπός

Σκοπός της εργασίας είναι η έρευνα και η μελέτη των μοναστηριακών βιβλιοθηκών της Κύπρου, επίσης σκοπός της εργασίας είναι να καταγράψει την υπάρχουσα κατάσταση στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες, να εντοπίσει τυχόν προβλήματα που αφορούν στην υλικοτεχνική υποδομή, την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες τους και το προσωπικό τους, με σκοπό να προτείνει λύσεις ώστε να επιτευχθεί η μελλοντική ανάπτυξη τους.

⁹ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. Π. 1983. *Μεθοδολογία Επιστημονικής έρευνας*. Αθήνα: {χ. ε}

4.3. Στόχοι

Οι στόχοι της εργασίας είναι οι ακόλουθοι:

- η βιβλιογραφική μελέτη των εκκλησιαστικών βιβλιοθηκών.
- η καταγραφή και η παρουσίαση των εκκλησιαστικών βιβλιοθηκών της Κύπρου.
- η καταγραφή και η έρευνα της παρούσας κατάστασης ως προς το προσωπικό, το υλικό, την υλικοτεχνική υποδομή και την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών.
- η έρευνα ως προς την χρήση τεχνολογιών στις βιβλιοθήκες αυτές.
- η μελέτη του προσωπικού σε θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- η έρευνα χρηστών ως προς τη χρήση των υπηρεσιών και των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης των μοναστηριακών βιβλιοθηκών και καταγραφή των απόψεων τους όσον αφορά στις βιβλιοθήκες αυτές .

4.4. Περιορισμοί της Έρευνας

Η συγκεκριμένη έρευνα διεξήχθη με σκοπό να καταγράψει και να παρουσιάσει τις μοναστηριακές βιβλιοθήκες στην Κύπρο. Η επιλογή αυτή έγινε μετά την απόφασή μου να πραγματοποιήσω την πρακτική μου άσκηση σε ένα από τα κέντρα μελετών που ανήκουν στην εκκλησία. Με την παραμονή μου στο χώρο αυτό θα είχα πρόσβαση σε μεγάλο όγκο υλικού που αφορά στα μοναστήρια της Κύπρου.

Αρχική σκέψη ήταν να πραγματοποιηθεί η έρευνα μόνο στα δύο κέντρα μελετών που θα είχα ελεύθερη πρόσβαση και πλούσιο υλικό για τις βιβλιοθήκες τους. Αργότερα αποφασίστηκε με τον υπεύθυνο καθηγητή να συζητήσω με τους υπεύθυνους των μοναστηριακών βιβλιοθηκών και εφόσον ήταν πρόθυμοι, να συμμετάσχουν και αυτοί στην έρευνα, να επεκτείνουμε την έρευνα σε όλες τις μοναστηριακές βιβλιοθήκες όπως και έγινε.

Τελικά, πραγματοποιήθηκε παράλληλη έρευνα στο προσωπικό και στους χρήστες των βιβλιοθηκών αυτών μέσω της συλλογής δεδομένων με ερωτηματολόγια.

4.5. Ερωτηματολόγιο

Για να διερευνηθούν οι απόψεις των βιβλιοθηκονόμων για το θεσμό των μοναστηριακών βιβλιοθηκών, επελέγη ως μέσο συλλογής δεδομένων το ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο είναι ένα έντυπο με μια σειρά από ερωτήσεις στις οποίες πρέπει να απαντήσει ο ερωτώμενος γραπτώς. Οι ερωτήσεις πρέπει να είναι σχεδιασμένες και διατυπωμένες έτσι ώστε να μπορούμε να πάρουμε πληροφορίες για το θέμα μας. Πρέπει ο ερωτώμενος να διαβάσει και να απαντήσει τις ερωτήσεις ο ίδιος. Πρέπει να είναι διατυπωμένες με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να είναι κατανοητές και να μην υπάρχουν περιθώρια για παρερμηνείες. Όταν, όμως, βρίσκεται παρών ο ερευνητής στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, παρέχεται η δυνατότητα να ζητηθούν διευκρινήσεις. Με αυτόν τον τρόπο, έχουμε εγκυρότερες απαντήσεις. Τρόποι με τους οποίους μπορεί να γίνει η συμπλήρωση είναι ταχυδρομικώς, επί τόπου συμπλήρωση, τηλεφωνικά, με fax και άλλους τρόπους.

Στη συγκεκριμένη έρευνα, η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων έγινε με τους εξής τρόπους: τηλεφωνικώς, με fax, ταχυδρομικώς και επί τόπου συμπλήρωση. Στις βιβλιοθήκες που βρίσκονται στην Πάφο (Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολης Πάφου και Βιβλιοθήκη Μονής Αγίου Νεοφύτου) λόγω της μακρινής απόστασης, τα ερωτηματολόγια στάλθηκαν με fax και ταχυδρομικώς. Τις βιβλιοθήκες Λεμεσού (Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολης Λεμεσού) και Λάρνακας (Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολης Κιτίου) επισκέφθηκα η ίδια αλλά δεν έγινε επί τόπου συμπλήρωση. Ζητήθηκε να δώσω κάποιες διευκρινήσεις και να αφήσω εκεί τα ερωτηματολόγια για να μου τα στείλουν είτε ταχυδρομικώς είτε με φαξ τις επόμενες μέρες. Δύσκολη ήταν η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων στις μονές Αγίου Ηρακλειδίου, Μαχαιρά, Σταυροβουνίου και Θεοτόκου γιατί δεν μου επιτρεπόταν η πρόσβαση στις βιβλιοθήκες τους. Τελικά αποφασίστηκε να γίνει η συμπλήρωση τηλεφωνικά. Στα δυο κέντρα μελετών η συμπλήρωση έγινε επί τόπου.

Με την επίσκεψη στους χώρους των περισσότερων βιβλιοθηκών ζητήθηκε από τους χρήστες να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια που τους αφορούσαν. Σε αυτές που ήταν αδύνατο να πάω η ίδια, λόγω απόστασης, στάλθηκαν ταχυδρομικώς και με την βοήθεια των βιβλιοθηκονόμων συμπληρώθηκαν από τους χρήστες.

Η διαδικασία συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων ήταν πολύ χρονοβόρα. Υπήρχαν βιβλιοθήκες που έκαναν περισσότερο από ένα μήνα να απαντήσουν και αυτό δυσκόλεψε πολύ την ολοκλήρωση της έρευνας.

Υπάρχουν δύο ειδών ερωτήσεων. Οι ανοικτού τύπου ερωτήσεις και οι κλειστού τύπου. Στις ανοικτού τύπου ερωτήσεις, ο ερωτώμενος καλείται να εκθέσει τις απαντήσεις του σε συνεχή λόγο, υπό τύπο έκθεσης ιδεών. Δεν έχει περιορισμό στο είδος των απαντήσεων ούτε στον τρόπο διατύπωσης της ερώτησης. Στις κλειστού τύπου ερωτήσεις, η απάντηση είναι συγκεκριμένη. Ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει με ένα ναι ή ένα όχι τις περισσότερες φορές. Οι απαντήσεις σε αυτού του είδους ερωτήσεις είναι σύντομες, περιεκτικές και μονολεκτικές. Με την πρώτη, την ανοικτού τύπου ερώτηση παίρνουμε την αυθόρμητη αντίδραση του ερωτώμενου. Με την δεύτερη, την κλειστού τύπου ερώτηση παίρνουμε τις απόψεις του γενικά. Είναι βέβαια δυνατό στο ίδιο ερωτηματολόγιο να χρησιμοποιηθούν όλων των ειδών οι ερωτήσεις (ανοικτού, κλειστού).

4.6. Παρουσίαση Ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο προσωπικού (βλ. Παράρτημα 2) αποτελείται από 26 ερωτήσεις. Υπάρχουν έξι θεματικές ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει έξι ερωτήσεις, οι οποίες αφορούν τα προσωπικά στοιχεία των ερωτώμενων, φύλο, ηλικία, προϋπηρεσία, ιδιότητα, τμήμα βιβλιοθήκης που εργάζονται και άτομα που εργάζονται εκεί. Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει τα γενικά ερωτήματα με δυο ερωτήσεις, όπως η χρονολογία ίδρυσης και το υλικό για την ιστορία της βιβλιοθήκης. Σκοπός αυτής της ενότητας είναι να βρεθούν στοιχεία για την υλικοτεχνική υποδομή της βιβλιοθήκης. Η τρίτη ενότητα αποτελείται από τρεις ερωτήσεις για τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, όπως εάν χρησιμοποιούν ηλεκτρονικό υπολογιστή, εξοικείωση με αυτόν και πρόσβαση που παρέχει η βιβλιοθήκη στις ΗΠΠ.

Η τέταρτη ενότητα αποσκοπούσε στη συγκέντρωση στοιχείων σχετικά με το υλικό, όπως το σύνολο των βιβλίων και των έντυπων ελληνικών ή ξενόγλωσσων περιοδικών, των χειρογράφων, του χαρτογραφικού υλικού και του κατά πόσο είναι εξειδικευμένο σε κάποιες κατηγορίες και μοναδικό το υλικό της βιβλιοθήκης τους. Η προσβασιμότητα ήταν το θέμα της πέμπτης ενότητας. Περιλαμβάνει πέντε ερωτήσεις σχετικές με την πρόσβαση του κοινού στην βιβλιοθήκη, στις ΗΠΠ, σε ποιες ΗΠΠ παρέχει αυτή την στιγμή πρόσβαση και σε ποιες θα έπρεπε μελλοντικά να παρέχει. Η

τελευταία ενότητα αναφέρεται στις προσωπικές απόψεις του προσωπικού σχετικά με το κατά πόσο είναι ενημερωμένο το κοινό για την ύπαρξη αυτού του είδους των βιβλιοθηκών και αν ναι με ποιο τρόπο. Αν κατέχουν το κατάλληλο υλικό/ εξοπλισμό για την πραγματοποίηση μιας έρευνας κ.α. Τέλος, ζητείται να γράψουν τα σχόλια και τις σκέψεις τους σχετικά με τις μοναστηριακές βιβλιοθήκες.

Δόθηκε ακόμη ένα ερωτηματολόγιο προς τους χρήστες (βλ. Παράρτημα 3). Το ερωτηματολόγιο αυτό αποτελείται από 32 ερωτήσεις. Έχει έξι θεματικές ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει προσωπικές ερωτήσεις, όπως φύλο, ηλικία και ιδιότητα. Η δεύτερη ενότητα αναφέρεται σε γενικά ερωτήματα, όπως πόσο συχνά επισκέπτονται την βιβλιοθήκη, αν είναι μέλη της βιβλιοθήκης, τους λόγους επίσκεψης τους, αν χρησιμοποιούν άλλη μοναστηριακή βιβλιοθήκη και αν γνωρίζουν τι πληροφοριακές ανάγκες καλύπτει. Η τρίτη ενότητα περιλαμβάνει έξι ερωτήσεις σχετικές με τις ΗΠΠ όπως αν χρησιμοποιούν Η/Υ, την εξοικείωση τους με αυτόν, την ύπαρξη ΗΠΠ, την πρόσβαση σε ΗΠΠ και άλλες.

Στην τέταρτη ενότητα υπάρχουν τρεις ερωτήσεις σχετικά με την εκπαίδευση που προσφέρει η βιβλιοθήκη για τους χρήστες, τις οδηγίες που λαμβάνουν και την άποψη τους σχετικά με αυτό το θέμα. Η πέμπτη ενότητα αποτελείται από τρεις ερωτήσεις για το υλικό όπως αν παρέχεται ικανοποιητική πληροφόρηση για αυτό, αν διατίθεται πλούσιο υλικό και το περιεχόμενο του υλικού. Η έκτη και τελευταία ενότητα περιλαμβάνει τις προσωπικές απόψεις των χρηστών για τις υπηρεσίες, το υλικό/ εξοπλισμό, τα αρνητικά/ θετικά συμβάντα, το προσωπικό της βιβλιοθήκης και την κατάθεση προσωπικών τους απόψεων.

Μαζί με το ερωτηματολόγιο δόθηκε συνοδευτική επιστολή (βλ. παραρτημά 1), όπου ενημερώνονταν οι ερωτώμενοι για το σκοπό και τους στόχους της έρευνας.

4.7. Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας

Η ανασκόπηση και η μελέτη της βιβλιογραφίας είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της εργασίας. Το μεγαλύτερο μέρος της ανασκόπησης γίνεται στην αρχή της έρευνας. Συνεχίζει και στα επόμενα στάδια και τελειώνει, όταν ολοκληρωθεί η συγγραφή της μελέτης.

Στην αρχή της εργασίας αυτής, έκανα μια έρευνα για να εντοπίσω και να συλλέξω όλα τα στοιχεία και τις πηγές που αφορούν το θέμα μου. Βρήκα πληροφορίες από διάφορα είδη έντυπων πηγών (περιοδικά, εγκυκλοπαίδειες,

επίσημα έγγραφα, πρακτικά συνεδρίων, στατιστικές επετηρίδες, εγχειρίδια κ.α) και τα κατέγραφα έτσι ώστε να έχω μια πληρέστερη εικόνα γύρω από το θέμα μου.

Η αναζήτηση έγινε και σε πηγές του Διαδικτύου. Για τη συγκέντρωση στοιχείων, που αφορούσαν την ιστορική εξέλιξη των βιβλιοθηκών έπρεπε να γίνει η έρευνα μέσω του Διαδικτύου γιατί γραπτά τεκμήρια δεν υπάρχουν. Η ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, δεν είναι ιδιαίτερα εκτεταμένη σε αυτό το θέμα. Έτσι ανακτήθηκαν χρήσιμες πληροφορίες για τις μοναστηριακές βιβλιοθήκες της Κύπρου. Τα ιστορικά στοιχεία, η ηλεκτρονική και ταχυδρομική διεύθυνση τους, οι οποίες συγκεντρώθηκαν και καταγράφηκαν ελήφθησαν μέσω του Διαδικτύου.

4.8. Πληθυσμός

Σε κάθε μελέτη πρέπει να προσδιορίζεται ο πληθυσμός στον οποίο θα επικεντρωθεί η έρευνα, το οποίο είναι προαπαιτούμενο στοιχείο στο σχεδιασμό οποιασδήποτε επισκόπησης (Cohen & Manion, 2000).

Στην παρούσα έρευνα η επιλογή του δείγματος έγινε με βάση τον αριθμό των υπαλλήλων σε τέτοιου είδους βιβλιοθήκες. Οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες στην Κύπρο είναι συνολικά δέκα και οι εργαζόμενοι σε αυτές τις βιβλιοθήκες είναι ελάχιστοι. Δεν ήταν δυνατό να ληφθούν αξιόπιστα αποτελέσματα από ένα άτομο μόνο. Έτσι αποφασίστηκε να συμπεριληφθούν όλοι οι εργαζόμενοι στην έρευνα. Οι συμμετέχοντες είναι άτομα που περιλαμβάνονται στο περιβάλλον εργασίας του ερευνητή και αυτό έκανε την επικοινωνία μεταξύ μας πιο προσιτή και πιο εύκολη.

Το δείγμα αποτελούν όλοι οι υπάλληλοι των μοναστηριακών βιβλιοθηκών ειδικευμένοι και μη. Ο λόγος αυτής της επιλογής ήταν γιατί έπρεπε να συγκριθούν οι απόψεις και οι γνώμες των βιβλιοθηκονόμων σε σχέση με τις υπηρεσίες, το υλικό, την υλικοτεχνική υποδομή, την προσβασιμότητα, την χρήση τεχνολογιών, την εκπαίδευση και την κατάρτιση του προσωπικού.

Διεξήχθη επίσης παράλληλη έρευνα στους χρήστες. Δεν καθορίστηκε η συχνότητα που επισκέπτονται την βιβλιοθήκη. Πραγματοποιήθηκε η έρευνα σε αυτούς που την επισκέπτονται καθημερινά ακόμη και σε αυτούς που την επισκέπτονται σπάνια.

Μέσα από την έρευνα χρηστών οδηγήθηκα σε πολύ ενδιαφέροντα αποτελέσματα, καθώς παρουσιάζεται μέσα από αυτή και η άποψη του κοινού των μοναστηριακών βιβλιοθηκών. Η άποψη αυτή ανεξάρτητα αν είχε ομοιότητες ή

διαφορές από εκείνη των βιβλιοθηκονόμων, έδωσε μια πληρέστερη εικόνα για αυτού του είδους βιβλιοθήκες.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στις βιβλιοθήκες όλων των μοναστηριών της Κύπρου. Συγκεκριμένα, υπάρχουν 10 τέτοιες βιβλιοθήκες: η Βιβλιοθήκη Κέντρου Μελετών Κύκκου, η Βιβλιοθήκη Πολιτιστικού Κέντρου του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', η Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολης Λεμεσού, η Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολης Πάφου, η Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολης Κιτίου, η Βιβλιοθήκη Μονής Αγίου Νεοφύτου στη Πάφο, η Βιβλιοθήκη Μονής Αγίου Ηρακλειδίου, η Βιβλιοθήκη Μονής Μαχαιρά, η Βιβλιοθήκη Σταυροβουνίου και η Βιβλιοθήκη της Ιεράς Μονής της Θεοτόκου. Το προσωπικό των βιβλιοθηκών αυτών είναι ελάχιστο και είναι συνήθως μονάχοι που μένουν στο μοναστήρι. Γίνεται έτσι φανερό ότι δεν υπήρχε η δυνατότητα να πραγματοποιηθεί η έρευνα μόνο σε ειδικευμένους βιβλιοθηκονόμους καθώς ήταν ελάχιστοι.

4.9. Τρόπος Ανάλυσης Ερωτηματολογίων

Μετά την συγκέντρωση όλων των ερωτηματολογίων έπρεπε να γίνει η ανάλυση και η καταγραφή των συμπερασμάτων. Η ανάλυση των απαντήσεων έγινε χρησιμοποιώντας το στατιστικό πακέτο SPSS για τις ποσοτικές ερωτήσεις. Αυτό πραγματοποιήθηκε για να έχουμε όσο το δυνατόν πιο έγκυρη, αξιόπιστη και αντικειμενική εργασία. Οι ποιοτικές ερωτήσεις αναλύθηκαν χειρόγραφα.

4.10. Ηθικοί παράγοντες

Σημαντικός παράγοντας στην διεξαγωγή έρευνας είναι να υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ του ερευνητή και του ερωτώμενου. Για να επιτευχθεί αυτό πρέπει να έχει διαφυλαχθεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων. Στην παρούσα έρευνα, οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων μέσω της συνοδευτικής επιστολής που τους δόθηκε μαζί με το ερωτηματολόγιο. Δεν υπήρχε πρόθεση μέσω αυτής της έρευνας να θιχτούν πρόσωπα και βιβλιοθήκες.

4.11. Προβλήματα

Η κάθε έρευνα ή μελέτη που διεξάγεται παρουσιάζει δυσκολίες και προβλήματα. Έτσι, και στην παρούσα έρευνα παρουσιάστηκαν αρκετά προβλήματα. Ευτυχώς ξεπεράστηκαν τα εμπόδια και η έρευνα ολοκληρώθηκε.

Αρχικό εμπόδιο ήταν η δυσκολία μετακίνησης. Η έρευνα έγινε στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες σε όλη την Κύπρο. Οι υπεύθυνοι της βιβλιοθήκης λόγω κάποιων δισταγμών που είχαν για το τι είναι αυτή η έρευνα και ποιος ο σκοπός και οι στόχοι της, απαιτούσαν να παρευρίσκομαι η ίδια στην συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Δεν δέχονταν να στείλω τα ερωτηματολόγια με φαξ ή ταχυδρομικώς. Αυτό ήταν αδύνατο να συμβεί σε όλες τις βιβλιοθήκες λόγω της απόστασης και του περιορισμού χρόνου.

Επιπλέον, οι βιβλιοθήκες τέτοιου είδους έχουν περιορισμένο ωράριο εργασίας. Παράδειγμα, η βιβλιοθήκη της Ιεράς Μητρόπολης Μόρφου λειτουργεί από τις 9:00-11:00 το πρωί. Στις βιβλιοθήκες των Μητροπόλεων γινόταν καθημερινά τηλεφωνική προσπάθεια για να τους εντοπίσω στο γραφείο. Σε όλες τις Μόνες υπήρχε τηλεφωνητής. Θετικό είναι ότι άφηνα τον αριθμό τηλεφώνου μου και επικοινωνούσαν μαζί μου. Σε αυτού του είδους βιβλιοθήκες δουλεύουν μόνο μοναχοί. Ήταν απρόθυμοι να με βοηθήσουν διότι πίστευαν ότι μια τόσο μικρή βιβλιοθήκη δεν είχε τίποτα να προσφέρει στην έρευνα. Υπήρχαν βιβλιοθήκες που δεν δέχτηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνα, όπως η Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολης Κυρηνείας .

Επίσης, μεγάλο πρόβλημα αντιμετώπισα με την συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, όπου υπήρξε καθυστέρηση τους των συμμετεχόντων να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια ενώ στις ερωτήσεις ανάπτυξης δεν απάντησε σχεδόν κανένας. Υπήρχε απροθυμία των συναδέλφων να απαντήσουν στις συγκεκριμένες ερωτήσεις. Η συμπλήρωση αυτών των ερωτήσεων ήταν αναγκαία καθώς δεν υπάρχει βιβλιογραφία για τις βιβλιοθήκες παρά μόνο για τα μοναστήρια γενικότερα. Η μόνη πηγή από την οποία μπορούσα να πάρω πληροφορίες ήταν τα ερωτηματολόγια.

Στις ιστοσελίδες των Μόνων και των Μοναστηριών δεν έκαναν αναφορά στην ύπαρξη της βιβλιοθήκης τους. Συνεπώς δεν υπήρχαν ούτε εκεί πληροφορίες για αυτές.

4.12. Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο Μεθοδολογία παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο διεξήχθη η έρευνα. Καταρχάς, δίνεται ο σκοπός και οι στόχοι που προκαθορίστηκαν για την συγκεκριμένη έρευνα. Μέσα από αυτούς δίνεται η δυνατότητα να κατανοήσουμε καλύτερα το θέμα που θα πραγματοποιηθεί η έρευνα.

Το δείγμα αποτελούν όλοι οι υπάλληλοι των μοναστηριακών βιβλιοθηκών ειδικευμένοι και μη. Επίσης, μια παράλληλη έρευνα πραγματοποιήθηκε και στους χρήστες των βιβλιοθηκών. Το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε σαν μέσο συλλογής των δεδομένων. Θεωρώ ότι είναι το πιο κατάλληλο και πιο αξιόπιστο μέσο συλλογής δεδομένων. Οι ερωτήσεις δίνονται παραπάνω με την σειρά που έγιναν. Η ανάλυση των απαντήσεων έγινε χρησιμοποιώντας το στατιστικό πακέτο SPSS.

Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας είναι από τα σημαντικότερα κεφάλαια της εργασίας. Στο κεφάλαιο αυτό εντοπίστηκαν και συγκεντρώθηκαν όλες οι διάσπαρτες πληροφορίες σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα. Αυτό βοήθησε στην εξοικείωση του ερευνητή με το θέμα και τους ερωτώμενους.

Τα στάδια αυτά έγιναν για να πραγματοποιηθεί και να υλοποιηθεί η έρευνα όσο το δυνατό πιο εύκολα. Επίσης, έγινε προσπάθεια να εκπληρωθούν οι στόχοι που προκαθορίστηκαν και να επιτευχθεί όσο το δυνατό καλύτερο αποτέλεσμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

5.1. Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο ανάλυση ερωτηματολογίου προσωπικού παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την έρευνα "Μοναστηριακές βιβλιοθήκες στην Κύπρο". Η έρευνα αυτή απευθύνθηκε στο προσωπικό των βιβλιοθηκών για να εντοπιστούν οι απόψεις τους σχετικά με την υλικοτεχνική υποδομή, την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες τους και την επαγγελματική κατάρτιση τους. Για την ανάλυση των απόψεων του προσωπικού χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πρόγραμμα SPSS. Συγκεκριμένα, αναλύθηκαν τα δεδομένα χρησιμοποιώντας την επιλογή Frequencies- Απόκριση, με την οποία μπορούμε να δούμε τις συχνότητες και τα ποσοστά των απαντήσεων του δείγματος. Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκε η επιλογή Percent - Ποσοστά με την οποία υπολογίστηκαν οι μέσοι όροι των απαντήσεων και ο μέσος όρος στην κάθε ερώτηση.

Στην πρώτη στήλη του πίνακα παρουσιάζονται αυτοί που ανταποκρίθηκαν στην έρευνα, δηλαδή αυτοί που απάντησαν το ερωτηματολόγιο και στην δεύτερη στήλη παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σε ποσοστά. Στην συνέχεια, έγινε μια προσπάθεια για περαιτέρω ανάλυση των αποτελεσμάτων, με διευκρινήσεις και σχόλια πάνω σε αυτά.

Το ερωτηματολόγιο περιείχε 26 ερωτήσεις οι οποίες εμπερικλείονταν σε έξι θεματικές ενότητες. Οι ενότητες αφορούσαν σε προσωπικά ερωτήματα, σε γενικά ερωτήματα τα οποία έδωσαν κάποια γενικά στοιχεία για τις συγκεκριμένες βιβλιοθήκες για αυτό και δεν αναλύθηκαν στο πρόγραμμα, σε ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, στο υλικό, στην προσβασιμότητα και τέλος σε προσωπικές απόψεις. Συγκεκριμένα στην έρευνα συμμετείχαν 23 υπάλληλοι των μοναστηριακών βιβλιοθηκών

5.2. Προσωπικά ερωτήματα

5.2.1. Φύλο (ερ.1)

Πίνακας 5.2.1: Φύλο

Φύλο	Απόκριση	Ποσοστά
Ανδρες	10	43,5
Γυναίκες	13	56,5
Σύνολο	23	100,0

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε όλους τους εργαζόμενους των βιβλιοθηκών. Δεν δόθηκαν τα ερωτηματολόγια μόνο στους ειδικευμένους βιβλιοθηκονόμους αλλά σε όλο το προσωπικό. Το περιθώριο για να διεξαχθεί η έρευνα στο ειδικευμένο προσωπικό δεν υπήρχε λόγω των λιγοστών ατόμων που δουλεύουν σε τέτοιου είδους βιβλιοθήκες.. Συνολικά η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δέκα μοναστηριακές βιβλιοθήκες. Το 43,5% των εργαζόμενων είναι άνδρες, ενώ το 56,5% είναι γυναίκες.

5.2.2. Ηλικία (ερ.2)

Πίνακας 5.2.2: Ηλικία

Ηλικία	Απόκριση	Ποσοστά
18-30	3	13,0
31-40	7	30,4
41-50	10	43,5
51-60	1	4,3
61+	2	8,7
Σύνολο	23	100,0

Η έρευνα έγινε συνολικά σε 23 άτομα. Οι 3 (το 13,0%) είναι 18-30 ετών , οι 7 (το 30,4%) είναι 31-49 ετών , οι 10 (το 43,5%) είναι 51-50 ετών, 1 (μόλις το 4,3%) είναι 51-60 ετών και 2 (8,7%) είναι ηλικίας 61 ετών και άνω. Φαίνεται λοιπόν ότι οι περισσότεροι βρίσκονται στην μέση ηλικία.

5.2.3 Προϋπηρεσία (ερ.3)

Πίνακας 5.2.3: Προϋπηρεσία

Προϋπηρεσία	Απόκριση	Ποσοστά
0-5	2	8,7
6-10	5	21,7
11-15	10	43,5
16-20	5	21,7
21 και άνω	1	4,3
Σύνολο	23	100,0

Στον πίνακα αυτό εμφανίζονται τα αποτελέσματα σε σχέση με την προϋπηρεσία των εργαζόμενων. Φαίνεται ότι οι περισσότεροι, το 43,5% έχουν προϋπηρεσία 11-15 χρόνια. Το 21,7% έχουν επαγγελματική εμπειρία 6-10 χρόνια και 16-20 χρόνια αντίστοιχα. Ενώ μόλις το 1% έχει προϋπηρεσία 0-5 χρόνια.

Συμπεραίνουμε, λοιπόν ότι υπάρχει μια σχετικά ικανοποιητική προϋπηρεσία στους χώρους των βιβλιοθηκών αυτών. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι έχουν αναπτύξει και φροντίσει τις βιβλιοθήκες με τον κατάλληλο τρόπο. Οι βιβλιοθήκες αυτές δεν είναι πολύ αναπτυγμένες και αυτό φαίνεται στους παρακάτω πίνακες.

5.2.4. Ιδιότητα (ερ.4)

Πίνακας 5.2.4: Ιδιότητα

Ιδιότητα	Απόκριση	Ποσοστά
Προπτυχιακός φοιτητής	1	4,3
Εκπαιδευτικός	3	13,0
Ιερέας	2	8,7
Βιβλιοθηκονόμος	5	21,7
Μοναχός /ή	4	17,4
Άλλο	8	34,8
Σύνολο	23	100,0

Μέσα από το πίνακα 5.2.4 διαφαίνεται η ιδιότητα των ερωτώμενων. Δυστυχώς οι περισσότεροι εργαζόμενοι, οι 8 στους 23, που στελεχώνουν τις μοναστηριακές βιβλιοθήκες προέρχονται από κάποιον άλλο επαγγελματικό χώρο. Μετά με ελάχιστη διαφορά μόλις 4,3% έρχονται οι βιβλιοθηκονόμοι από τους μοναχούς. Ακολουθούν οι εκπαιδευτικοί με 13,0%, οι ιερείς με 8,7% και τέλος οι προπτυχιακοί φοιτητές με 4,3%.

5.2.5. Τμήμα Βιβλιοθήκης που εργάζεστε (ερ.5)

Πίνακας 5.2.5: Τμήμα Βιβλιοθήκης που εργάζεστε

Τμήμα Βιβλιοθήκης που εργάζεστε		Απόκριση	Ποσοστά
Δανεισμός	Ναι	10	43,5
	Όχι	13	56,5
Καταλογογράφηση	Ναι	10	43,5
	Όχι	13	56,5
Ταξινόμηση	Ναι	7	30,4
	Όχι	16	69,6
Επεξεργασία Υλικού	Ναι	5	21,7
	Όχι	18	78,3
Ευρετηρίαση	Ναι	2	8,7
	Όχι	21	91,3
Πληροφοριακό Τμήμα	Ναι	8	34,8
	Όχι	15	65,2
Τμήμα Περιοδικών	Ναι	6	26,1
	Όχι	17	73,9
Άλλο	Ναι	5	21,7
	Όχι	18	78,3
Σύνολο		23	100,0

Τα ποσοστά από τα τμήματα που εργάζονται οι υπάλληλοι των βιβλιοθηκών μπορούμε να δούμε στον πίνακα 5.2.5. Οι πλειοψηφία των υπαλλήλων το 43,5% εργάζονται στο τμήμα του δανεισμού και της καταλογογράφησης. Το 30,4% εργάζονται στην ταξινόμηση, 21,7% στην επεξεργασία υλικού, ένα πολύ μικρό ποσοστό φαίνεται να εργάζεται στην ευρετηρίαση μόλις το 8,7%, στο πληροφοριακό τμήμα 34,8% και στο τμήμα περιοδικών το 26,1%. Ακόμη, 21,7% εργάζεται σε άλλα τμήματα εκτός αυτών που προσδιορίζονται στο πιο πάνω πίνακα.

5.2.6. Πόσα άτομα εργάζονται στην βιβλιοθήκη (ερ.6)

Πίνακας 5.2.6: Πόσα άτομα εργάζονται στην βιβλιοθήκη

Άτομα εργάζονται στην βιβλιοθήκη	Απόκριση	Ποσοστά
1-3	12	52,2
4-6	11	47,8
Σύνολο	23	100,0

Συνολικά στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες της Κύπρου εργάζονται 23 άτομα. Δεν υπάρχει μεγάλη απόκλιση στο φύλο των εργαζομένων.

5.3. Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης

5.3.1. Χρήση Η/Υ (ερ.7)

Πίνακας 5.3.1: Χρήση Η/Υ

Χρήση Η/Υ	Απόκριση	Ποσοστά
Ναι	18	78,3
Όχι	5	21,7
Σύνολο	23	100,0

Στις περισσότερες βιβλιοθήκες των μονών χρησιμοποιείται ο ηλεκτρονικός υπολογιστής. Μόλις το 21,7% δεν χρησιμοποιεί ηλεκτρονικό υπολογιστή.

5.3.2. Πόσο εξοικειωμένος είστε με Η/Υ(ερ.8)

Πίνακας 5.3.2: Πόσο εξοικειωμένος είστε με Η/Υ

Εξοικείωση Η/Υ	Απόκριση	Ποσοστά
Καθόλου	3	13,0
Λίγο	3	13,0
Μέτρια	3	13,0
Αρκετά	10	43,5
Πολύ	4	17,4
Σύνολο	23	100,0

Μέσα από τον πίνακα 5.3.2, διαφαίνεται πως η πλειοψηφία των βιβλιοθηκονόμων (43,5%) υποστηρίζει ότι είναι αρκετά εξοικειωμένοι με τους Η/Υ. Το 17,4% υποστηρίζει ότι είναι πολύ εξοικειωμένοι με τους Η/Υ. Ισοψηφία με 13,0% φαίνεται να υποστηρίζουν ότι είναι είτε καθόλου είτε λίγο είτε μέτρια εξοικειωμένοι με

τους Η/Υ.

5.3.3. Πρόσβαση σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης (ερ.8)

Πίνακας 5.3.3: Πρόσβαση σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης

Πρόσβαση σε ΗΠΠ		Απόκριση	Ποσοστά
Δεν γνωρίζω	Ναι	-	-
	Όχι	23	100,0
Καμία	Ναι	7	30,4
	Όχι	16	69,6
Ηλεκτρονικό Κατάλογο Βιβλίων	Ναι	13	56,5
	Όχι	10	43,5
Ηλεκτρονικό Κατάλογο Περιοδικών	Ναι	5	21,7
	Όχι	18	78,3
Κατάλογο Ψηφιοποιημένων Εφημερίδων	Ναι	6	26,1
	Όχι	17	73,9
on line	Ναι	4	17,4
	Όχι	19	82,6
Διαδύκτιο	Ναι	14	60,9
	Όχι	9	39,1
Βιντεοκασέτες	Ναι	4	17,4
	Όχι	19	82,6
CD-ROM	Ναι	5	21,7
	Όχι	18	78,3
DVD	Ναι	4	17,4
	Όχι	19	82,6
Ο/Α Υλικό	Ναι	3	13,0
	Όχι	20	87,0
Άλλο	Ναι	23	100,0
	Όχι	-	-
Σύνολο		23	100,0

Μεγάλο μέρος των χρηστών αυτού του είδους βιβλιοθηκών μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλίων (56,5%) και το Διαδύκτιο (60,9%). Σε λιγότερες βιβλιοθήκες μπορούν να χρησιμοποιήσουν το κατάλογο περιοδικών (21,7%), τον κατάλογο ψηφιοποιημένων εφημερίδων (26,1%) και on line τις βάσεις δεδομένων(17,4%). Ελάχιστες είναι οι βιβλιοθήκες που διαθέτουν βιντεοκασέτες (17,4%), CD-ROM (21,7%), DVD (17,4%) και Ο/ Α υλικό (13,0%). Όλες έχουν διαθέσιμη κάποια άλλη ηλεκτρονική πηγή πληροφόρησης χωρίς όμως να

προσδιορίζουν ποια.

5.4. Υλικό

5.4.1. Σύνολο Βιβλίων (ερ.9)

Πίνακας 5.4.1: Σύνολο Βιβλίων

Σύνολο Βιβλίων	Απόκριση	Ποσοστά
100,00	1	4,3
1000,00	1	4,3
3000,00	1	4,3
5000,00	3	13,0
7000,00	1	4,3
9046,00	1	4,3
12000,00	1	4,3
20000,00	1	4,3
25000,00	1	4,3
39000,00	5	21,7
70000,00	6	26,1
Υποσύνολο	22	95,7
Missing	1	4,3
Σύνολο	23	100,0

Ο πίνακας αυτός δείχνει τις απαντήσεις που έδωσαν όλοι οι υπάλληλοι των βιβλιοθηκών σχετικά με το σύνολο των βιβλίων που διαθέτει η κάθε βιβλιοθήκη. Υπήρχε απόλυτη συμφωνία μεταξύ των υπαλλήλων. Επτά στις 10 βιβλιοθήκες περιέχουν 100- 25,000 βιβλία. Μια βιβλιοθήκη περιέχει 50,000 βιβλία και τα δύο κέντρα μελετών διαθέτουν από 39,000-70,000 βιβλία. Τα δύο κέντρα μελετών έχουν τις πιο ανεπτυγμένες βιβλιοθήκες στο είδος τους.

5.4.2. Έντυπα περιοδικά στην ελληνική γλώσσα (ερ.10)

Πίνακας 5.4.2: Έντυπα περιοδικά στην ελληνική γλώσσα

Έντυπα περιοδικά ελληνική γλώσσα	Απόκριση	Ποσοστά
4,00	1	4,3
6,00	2	8,7
10,00	4	17,4
30,00	2	8,7
400,00	6	26,1
500,00	5	21,7
Υποσύνολο	20	87,0
Missing	3	13,0

Σύνολο	23	100,0
---------------	-----------	--------------

Ο πίνακας αυτός δείχνει τις απαντήσεις που έδωσαν όλοι οι υπάλληλοι των βιβλιοθηκών σχετικά με το σύνολο των περιοδικών στην ελληνική γλώσσα που διαθέτει η κάθε βιβλιοθήκη. Υπήρχε απόλυτη συμφωνία μεταξύ των υπαλλήλων στον αριθμό που έδωσαν στην συγκεκριμένη ερώτηση.

Από ότι φαίνεται δεν υπάρχει μεγάλος όγκος περιοδικών στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες. Σε καμία βιβλιοθήκη δεν ξεπερνά τα 500.

5.4.3. Έντυπα ξενόγλωσσα περιοδικά (ερ.11)

Πίνακας 5.4.3: Έντυπα ξενόγλωσσα περιοδικά

Έντυπα ξενόγλωσσα περιοδικά	Απόκριση	Ποσοστά
1,00	1	4,3
2,00	1	4,3
4,00	1	4,3
25,00	1	4,3
90,00	5	21,7
142,00	6	26,1
Υποσύνολο	15	65,2
Missing	8	34,8
Σύνολο	23	100,0

Ο πίνακας 5.4.3 δείχνει τις απαντήσεις που έδωσαν όλοι οι υπάλληλοι των βιβλιοθηκών σχετικά με το σύνολο των ξενόγλωσσων περιοδικών. Ακόμη λιγότερο είναι το σύνολο των ξενόγλωσσων περιοδικών στις βιβλιοθήκες. Σε καμία βιβλιοθήκη δεν ξεπερνά τα 142.

5.4.4. Χειρόγραφα (ερ.12)

Πίνακας 5.4.4: Χειρόγραφα

Χειρόγραφα	Απόκριση	Ποσοστά
1,00	1	4,3
70,00	1	4,3
75,00	1	4,3
150,00	5	21,7
Υποσύνολο	8	34,8
Missing	15	65,2

Σύνολο	23	100,0
---------------	-----------	--------------

Στον πίνακα 5.4.4 παρατηρούμε πόσο μικρός είναι ο όγκος των χειρογράφων στις βιβλιοθήκες. Μεγάλο ποσοστό (65%) δεν περιλαμβάνουν στην συλλογή τους χειρόγραφα. Όσες περιλαμβάνουν δεν ξεπερνούν τα 150.

5.4.5. Χαρτογραφικό υλικό (ερ.13)

Πίνακας 5.4.5: Χαρτογραφικό υλικό

Χαρτογραφικό υλικό	Απόκριση	Ποσοστά
Ναι	8	34,8
Όχι	15	65,2
Σύνολο	23	100,0

Μόνο το 34,8% των βιβλιοθηκών διαθέτουν χαρτογραφικό υλικό.

5.4.6. Εξειδικευμένο υλικό (ερ.14)

Πίνακας 5.4.6: Εξειδικευμένο υλικό

Εξειδικευμένο υλικό	Απόκριση	Ποσοστά
Ναι	18	78,3
Όχι	5	21,7
Σύνολο	23	100,0

Εξαιτίας των πληροφοριακών αναγκών που εξυπηρετούν οι συγκεκριμένες βιβλιοθήκες είναι λογικό το υλικό τους να είναι εξειδικευμένο ως προς το περιεχόμενο. Για αυτό και το 78,3% απάντησε θετικά σε αυτή την ερώτηση.

5.4.7. Μοναδικό υλικό (ερ.15)

Πίνακας 5.4.7: Μοναδικό υλικό

	Απόκριση	Ποσοστά
Ναι	16	69,6
Όχι	7	30,5
Σύνολο	23	100,0

Η ερώτηση αυτή αποσκοπεί να εξετάσει κατά πόσο οι βιβλιοθήκες αυτές διαθέτουν κάποιο υλικό που είναι μοναδικό, που περιλαμβάνεται δηλαδή μόνο στην συλλογή τους. Τα αποτελέσματα είναι θετικά αφού το 69,6% απάντησαν θετικά στην συγκεκριμένη ερώτηση.

5.5. Προσβασιμότητα

5.5.1. Πρόσβαση στο κοινό (ερ.16)

Πίνακας 5.5.1: Πρόσβαση στο κοινό

Πρόσβαση στο κοινό	Απόκριση	Ποσοστά
Ναι	14	60,9
Όχι	9	39,1
Σύνολο	23	100,0

Στον παραπάνω πίνακα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες. Το 60,9% απάντησαν θετικά στην συγκεκριμένη ερώτηση ενώ το 39,1% απάντησε αρνητικά.

5.5.2. Πρόσβαση χρηστών σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης (ερ.17)

Πίνακας 5.5.2: Πρόσβαση χρηστών σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης

Πρόσβαση χρηστών ΗΠΠ	Απόκριση	Ποσοστά
Ναι	11	47,8
Όχι	12	52,2
Σύνολο	23	100,0

Οι ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης παίζουν σημαντικό ρόλο στην λειτουργία και την ανάπτυξη μιας βιβλιοθήκης. Μέσα από αυτές μπορούν οι χρήστες να ψάξουν και να βρουν το υλικό που επιθυμούν. Απογοητευτικά είναι όμως τα αποτελέσματα σε αυτή την έρευνα γιατί το 52,2% δεν παρέχουν πρόσβαση στις

ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης.

5.5.3. Σε ποιες Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης έχουν πρόσβαση οι χρήστες (ερ.18)

Πίνακας 5.5.3: Σε ποιες Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης έχουν πρόσβαση οι χρήστες

Πρόσβαση χρηστών στις ΗΠΠ		Απόκριση	Ποσοστά
Δεν γνωρίζω	Ναι	1	4,3
	Όχι	22	95,7
Καμία	Ναι	4	17,4
	Όχι	19	82,6
Ηλεκτρονικό Κατάλογο Βιβλίων	Ναι	12	52,2
	Όχι	11	47,8
Ηλεκτρονικό Κατάλογο Περιοδικών	Ναι	6	26,1
	Όχι	17	73,9
Κατάλογο Ψηφιοποιημένων Εφημερίδων	Ναι	5	21,7
	Όχι	18	78,3
on line	Ναι	5	21,7
	Όχι	18	78,3
<u>Διαδίκτυο</u>	Ναι	6	26,1
	Όχι	17	73,9
Βιντεοκασέτες	Ναι	4	17,4
	Όχι	18	78,3
	Υποσύνολο	22	95,7
	Missing	1	4,3
CD-ROM	Ναι	5	21,7
	Όχι	18	78,3
DVD	Ναι	5	21,7
	Όχι	18	78,3
Ο/ Α Υλικό	Ναι	5	21,7
	Όχι	17	73,9
	Υποσύνολο	22	95,7
	Missing	1	4,3
Άλλο	Ναι	23	100,0
	Όχι		
Σύνολο		23	100,0

Στον πίνακα 5.5.3 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα στην ερώτηση σε ποιες Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης έχουν πρόσβαση οι χρήστες. Θετικά στις ερωτήσεις δεν γνωρίζω απάντησε το 4,3%, καμία 17,4%, ηλεκτρονικό κατάλογο

βιβλίων 52,2%, ηλεκτρονικό κατάλογο περιοδικών 26,1%, κατάλογο ψηφιοποιημένων εφημερίδων 21,7%, on line 21,7%, Διαδίκτυο 26,1%, βιντεοκασέτες 17,4% και είχαμε ένα άτομο που δεν απάντησε, cd-rom 21,7%, DVD 21,7%, ο/α υλικό 21,7% και ένα άτομο δεν απάντησε και τέλος στην ερώτηση άλλο θετικά απάντησε το 100,0%.

Τα αποτελέσματα δεν είναι καθόλου ικανοποιητικά γιατί τα αρνητικά ποσοστά είναι υψηλότερά από τα θετικά. Αυτό σημαίνει ότι οι περισσότερες μοναστηριακές βιβλιοθήκες δεν χρησιμοποιούν τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης.

5.5.4. Θα έπρεπε να παρέχει πρόσβαση και σε άλλες ΗΠΠ (ερ.19)

Πίνακας 5.5.4: Θα έπρεπε να παρέχει πρόσβαση και σε άλλες ΗΠΠ

Πρόσβαση σε άλλες ΗΠΠ	Απόκριση	Ποσοστά
Ναι	19	82,6
Όχι	4	17,4
Σύνολο	23	100,0

Ενθαρρυντικά για την πιθανότητα εξέλιξης των βιβλιοθηκών αυτών είναι τα αποτελέσματα που φαίνονται στον πίνακα 5.5.4. Οι 19 στους 4 συμμετέχοντες έδωσαν θετική απάντηση στο αν θα ήθελαν να παρέχεται πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης.

5.5.5. Σε ποιες θα θέλατε να έχουν πρόσβαση (ερ.20)

Πίνακας 5.5.5: Σε ποιες θα θέλατε να έχουν πρόσβαση

Σε ποιες ΗΠΠ θα θέλατε να έχει πρόσβαση		Απόκριση	Ποσοστά
Δεν γνωρίζω	Ναι	-	-
	Όχι	23	100,0
Καμία	Ναι	1	4,3

	Όχι	22	95,7
Ηλεκτρονικό Βιβλίων Κατάλογο	Ναι	14	60,9
	Όχι	9	39,1
Ηλεκτρονικό Κατάλογο Περιοδικών	Ναι	16	69,6
	Όχι	7	30,4
Κατάλογο Ψηφιοποιημένων Εφημερίδων	Ναι	17	73,9
	Όχι	6	26,1
on line	Ναι	15	65,2
	Όχι	8	34,8
Διαδύκτιο	Ναι	16	69,6
	Όχι	7	30,4
Βιντεοκασέτες	Ναι	9	39,1
	Όχι	14	60,9
CD-ROM	Ναι	10	43,5
	Όχι	13	56,5
DVD	Ναι	9	39,1
	Όχι	13	56,5
	Υποσύνολο	22	95,7
	Missing	1	4,3
Ο/Α Υλικό	Ναι	7	30,4
	Όχι	16	69,6
Άλλο	Ναι	1	4,3
	Όχι	22	95,7
Σύνολο		23	100,0

Ο πίνακας 5.5.5 δείχνει τις απαντήσεις που έδωσαν οι ερωτώμενοι σε ποιες ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης θα ήθελαν να παρέχει πρόσβαση η βιβλιοθήκη τους. Θετικά στις ερωτήσεις δεν γνωρίζω απάντησε το 0%, καμία 4,3%, ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλίων 60,9%, ηλεκτρονικό κατάλογο περιοδικών 69,6%, κατάλογο ψηφιοποιημένων εφημερίδων 73,9%, on line 65,2%, Διαδίκτυο 69,6%, βιντεοκασέτες 39,1%, cd-rom 43,5%, DVD 39,1% και ένα άτομο δεν απάντησε, ο/α υλικό 30,4% και τέλος στην ερώτηση άλλο θετικά απάντησε το 4,3%.

Τα αποτελέσματα από την ερώτηση αυτή ήταν αναμενόμενα. Οι περισσότεροι θα ήθελαν η βιβλιοθήκη τους να είναι πιο εξελιγμένη και να παρέχει πρόσβαση σε περισσότερες ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης.

5.6. Προσωπικές Απόψεις

5.6.1. Είναι γνωστές στο ευρύ κοινό (ερ.21)

Πίνακας 5.6.1: Είναι γνωστές στο ευρύ κοινό

Γνωστές στο ευρύ κοινό	Απόκριση	Ποσοστά
Ναι	1	4,3
Όχι	22	95,7
Σύνολο	23	100,0

Στον πίνακα 5.6.1 φαίνεται ότι οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες δεν είναι γνωστές στο ευρύ κοινό. Μόνο ένα άτομο πιστεύει ότι είναι γνωστές οι βιβλιοθήκες αυτού του είδους στο ευρύ κοινό.

5.6.2. Περισσότερη ενημέρωση για την ύπαρξη τους (ερ.22)

Πίνακας 5.6.2: Περισσότερη ενημέρωση για την ύπαρξη τους

Ενημέρωση για την ύπαρξη τους	Απόκριση	Ποσοστά
Ναι	17	73,9
Όχι	6	26,1
Σύνολο	23	100,0

Το 73,9% υποστηρίζει ότι χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση για την ύπαρξη τους ενώ το 26,1% δεν το υποστηρίζει αυτό.

5.6.3. Κατάλληλο υλικό για έρευνα (ερ.23)

Πίνακας 5.6.3: Κατάλληλο υλικό για έρευνα

Κατάλληλο υλικό για έρευνα	Απόκριση	Ποσοστά
Ναι	8	34,8
Όχι	15	65,2
Σύνολο	23	100,0

Στην ερώτηση αν κατέχουν το κατάλληλο υλικό/ εξοπλισμό για την πραγματοποιήσει μιας έρευνας/ μελέτης το 34,8% απάντησε θετικά και το 65,2%

απάντησε αρνητικά.

5.6.4. Ικανοποιητική πληροφόρηση και πλούσιο υλικό για θέματα που ζητούν οι χρήστες (ερ.24)

Πίνακας 5.6.4: Ικανοποιητική πληροφόρηση και πλούσιο υλικό για θέματα που ζητούν οι χρήστες

Ικανοποιητικό υλικό για χρήστες	Απόκριση	Ποσοστά
Ναι	11	47,8
Όχι	12	52,2
Σύνολο	23	100,0

Στον πίνακα 5.6.4 μπορούμε να δούμε την άποψη που έχουν οι εργαζόμενοι στο κατά πόσο οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες διαθέτουν ικανοποιητική πληροφόρηση και πλούσιο υλικό επί των θεμάτων που ζητάνε οι χρήστες. Οι 12 υπάλληλοι υποστηρίζουν όχι και οι υπόλοιποι 11 υποστηρίζουν ναι. Οι απόψεις τους διαφέρουν κατά ένα άτομο μόνο.

5.7. Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων έδειξαν ότι οι απόψεις του προσωπικού των μοναστηριακών βιβλιοθηκών για τις βιβλιοθήκες που εργάζονται είναι μέτριες. Συγκεκριμένα, το δείγμα του προσωπικού που συμμετείχε στην έρευνα δηλώνει ότι χρησιμοποιούν τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης του κοινού στην βιβλιοθήκη και στις περισσότερες ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης. Ωστόσο αυτά τα αποτελέσματα δεν μπορούν να γενικευτούν σε όλο το πληθυσμό των υπαλλήλων των μοναστηριακών βιβλιοθηκών γιατί υπάρχουν άτομα που έχουν διαφορετικές απόψεις.

Το φύλο, η ηλικία καθώς και τα χρόνια προϋπηρεσίας των υπαλλήλων δεν φαίνεται να διαφοροποιούν τις απόψεις τους για την χρήση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης, αφού δεν φάνηκε μέσα από την ανάλυση των δεδομένων οποιοσδήποτε μεγάλες διαφορές στις απαντήσεις. Ούτε το τμήμα της βιβλιοθήκης που εργάζονται επηρέασε τις απόψεις τους σχετικά με τα ερωτήματα που τέθηκαν.

Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων απάντησε θετικά στην χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και την εξοικείωση του με αυτό. Σύμφωνα με την έρευνα αυτή η ηλεκτρονική πηγή που χρησιμοποιείται περισσότερο είναι ο ηλεκτρονικός κατάλογος βιβλίων, ενώ ακολουθεί ο ηλεκτρονικός κατάλογος ψηφιοποιημένων εφημερίδων και περιοδικών, τα cd-rom, οι on line βάσεις δεδομένων, οι βιντεοκασέτες, τα dvd και το ο/α υλικό. Όλες έχουν διαθέσιμη κάποια άλλη ηλεκτρονική πηγή πληροφόρησης χωρίς όμως να προσδιορίζουν ποια.

Ο μικρός όγκος των βιβλίων που διαθέτουν αυτές οι βιβλιοθήκες αποδεικνύει ότι υπάρχουν αυστηρότερα κριτήρια για την επιλογή του υλικού που θα ενταχθεί σε μια τέτοια βιβλιοθήκη γιατί είναι εξειδικευμένο το υλικό τους ως προς το περιεχόμενο του. Διαθέτουν βιβλία με θρησκευτικό και ιστορικό χαρακτήρα μόνο. Καμία βιβλιοθήκη δεν ξεπερνά τα 100- 25,000 βιβλία εκτός από τα δύο κέντρα μελετών. Όσο για τον αριθμό των υπόλοιπων τεκμηρίων(περιοδικά, χειρόγραφα, χαρτογραφικό υλικό) είναι πολύ μικρός. Μοναδικό υλικό στην βιβλιοθήκη περιλαμβάνουν οι περισσότερες.

Η προσβασιμότητα δεν είναι αυτονόητη στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες όπως σε κάποιες άλλες βιβλιοθήκες διαφορετικού είδους. Ένα ποσοστό της τάξης του 39,1% απάντησε αρνητικά στην ερώτηση σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στην βιβλιοθήκη. Επίσης, πρέπει να αναφέρουμε ότι οι περισσότερες βιβλιοθήκες δεν παρέχουν στους χρήστες τους την δυνατότητα πρόσβασης στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης. Η ηλεκτρονική πηγή πληροφόρησης που έχουν πρόσβαση οι χρήστες είναι περισσότερο ο ηλεκτρονικός κατάλογος βιβλίων και ο ηλεκτρονικός κατάλογος περιοδικών. Στην συνέχεια κατατάσσεται το Διαδίκτυο, ο κατάλογος ψηφιοποιημένων εφημερίδων, οι on line βάσεις δεδομένων, οι βιντεοκασέτες, τα cd-rom, τα dvd και ο/α υλικό.

Οι υπάλληλοι επιθυμούν οι βιβλιοθήκες αυτές να έχουν ανάπτυξη. Την προτίμησή τους να έχουν πρόσβαση σε περισσότερες ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης μπορούμε να διακρίνουμε από την ανάλυση των δεδομένων των ερωτηματολογίων αυτών. Μάλιστα δεν φαίνεται να έχουν προτίμηση σε κάποια ηλεκτρονική πηγή πληροφόρησης, όλες κυμαίνονται στα ίδια υψηλά ποσοστά προτίμησης.

Ενδιαφέρον έχει η ενότητα προσωπικές απόψεις. Μέσα από αυτή την ενότητα μπορούμε να διακρίνουμε τις ελλείψεις και τα προβλήματα που έχουν οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες. Καταρχήν, δεν είναι γνώστες στο ευρύ κοινό για να

μπορέσουν να λειτουργήσουν και να αναπτυχθούν βελτιώνοντας την βιβλιοθήκη μέσα από σχόλια και παρατηρήσεις των χρηστών τους. Βεβαίως χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση για την ύπαρξη τους μέσω Διαδικτύου, ενημερωτικών φυλλαδίων, εκδηλώσεων και άλλων. Ακόμη αξίζει να αναφέρουμε ότι με μεγάλη απόκλιση απόψεων παραδέχονται ότι οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες δεν κατέχουν το κατάλληλο υλικό/ εξοπλισμό για την πραγματοποίηση μιας έρευνας/ μελέτης. Φυσικό επακόλουθο είναι να μην μένουν ευχαριστημένοι από την πληροφόρηση και το υλικό που παρέχουν στους χρήστες τους.

Τέλος, εισήγησή μου είναι να πραγματοποιηθούν και άλλες έρευνες με παρόμοιο θέμα και τα αποτελέσματα να δημοσιοποιηθούν έτσι ώστε να ευαισθητοποιηθούν οι αρμόδιοι φορείς και να κάνουν τις κατάλληλες ενέργειες για αναβάθμιση των βιβλιοθηκών αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ

6.1. Εισαγωγή

Στην έρευνα αυτή συμμετείχαν έκτος από το προσωπικό και οι χρήστες των μοναστηριακών βιβλιοθηκών με σκοπό τα αποτελέσματα να είναι πιο αξιόπιστα όσο αφορά την υλικοτεχνική υποδομή, την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών και την επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού.

Στο κεφάλαιο ανάλυση ερωτηματολογίων χρηστών παρουσιάζονται τα αποτελέσματα σύμφωνα με το στατιστικό πακέτο SPSS. Συγκεκριμένα, αναλύθηκαν τα δεδομένα χρησιμοποιώντας την επιλογή Frequencies- Απόκριση, με την οποία μπορούμε να δούμε τις συχνότητες και τα ποσοστά των απαντήσεων του δείγματος. Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκε η επιλογή Percent - Ποσοστά με την οποία υπολογίστηκαν οι μέσοι όροι των απαντήσεων και ο μέσος όρος στην κάθε ερώτηση.

Το ερωτηματολόγιο περιέχει 32 ερωτήσεις οι οποίες εμπερικλείονταν σε έξι θεματικές ενότητες. Οι ενότητες αφορούσαν προσωπικά ερωτήματα, γενικά ερωτήματα, ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, εκπαίδευση, υλικό και τέλος προσωπικές απόψεις. Συγκεκριμένα συμμετείχαν 46 χρήστες των μοναστηριακών βιβλιοθηκών σε αυτή την έρευνα.

6.2. Προσωπικά Ερωτήματα

6.2.1. Φύλο (ερ.1)

Πίνακας 6.2.1: Φύλο

Φύλο	Απόκριση	Ποσοστό
Άνδρες	20	43,5
Γυναίκες	26	56,5

Σύνολο	46	100,0
---------------	-----------	--------------

Το δείγμα των χρηστών που χρησιμοποιήθηκε για την πραγματοποίηση της έρευνας αυτής είναι τυχαίο. Συνολικά στο ερωτηματολόγιο απάντησαν 46 άτομα. Οι άνδρες αντιστοιχούν στο 43,5% και οι γυναίκες στο 56,5%.

6.2.2. Ηλικία (ερ.2)

Πίνακας 6.2.2: Ηλικία

Ηλικία	Απόκριση	Ποσοστό
18-30	9	19,6
31-40	7	15,2
41-50	22	47,8
51-60	7	15,2
61και	1	2,2
Σύνολο	46	100,0

Ο πίνακας 6.2.2 δείχνει την ηλικία των χρηστών. Το 19,6% είναι 18-30 ετών, το 15,2% είναι 31-40 ετών, το 47,8% είναι 41-50 ετών, το 15,2% είναι 51-60 ετών και το 2,2% είναι 61 ετών και άνω.

6.2.3. Ιδιότητα (ερ.3)

Πίνακας 6.2.3: Ιδιότητα

Ιδιότητα	Απόκριση	Ποσοστό
Προπτυχιακός φοιτητής	2	4,3
Μεταπτυχιακός φοιτητής	1	2,2
Εκπαιδευτικός	11	23,9
Μελετητής	3	6,5
Ερευνητής	8	17,4
Ιερέας	3	6,5
Μοναχοί	15	32,6
Άλλο	3	6,5
Σύνολο	46	100,0

Στον πίνακα 6.2.3 διαφαίνεται η ιδιότητα του κάθε χρήστη. Οι περισσότεροι είναι μοναχοί (32,6%) και εκπαιδευτικοί (23,9%). Με μικρότερα ποσοστά ακολουθούν οι ερευνητές (17,4%), οι μελετητές, οι ιερείς και άλλοι (6,5%). Στην συνέχεια ακολουθούν οι προπτυχιακοί φοιτητές (4,3%) και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές (2,2%).

6.3. Γενικά Ερωτήματα

6.3.1. Πόσο συχνά επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη (ερ.4)

Πίνακας 6.3.1: Πόσο συχνά επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη

Πόσο συχνά επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη	Απόκριση	Ποσοστό
Πρώτη φορά	2	4,4
Καθημερινά	10	21,7
Εβδομαδιαία	12	26,1
Μηνιαία	10	21,7
Σπάνια	12	26,1
Σύνολο	46	100,0

Την συχνότητα που επισκέπτονται την βιβλιοθήκη δείχνει ο πίνακας 6.3.1. Πρώτη φορά 4,4%, καθημερινά 21,7% και εβδομαδιαία 26,1%, μηνιαία 21,7% και σπάνια 26,1%.

6.3.2. Εγγεγραμμένα μέλη της βιβλιοθήκης (ερ.5)

Πίνακας 6.3.2: Εγγεγραμμένα μέλη της βιβλιοθήκης

Εγγεγραμμένα μέλη της βιβλιοθήκης	Απόκριση	Ποσοστό
Ναι	14	30,4
Όχι	32	69,6
Σύνολο	46	100,0

Τα εγγεγραμμένα μέλη των βιβλιοθηκών αυτών ανέρχονται στο 30,4%.

6.3.3. Λόγοι που επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη (ερ.6)

Πίνακας 6.3.3: Λόγοι που επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη

Λόγοι που επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη	Απόκριση	Ποσοστό
Εργασία μαθήματος	5	10,9
Ερευνητικό πρόγραμμα	9	19,6
Έρευνα διπλωματικής/ Μεταπτυχιακό/ Διδακτορικό	1	2,2
Προσωπική ενημέρωση	24	52,2
Μελέτη	7	15,2

Σύνολο	46	100,0
---------------	-----------	--------------

Στην ερώτηση ποιοι οι λόγοι που επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη περισσότεροι από τους μισούς απάντησαν για προσωπική ενημέρωση (52,2%). Για εργασία μαθήματος απάντησε το 10,9%, στα πλαίσια κάποιου ερευνητικού προγράμματος απάντησε το 19,6%, έρευνα διπλωματικής/ μεταπτυχιακό/ διδακτορικό 2,2% και για μελέτη το 15,2%.

6.3.4. Χρησιμοποιείτε άλλη μοναστηριακή βιβλιοθήκη για να καλύψετε τις πληροφοριακές σας ανάγκες (ερ.7)

Πίνακας 6.3.4: Χρησιμοποιείτε άλλη μοναστηριακή βιβλιοθήκη για να καλύψετε τις πληροφοριακές σας ανάγκες

Χρησιμοποιείτε άλλη μοναστηριακή βιβλιοθήκη	Απόκριση	Ποσοστό
Ναι	20	43,5
Όχι	26	56,5
Σύνολο	46	100,0

Το 43,5% χρησιμοποιεί και άλλες μοναστηριακές βιβλιοθήκη για να καλύψει τις πληροφοριακές του ανάγκες.

6.3.5. Χρησιμοποιείτε άλλου είδους βιβλιοθήκη για να καλύψετε τις πληροφοριακές σας ανάγκες (ερ.8)

Πίνακας 6.3.5: Χρησιμοποιείτε άλλου είδους βιβλιοθήκη για να καλύψετε τις πληροφοριακές σας ανάγκες

Χρησιμοποιείτε άλλου είδους βιβλιοθήκη	Απόκριση	Ποσοστό
Ναι	27	58,7
Όχι	19	41,3
Σύνολο	46	100,0

Το 58,7% χρησιμοποιεί και άλλου είδους βιβλιοθήκη για να καλύψει τις πληροφοριακές του ανάγκες.

6.3.6. Τι είδους άλλη βιβλιοθήκη χρησιμοποιείτε (ερ.8.1)

Πίνακας 6.3.6: Τι είδους άλλη βιβλιοθήκη χρησιμοποιείτε

τι είδους άλλη βιβλιοθήκη			
Χρησιμοποιείτε		Απόκριση	Ποσοστά
Δημοτική βιβλιοθήκη	Ναι	6	13,0
	Όχι	40	87,0
Δημόσια βιβλιοθήκη	Ναι	10	21,7
	Όχι	36	78,3
Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη	Ναι	18	39,1
	Όχι	28	60,9
Ειδική βιβλιοθήκη	Ναι	6	13,0
	Όχι	40	87,0
Σχολική βιβλιοθήκη	Ναι	6	13,0
	Όχι	40	87,0
Άλλη βιβλιοθήκη	Ναι	3	6,5
	Όχι	43	93,5
Σύνολο		46	100,0

Το μεγαλύτερο ποσοστό σχετικά με την ερώτηση ποια άλλη βιβλιοθήκη χρησιμοποιείτε για την κάλυψη των πληροφοριακών σας αναγκών κατέχει η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη (39,1%). Μετά ακολουθεί η δημόσια(21,7%) και η δημοτική, ειδική και σχολική βιβλιοθήκη(13,0%). Άλλη βιβλιοθήκη χρησιμοποιεί μόνο το 6,5%.

6.3.7. Γνωρίζετε τι πληροφοριακές ανάγκες καλύπτουν (ερ.9)

Πίνακας 6.3.7: Γνωρίζετε τι πληροφοριακές ανάγκες καλύπτουν

Γνωρίζετε τι πληροφοριακές ανάγκες καλύπτουν	Απόκριση	Ποσοστό
Ναι	29	63,0
Όχι	17	37,0
Σύνολο	46	100,0

Στον πίνακα 6.3.7 φαίνεται το κατά πόσο οι χρήστες μιας τέτοιας βιβλιοθήκης γνωρίζουν τι πληροφοριακές ανάγκες καλύπτει. Το 63,0% απάντησε θετικά ενώ το 37,0% απάντησε αρνητικά.

6.4. Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης

6.4.1. Χρησιμοποιείτε Η/Υ (ερ.10)

Πίνακας 6.4.1: Χρησιμοποιείτε Η/Υ

Χρησιμοποιείτε Η/Υ	Απόκριση	Ποσοστό
--------------------	----------	---------

Ναι	29	63,0
Όχι	17	37,0
Σύνολο	46	100,0

Ο πίνακας 6.4.1 δείχνει αν χρησιμοποιούν ηλεκτρονικό υπολογιστή. Έχουμε 29 θετικές απαντήσεις και 17 αρνητικές.

6.4.2. Εξοικείωση με Η/Υ (ερ.11)

Πίνακας 6.4.2: Εξοικείωση με Η/Υ

Εξοικείωση Η/Υ	Απόκριση	Ποσοστό
Καθόλου	10	21,7
Λίγο	10	21,7
Μέτρια	4	8,7
Αρκετά	15	32,6
Πολύ	7	15,2
Σύνολο	46	100,0

Η εξοικείωση των χρηστών με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή είναι αρκετά σημαντική για να μπορέσει κανείς να πλοηγηθεί στις υπηρεσίες και να κάνει πιο εύκολη την πρόσβαση του σε αυτές. Καθόλου και λίγο απάντησε το 21,7%, μέτρια το 8,7%, αρκετά το 32,6% και πολύ το 15,2%.

6.4.3. Γνωρίζετε την ύπαρξη ΗΠΠ (ερ.12)

Πίνακας 6.4.3:Γνωρίζετε την ύπαρξη ΗΠΠ

Γνωρίζετε την ύπαρξη ΗΠΠ	Απόκριση	Ποσοστό
Ναι	30	65,2
Όχι	16	34,8
Σύνολο	46	100,0

Την ύπαρξη των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης γνωρίζει το 65,2%.

6.4.4. Πρόσβαση σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης(ερ.13)

Πίνακας 6.4.4:Πρόσβαση σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης

Πρόσβαση σε ΗΠΠ		Απόκριση	Ποσοστά
Δεν γνωρίζω	Ναι	12	26,1
	Όχι	34	73,9
Καμία	Ναι	7	15,2
	Όχι	39	84,8
Ηλεκτρονικό Κατάλογο Βιβλίων	Ναι	20	43,5
	Όχι	26	56,5
Ηλεκτρονικό Κατάλογο Περιοδικών	Ναι	14	30,4
	Όχι	31	67,4
	Υποσύνολο	45	97,8
	Missing	1	2,2
Κατάλογο Ψηφιοποιημένων Εφημερίδων on line	Ναι	14	30,4
	Όχι	9	69,6
on line	Ναι	13	28,3
	Όχι	33	71,7
Διαδύκτιο	Ναι	22	47,8
	Όχι	24	52,2
Βιντεοκασέτες	Ναι	8	17,4
	Όχι	38	82,6
CD-ROM	Ναι	11	23,9
	Όχι	35	76,1
DVD	Ναι	10	21,7
	Όχι	35	76,1
	Υποσύνολο	45	97,8
	Missing	1	2,2
Ο/Α Υλικό	Ναι	6	13,0
	Όχι	40	87,0
Άλλο	Ναι	-	-
	Όχι	46	100,0
Σύνολο		46	100,0

Οι χρήστες σύμφωνα με τον πιο πάνω πίνακα μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλίων (43,5%), τον ηλεκτρονικό κατάλογο περιοδικών (30,4%), το κατάλογο ψηφιοποιημένων εφημερίδων (30,4%), on line τις βάσεις δεδομένων (28,3%) και το Διαδύκτιο (47,8%). Ελάχιστες είναι οι βιβλιοθήκες που διαθέτουν βιντεοκασέτες (17,4%), CD-ROM (23,9%), DVD (21,7%) και Ο/ Α υλικό (13,0%). Σε καμία άλλη ηλεκτρονική πηγή πληροφόρησης δεν παρέχεται πρόσβαση.

6.4.5. Ποια ΗΠΠ χρησιμοποιείτε περισσότερο (ερ.14)

Πίνακας 6.4.5: Ποια ΗΠΠ χρησιμοποιείτε περισσότερο

Ποια ΗΠΠ χρησιμοποιείτε περισσότερο		Απόκριση	Ποσοστά
Δεν γνωρίζω	Καθόλου	-	-
	Ελάχιστα	-	-
	Λίγο	1	2,2
	Αρκετά	-	-
	Πολύ	11	23,9
	Υποσύνολο	12	26,1
	Missing	34	73,9
Καμία	Καθόλου	1	2,2
	Ελάχιστα	-	-
	Λίγο	-	-
	Αρκετά	-	-
	Πολύ	4	8,7
	Υποσύνολο	5	10,9
	Missing	41	89,1
Ηλεκτρονικό Κατάλογο Βιβλίων	Καθόλου	1	2,2
	Ελάχιστα	-	-
	Λίγο	3	6,5
	Αρκετά	3	6,5
	Πολύ	3	6,5
	Υποσύνολο	15	32,6
	Missing	25	54,3
Ηλεκτρονικό Κατάλογο Περιοδικών	Καθόλου	4	8,7
	Ελάχιστα	-	-
	Λίγο	6	13,0
	Αρκετά	5	10,9
	Πολύ	3	6,5
	Υποσύνολο	23	50,0
	Missing	23	50,0
Κατάλογο Ψηφιοποιημένων Εφημερίδων	Καθόλου	7	15,2
	Ελάχιστα	3	6,5
	Λίγο	5	10,9
	Αρκετά	2	4,3
	Πολύ	2	4,3
	Υποσύνολο	19	41,3
	Missing	27	58,7
on line	Καθόλου	4	8,7
	Ελάχιστα	4	8,7
	Λίγο	4	8,7
	Αρκετά	4	8,7
	Πολύ	4	15,2
	Υποσύνολο	23	50,0
	Missing	23	50,0
Διαδύκτιο	Καθόλου	2	4,3
	Ελάχιστα	1	2,2
	Λίγο	-	-
	Αρκετά	5	10,9
	Πολύ	20	43,5
	Υποσύνολο	18	60,9
	Missing	28	39,1
Βιντεοκασέτες	Καθόλου	13	28,3
	Ελάχιστα	-	-
	Λίγο	2	4,3

	Αρκετά	1	2,2
	Πολύ	2	4,3
	Υποσύνολο	18	39,1
	Missing	28	60,9
CD-ROM	Καθόλου	13	28,3
	Ελάχιστα	2	4,3
	Λίγο	3	6,5
	Αρκετά	1	2,2
	Πολύ	1	2,2
	Υποσύνολο	20	43,5
	Missing	26	56,5
	DVD	Καθόλου	12
Ελάχιστα		-	-
Λίγο		1	2,2
Αρκετά		2	4,3
Πολύ		1	2,2
Υποσύνολο		16	34,8
Missing		30	65,2
Ο/ Α Υλικό	Καθόλου	12	26,1
	Ελάχιστα	-	-
	Λίγο	1	2,2
	Αρκετά	-	-
	Πολύ	-	-
	Υποσύνολο	13	28,3
	Missing	33	71,7
Άλλο	Καθόλου	2	4,3
	Ελάχιστα	-	-
	Λίγο	-	-
	Αρκετά	-	-
	Πολύ	-	-
	Missing	44	95,7
Σύνολο		46	100,0

Σύμφωνα με τον πίνακα 6.4.5 και την ερώτηση ποια ηλεκτρονική πηγή πληροφόρησής χρησιμοποιείτε περισσότερο τα αποτελέσματα δείχνουν ότι στην επιλογή δεν γνωρίζω 2,2% απάντησαν λίγο και 23,9% πολύ, στην επιλογή καμία απάντησαν καθόλου 2,2% και πολύ 8,7%, ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλίων καθόλου 2,2%, λίγο 6,5% αρκετά 6,5% και πολύ 6,5%, ηλεκτρονικό κατάλογο περιοδικών καθόλου 8,7%, λίγο 13,0%, αρκετά 10,9%, πολύ 6,5%, κατάλογο ψηφιοποιημένων εφημερίδων καθόλου 15,2%, ελάχιστα 6,5% λίγο 10,9%, αρκετά 4,3%, πολύ 4,3%, on line τις βάσεις δεδομένων καθόλου, ελάχιστα, λίγο και αρκετά 8,7%, πολύ 15,2%, διαδύκτιο καθόλου 4,3%, ελάχιστα 2,2%, και αρκετά 10,9%, πολύ 43,5%. Ακόμη στις επιλογές βιντεοκασέτες απάντησαν καθόλου 28,3%, λίγο 4,3%, αρκετά 2,2% και πολύ 4,3%, CD-ROM καθόλου 28,3%, ελάχιστα 4,3%, λίγο 6,5% αρκετά 2,2% πολύ 2,2%, DVD καθόλου 26,1%, λίγο 2,2% και αρκετά 4,3% πολύ 2,2% και Ο/ Α υλικό καθόλου 26,1%, λίγο 2,2%. Σε όλες τις επιλογές υπάρχουν συμμετέχοντες που δεν απάντησαν.

6.4.6. Σε ποιες ΗΠΠ λαμβάνετε οδηγίες χρήσης (ερ.15)

Πίνακας 6.4.6: Σε ποιες ΗΠΠ λαμβάνετε οδηγίες χρήσης

ΗΠΠ που λαμβάνετε οδηγίες χρήσης		Απόκριση	Ποσοστά
Δεν γνωρίζω	Ναι	9	19,6
	Όχι	36	78,3
	Υποσύνολο	45	97,8
	Missing	1	2,2
Καμία	Ναι	13	28,3
	Όχι	32	69,6
	Υποσύνολο	45	97,8
	Missing	1	2,2
Ηλεκτρονικό Κατάλογο Βιβλίων	Ναι	14	30,4
	Όχι	31	67,4
	Υποσύνολο	45	97,8
	Missing	1	2,2
Ηλεκτρονικό Κατάλογο Περιοδικών	Ναι	5	10,9
	Όχι	40	87
	Υποσύνολο	45	97,8
	Missing	1	2,2
Κατάλογο Ψηφιοποιημένων Εφημερίδων	Ναι	6	13
	Όχι	39	84,8
	Υποσύνολο	45	97,8
	Missing	1	2,2
on line	Ναι	10	21,7
	Όχι	35	76,1
	Υποσύνολο	45	97,8
	Missing	1	2,2
Διαδύκτιο	Ναι	14	30,4
	Όχι	31	67,4
	Υποσύνολο	45	97,8
	Missing	1	2,2
Βιντεοκασέτες	Ναι	3	6,5
	Όχι	42	91,3
	Υποσύνολο	45	97,8
	Missing	1	2,2
CD-ROM	Ναι	4	8,7
	Όχι	41	89,1
	Υποσύνολο	45	97,8
	Missing	1	2,2
DVD	Ναι	3	6,5
	Όχι	41	89,1
	Υποσύνολο	44	95,7
	Missing	2	4,3
Ο/Α Υλικό	Ναι	3	6,5
	Όχι	42	91,3
	Υποσύνολο	45	97,8
	Missing	1	2,2
Άλλο	Ναι	45	

	Όχι		97,8
	Υποσύνολο		
	Missing	1	2,2
Σύνολο		46	100

Οι χρήστες σύμφωνα με τον πιο πάνω πίνακα λαμβάνουν οδηγίες χρήσης στις πιο κάτω ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, όπως τον ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλίων (30,4%) τον ηλεκτρονικό κατάλογο περιοδικών(10,9%), τον κατάλογο ψηφιοποιημένων εφημερίδων (13,0%), στις on line βάσεις δεδομένων (21,7%) και το Διαδυκτίου (30,4%). Ελάχιστες είναι οι βιβλιοθήκες που δίνουν οδηγίες χρήσης στις βιντεοκασέτες (6,5%), τα CD-ROM (8,7%), τα DVD (6,5%) και το Ο/ Α υλικό (6,5%). Σε καμία άλλη ηλεκτρονική πηγή πληροφόρησης δεν παρέχονται οδηγίες χρήσης.

6.5. Εκπαίδευση

6.5.1. Τρόπος Εκπαίδευσης που χρησιμοποιεί η βιβλιοθήκη (ερ.16)

Πίνακας 6.5.1: Τρόπος Εκπαίδευσης που χρησιμοποιεί η βιβλιοθήκη

Τρόπος Εκπαίδευσης που χρησιμοποιεί η βιβλιοθήκη		Απόκριση	Ποσοστά
Γραπτός	Ναι	9	19,6
	Όχι	37	80,4
On line	Ναι	8	17,4
	Όχι	38	82,6
Με το βιβλιοθηκονόμο	Ναι	45	76,1
	Όχι	11	23,9
Άλλο	Ναι	2	4,3
	Όχι	44	95,7
Σύνολο		46	100

Στον πίνακα 6.5.1 φαίνεται ποιο τρόπο χρησιμοποιούν οι συγκεκριμένες βιβλιοθήκες για εκπαίδευση των χρηστών τους. Η προτίμησή τους σύμφωνα με τα ποσοστά είναι με το βιβλιοθηκονόμο (76,1%). Στην συνέχεια κατατάσσεται ο γραπτός τρόπος(19,6%),on line (17,4) και τέλος μόνο το 4,3% χρησιμοποιεί άλλο τρόπο.

6.5.2. Πιστεύετε χρειάζονται καλύτερες οδηγίες από την βιβλιοθήκη για την χρήση των ΗΠΠ (ερ.17)

Πίνακας 6.5.2: Πιστεύετε χρειάζονται καλύτερες οδηγίες από την βιβλιοθήκη για την χρήση των ΗΠΠ

Καλύτερες οδηγίες για ΗΠΠ	Απόκριση	Ποσοστό
Ναι	28	60,9
Όχι	18	39,1
Σύνολο	46	100,0

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι χρειάζονται καλύτερες οδηγίες από την βιβλιοθήκη για την χρήση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης είναι φανερό σύμφωνα με τα ποσοστά ότι χρειάζονται.

6.5.3. Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος εκπαίδευσής (ερ.18)

Πίνακας 6.5.3: Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος εκπαίδευσής

Καλύτερος τρόπος εκπαίδευσής		Απόκριση	Ποσοστά
Γραπτός	Ναι	19	41,3
	Όχι	27	58,7
On line	Ναι	24	52,2
	Όχι	22	47,8
Με το βιβλιοθηκονόμο	Ναι	13	28,3
	Όχι	33	71,7
Άλλο	Ναι	2	4,3
	Όχι	44	95,7
Σύνολο		46	100

Στον πίνακα 6.5.3 είναι ξεκάθαρο ότι ο καλύτερος τρόπος εκπαίδευσης των χρηστών είναι on line (52,2%).

6.6. Υλικό

6.6.1. Ικανοποιητική πληροφόρηση στους χρήστες (ερ.19)

Πίνακας 6.6.1: Ικανοποιητική πληροφόρηση στους χρήστες

Ικανοποιητική πληροφόρηση στους χρήστες	Απόκριση	Ποσοστό
Ναι	26	56,5
Όχι	19	41,3
Υποσύνολο	45	97,8
Missing	1	2,2
Σύνολο	46	100,0

Με μικρή απόκλιση διαφώνησαν οι χρήστες ως προς την πληροφόρηση τους.

Θετικά απάντησε το 56,5% και αρνητικά το 41,3%. Το 2,2% των συμμετεχόντων δεν απάντησε.

6.6.2. Προσφέρουν πλούσιο υλικό (ερ.20)

Πίνακας 6.6.2: Προσφέρουν πλούσιο υλικό

Προσφέρουν πλούσιο υλικό	Απόκριση	Ποσοστό
Ναι	30	65,2
Όχι	15	32,6
Υποσύνολο	45	97,8
Missing	1	2,2
Σύνολο	46	100,0

Οι απόψεις στην ερώτηση αν προσφέρουν πλούσιο υλικό επί των θεμάτων που ζητάνε διαφέρουν κατά πολύ. Στους 46 συμμετέχοντες οι 30 απάντησαν ναι και οι 15 όχι. Υπήρχε ένα άτομο που δεν απάντησε σε αυτή την ερώτηση.

6.6.3. Το περιεχόμενο του υλικού είναι αυτό που περιμένατε (ερ.21)

Πίνακας 6.6.3: Το περιεχόμενο του υλικού είναι αυτό που περιμένατε

Περιεχόμενο υλικού	Απόκριση	Ποσοστό
Καθόλου	1	2,2
Λίγο	5	10,9
Μέτρια	11	23,9
Αρκετά	22	47,8
Πολύ	7	15,2
Σύνολο	46	100,0

Το ζητούμενο στον πίνακα 6.6.3 είναι να αξιολογήσουν αν το περιεχόμενο του υλικού που υπάρχει είναι αυτό που περίμεναν. Καθόλου απάντησε το 2,2%, λίγο 10,9%, μέτρια 23,9%, αρκετά 47,8% και πολύ 15,2%.

6.7. Προσωπικές Απόψεις

6.7.1. Ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης (ερ.22)

Πίνακας 6.7.1: Ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης

Ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης	Απόκριση	Ποσοστό
Καθόλου ικανοποιητική	15	32,6
Σχετικά ικανοποιητική	20	43,5
Ικανοποιητική	9	19,6
Πολύ ικανοποιητική	1	2,2
Υποσύνολο	45	97,8
Missing	1	2,2
Σύνολο	46	100,0

Ο πίνακας 6.7.1 δείχνει πόσο ικανοποιημένοι είναι από τις υπηρεσίες που προσφέρει η μοναστηριακά βιβλιοθήκη. Σύμφωνα, λοιπόν με τα αποτελέσματα 15 στους 46 δεν είναι καθόλου ικανοποιημένοι, 20 σχετικά ικανοποιημένοι, 9 ικανοποιημένοι και 1 πολύ ικανοποιημένος. Υπήρχε ένα άτομο που δεν απάντησε.

6.7.2. Κατάλληλο υλικό για την πραγματοποίηση έρευνας (ερ.23)

Πίνακας 6.7.2: Κατάλληλο υλικό για την πραγματοποίηση έρευνας

Κατάλληλο υλικό για την πραγματοποίηση έρευνας	Απόκριση	Ποσοστό
Ναι	20	43,5
Όχι	25	54,3
Υποσύνολο	45	97,8
Missing	1	2,2
Σύνολο	46	100,0

Ο πίνακας 6.7.2 δείχνει ότι σύμφωνα με τους χρήστες(54,3%) οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες δεν κατέχουν το κατάλληλο υλικό/ εξοπλισμό για την πραγματοποίηση μιας έρευνας/ μελέτης.

6.7.3. Αρνητικά συμβάντα στις βιβλιοθήκες(ερ.24)

Η ερώτηση 24 αναφέρεται στα αρνητικά συμβάντα που προκάλεσαν δυσαρέσκεια ή αποτέλεσαν εμπόδιο στην υλοποίηση της έρευνας των χρηστών. Οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους χρήστες είναι η απουσία βιβλίων από τον χώρο της βιβλιοθήκης και η κακή ταξινόμηση που υπήρχε γιατί οι βιβλιοθηκονόμοι δεν μπορούσαν να βρουν το υλικό που ζητούσαν. Συγκεκριμένα ένας χρήστης δηλώνει «Λόγω του ότι δεν μπορούσαν να βρουν τα βιβλία που ζητούσα, ενώ τα είχαν στην συλλογή τους, δεν μπόρεσα να φέρω εις πέραν την εργασία μου.» Ένας άλλος δηλώνει «Ελλιπής πληροφόρηση από το προσωπικό για τον εντοπισμό της συγκεκριμένης πηγής πληροφόρησης που χρειαζόμουν». Ακόμη, ο αριθμός των βιβλίων σε αυτές τις βιβλιοθήκες είναι πολύ μικρός και αυτό δεν δίνει την δυνατότητα στους χρήστες να πάρουν πληροφορίες από πολλές και διαφορετικές πηγές. Πολλοί χρήστες σημειώνουν «Ανεπάρκεια βιβλίων και πηγών έρευνας». Έτσι δεν μπορούν να έχουν μια πιο ολοκληρωμένη άποψη όσον αφορά τα θέματα που τους ενδιαφέρουν. Το εξειδικευμένο υλικό και η μη ελεύθερη πρόσβαση σε όλο το αρχείο της βιβλιοθήκης προκαλεί δυσαρέσκεια στους χρήστες. Χρήστης δηλώνει «Δεν θεωρώ ότι στη βιβλιοθήκη αυτή είναι εύκολο κάποιος να πραγματοποιήσει μια έρευνα λόγω της μη ελεύθερης πρόσβασης σε όλο το αρχείο της». Μεγάλο πρόβλημα είναι η στρατηγική όλων των βιβλιοθηκών αυτού του είδους να μην δανείζουν το υλικό τους. Σχετικά με τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης δεν υπάρχουν αρκετές και το προσωπικό δίνει ελλιπή πληροφόρηση σχετικά με αυτές.

6.7.4. Θετικά συμβάντα στις βιβλιοθήκες (ερ.25)

Η ερώτηση 25 σχετικά με τον προσδιορισμό τυχόν θετικών συμβάντων που βοήθησαν στην υλοποίηση/ κάλυψη μιας πληροφοριακής ανάγκης φαίνεται ότι η προθυμία του προσωπικού και η ευκαιρία φωτοτυπήσεις κειμένων εφόσον δεν είναι δανειστικές οι βιβλιοθήκες αυτές, προκάλεσαν θετικά συναισθήματα στους χρήστες. Οι χρήστες δηλώνουν «Υπήρχε άμεση εξυπηρέτηση από το προσωπικό». «Υπήρχε η δυνατότητα πλοήγησης σε αρκετές πηγές πληροφόρησης»,«Θετικό είναι η προθυμία του προσωπικού να φωτοτυπήσει κείμενα». Επίσης, η ευγενική και άριστη εξυπηρέτηση που έλαβαν όσον αφορά το υλικό που ζητούσαν, το οποίο βρήκαν πλούσιο σε θρησκευτικά θέματα και η μεγάλη συλλογή εφημερίδων και περιοδικών

σε κάποιες βιβλιοθήκες εντυπωσίασαν τους χρήστες.

6.7.5. Βελτίωση εκπαίδευσης χρηστών (ερ.26)

Στην ερώτηση 26 εάν πιστεύουν ότι πρέπει να βελτιωθεί η εκπαίδευση χρηστών για τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και με ποιο τρόπο, ελάχιστοι απάντησαν θετικά. Δηλώνουν «Πιστεύω πρέπει να βελτιωθεί η εκπαίδευση χρηστών για τις υπηρεσίες, είτε γραπτός είτε on-line». «Με την κατάρτιση εξειδικευμένου προσωπικού θα υπήρχαν σαφέστερες απαντήσεις σχετικά με τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης». Με την βελτίωση της εκπαίδευσης χρηστών η εξυπηρέτηση θα γινόταν πιο γρήγορα και πιο εύκολα. Θα υπήρχε καλύτερη εύρεση αρχείων, βιβλίων, περιοδικών και άλλων ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης εκ μέρους των χρηστών. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με ειδικά σεμινάρια, προσωπικές ξεναγήσεις και επί τόπου ενημέρωση, αύξηση του εξειδικευμένου προσωπικού και με την ανάρτηση γραπτών ή οδηγιών χρήσεων.

6.7.6. Προσωπικό όσον αφορά την εξυπηρέτηση (ερ.25)

Πίνακας 6.7.6: Προσωπικό όσον αφορά την εξυπηρέτηση

Προσωπικό όσον αφορά την εξυπηρέτηση	Απόκριση	Ποσοστό
Μέτρια	6	13,0
Αρκετά	12	26,1
Πολύ	28	60,9
Σύνολο	46	100,0

Το προσωπικό όσο αφορά την εξυπηρέτηση είναι πολύ καλό (60,9%).

6.7.7. Προσωπικό όσον αφορά τις υπηρεσίες του (ερ.26)

Πίνακας 6.7.7: Προσωπικό όσον αφορά τις υπηρεσίες του

Προσωπικό όσον αφορά τις υπηρεσίες του	Απόκριση	Ποσοστό
Λίγο	3	6,5
Μέτρια	4	8,7
Αρκετά	17	37,0
Πολύ	22	47,8
Σύνολο	46	100,0

Το προσωπικό όσο αφορά τις υπηρεσίες που παρέχει είναι πολύ καλή (47,8%).

6.7.8. Προσωπικό όσον αφορά την συμπεριφορά του (ερ.27)

Πίνακας 6.7.8: Προσωπικό όσο αφορά την συμπεριφορά του

Προσωπικό όσο αφορά την συμπεριφορά του	Απόκριση	Ποσοστό
Αρκετά	11	23,9
Πολύ	35	76,1
Σύνολο	46	100,0

Το προσωπικό όσο αφορά την συμπεριφορά του απέναντι στους χρήστες είναι πολύ καλή(76,1%).

6.7.9. Προσωπικό όσον αφορά τις γνώσεις του (ερ.28)

Πίνακας 6.7.9: Προσωπικό όσον αφορά τις γνώσεις του

Προσωπικό όσο αφορά τις γνώσεις του	Απόκριση	Ποσοστό
Λίγο	1	2,2
Μέτρια	7	15,2
Αρκετά	20	43,5
Πολύ	18	39,1
Σύνολο	46	100,0

Το προσωπικό όσο αφορά τις γνώσεις του είναι πολύ καλή(43,5%).

6.7.10. Εκπαίδευση από το προσωπικό σε σχέση με τις υπηρεσίες που προσφέρει (ερ.29)

Πίνακας 6.7.10: Εκπαίδευση από το προσωπικό σε σχέση με τις υπηρεσίες που προσφέρει

Εκπαίδευση από το προσωπικό σε σχέση με τις υπηρεσίες που προσφέρει	Απόκριση	Ποσοστό
Σχετικά	16	34,8
Ικανοποιητική	19	41,3
Πολύ	11	23,9
Σύνολο	46	100,0

Το προσωπικό όσο αφορά την εκπαίδευση που δίνει σε σχέση με τις υπηρεσίες της χαρακτηρίζεται ικανοποιητική(41,3%).

6.8 Συμπεράσματα

Μέσα από την ανάλυση και την επεξεργασία των δεδομένων της ποιοτικής αυτής έρευνας καταγράφηκαν οι απόψεις των χρηστών σχετικά με τις μοναστηριακές βιβλιοθήκες. Οι παρακάτω απόψεις αφορούν μόνο το δείγμα των χρηστών που απάντησαν το ερωτηματολόγιο. Τα αποτελέσματα δεν μπορούν να γενικευτούν για όλους τους χρηστές γιατί είναι αδύνατο να συμπεριληφθούν στην έρευνα όλοι οι χρήστες. Λόγω έλλειψης χρόνου.

Το δείγμα των χρηστών που χρησιμοποιήθηκε για την πραγματοποίηση της έρευνας αυτής είναι τυχαίο. Τα προσωπικά ερωτήματα (φύλο, ηλικία, ιδιότητα) είναι καθαρά για στατιστικούς λόγους που συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα. Από τα στατιστικά δεδομένα όμως της ιδιότητας συμπεραίνουμε ότι οι περισσότεροι χρήστες των βιβλιοθηκών αυτών είναι μοναχοί. Φυσικό είναι άλλωστε αφού οι βιβλιοθήκες αυτές βρίσκονται εντός του χώρου των μοναστηριών.

Οι επισκέψεις τους στο χώρο της βιβλιοθήκης δεν είναι και τόσο συχνή. Οι περισσότεροι την επισκέπτονται για προσωπική ενημέρωση και όχι για κάποιο συγκεκριμένο σκοπό όπως μια εργασία ή μελέτη. Φυσικό είναι οι περισσότεροι από τους μισούς ερωτώμενους να μην είναι μέλη μιας τέτοιας βιβλιοθήκης αφού δεν υπάρχει κάποιος σημαντικός λόγος που την επισκέπτονται. Έχουν γνώση βεβαία τι πληροφοριακές ανάγκες καλύπτει μια μοναστηριακή βιβλιοθήκη για αυτό και δεν υπάρχει λόγος να χρησιμοποιήσουν κάποια άλλη μοναστηριακή βιβλιοθήκη για να καλύψουν τις πληροφοριακές τους ανάγκες, αφού όλες έχουν το ίδιο περιεχόμενο υλικού. Προτιμούν να επισκέπτονται άλλου είδους βιβλιοθήκη. Συγκεκριμένα το δείγμα των χρηστών που συμμετείχε στην έρευνα δηλώνει ότι χρησιμοποιούν περισσότερο την ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη και λιγότερο την δημόσια, δημοτική, ειδική και σχολική.

Όσον αφορά τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης φαίνεται ότι οι περισσότερες βιβλιοθήκες χρησιμοποιούν ηλεκτρονικό υπολογιστή και οι χρήστες δηλώνουν ότι είναι αρκετά εξοικειωμένοι μαζί τους. Επίσης, φαίνεται να γνωρίζουν την ύπαρξη των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης. Σύμφωνα με τα δεδομένα χρησιμοποιούν περισσότερο τον ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλίων, ηλεκτρονικό κατάλογο περιοδικών και τον ηλεκτρονικό κατάλογο ψηφιοποιημένων εφημερίδων. Τις υπόλοιπες τις χρησιμοποιούν από λίγο έως καθόλου. Διαφαίνεται όμως ότι οι περισσότερες βιβλιοθήκες παρέχουν στους χρήστες την δυνατότητα πρόσβασης στον ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλίων, ηλεκτρονικό κατάλογο περιοδικών, τον ηλεκτρονικό κατάλογο ψηφιοποιημένων εφημερίδων, on line βάσεις δεδομένων και το Διαδύκτιο. Ελάχιστες είναι οι βιβλιοθήκες που διαθέτουν βιντεοκασέτες, cd-rom, dvd και ο/α υλικό. Για να μπορέσουν οι χρήστες να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες αυτές που τους προσφέρονται από την βιβλιοθήκη λαμβάνουν οδηγίες χρήσης.

Ο τρόπος εκπαίδευσης που χρησιμοποιούν οι περισσότερες βιβλιοθήκες σύμφωνα με την ανάλυση των δεδομένων είναι η εκπαίδευση με τον βιβλιοθηκονόμο, ενώ ακολουθεί η εκπαίδευση γραπτώς, on line και άλλο. Οι χρήστες θα ήθελαν να τους παρέχονται καλύτερες οδηγίες χρήσης και προτιμούν την εκπαίδευση on line.

Για το υλικό που διατίθεται στην βιβλιοθήκη μπορούν οι χρήστες να πληροφορούνται από το προσωπικό όπως δηλώνουν και μάλιστα τους παρέχεται πλούσιο υλικό επί των θεμάτων που ζητάνε.

Σημαντική είναι η ενότητα προσωπικές απόψεις γιατί μέσα από αυτή μπορούμε να διακρίνουμε κατά πόσο είναι ικανοποιημένοι οι χρήστες από το προσωπικό της βιβλιοθήκης. Οι υπηρεσίες που προσφέρονται στους χρήστες από το προσωπικό χαρακτηρίζονται σχετικά ικανοποιητικές. Όσο αφορά την εξυπηρέτηση και την συμπεριφορά, το προσωπικό χαρακτηρίζεται πολύ καλό. Οι γνώσεις τους πάνω στο αντικείμενο είναι αρκετά καλές και η εκπαίδευση που λαμβάνουν σε σχέση με τις υπηρεσίες της είναι ικανοποιητική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η έρευνα «μοναστηριακές βιβλιοθήκες στην Κύπρο» ανέδειξε αρκετά προβλήματα και ελλείψεις που υπάρχουν στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες της

Κύπρου. Μέσα από την βιβλιογραφική ανασκόπηση και με βάση τα στατιστικά στοιχεία που προέκυψαν από τα ερωτηματολόγια που δόθηκαν σε προσωπικό και χρήστες οδηγηθήκαμε σε πολύ ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Σκοπός της ενέργειας αυτής είναι να πετύχει αξιοπιστία όσον αφορά την υλικοτεχνική υποδομή, την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών και την επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού.

Καταρχάς πρέπει να αναφερθεί ότι οι συλλογές των βιβλιοθηκών αυτών δεν είναι πλούσιες και δεν γίνεται καμία προσπάθεια για την ανάπτυξη τους. Το υλικό που υπάρχει σε μια τέτοια βιβλιοθήκη εξυπηρετεί μόνο τις πληροφοριακές ανάγκες των μοναχών. Για αυτό το λόγο τα τεκμήρια που απαρτίζουν μια τέτοια βιβλιοθήκη είναι θεολογικού περιεχομένου. Σπάνια θα υπάρχει υλικό με περιεχόμενο γενικού ενδιαφέροντος και αυτό συμβαίνει γιατί η χρηματοδότηση είναι ανύπαρκτη από το κράτος και τα αρμόδια εκκλησιαστικά όργανα. Οι δαπάνες των βιβλιοθηκών αυτών καλύπτονται με δωρεές και εισφορές από φίλους της εκκλησίας και των μοναστηριών.

Ακόμη, η έλλειψη προσωπικού στις μοναστηριακές βιβλιοθήκες συμβάλλει στην μη ανάπτυξη τους. Υπάρχουν βιβλιοθήκες που το προσωπικό τους δεν είναι ειδικευμένο πάνω στο αντικείμενο αυτό και έτσι δεν μπορούν να βοηθήσουν την βιβλιοθήκη να αναπτυχθεί. Μειονέκτημα μπορεί να θεωρηθεί και η στρατηγική όλων αυτών των βιβλιοθηκών να μην είναι ανοικτές στο ευρύ κοινό και το γεγονός ότι δεν είναι δανειστικές.

Τόσο το προσωπικό όσο και οι χρήστες δηλώνουν ότι είναι εξοικειωμένοι με την χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή. Η ηλεκτρονική πηγή που χρησιμοποιείται περισσότερο είναι ο ηλεκτρονικός κατάλογος βιβλίων. Οι περισσότεροι χρήστες των βιβλιοθηκών αυτών δεν είναι μέλη αφού δεν υπάρχει κάποιος σημαντικός λόγος που την επισκέπτονται. Οι περισσότεροι την επισκέπτονται για προσωπική ενημέρωση και όχι για κάποιο συγκεκριμένο σκοπό όπως μια εργασία ή μελέτη.

Εν κατακλείδι είναι φανερό ότι οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες έχουν σοβαρά προβλήματα και ελλείψεις. Όμως, όλες σχεδόν αναγνωρίζουν τα προβλήματα και τις ελλείψεις τους με κυρίως τις μικρές συλλογές υλικού, το εξειδικευμένο περιεχόμενο του υλικού τους, την ανύπαρκτη χρηματοδότηση, το ανειδίκευτο προσωπικό κ.α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν προτάσεις και λύσεις που μπορούν να υλοποιηθούν έτσι ώστε να αναπτυχθούν οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες.

- Κινητοποιήσεις για να γίνουν γνωστές στο ευρύ κοινό, μέσω Διαδικτύου, ενημερωτικών φυλλαδίων, εκδηλώσεων και άλλων. Έτσι μέσα από σχόλια και παρατηρήσεις των χρηστών τους θα βελτιωθούν.
- Να εμπλουτίσουν το υλικό τους με βιβλία γενικού ενδιαφέροντος και όχι μόνο θεολογικού.
- Να εντάξουν στην βιβλιοθήκη το κατάλληλο υλικό/ εξοπλισμό για την πραγματοποίηση μιας έρευνας/ μελέτης.
- Ειδικευμένο προσωπικό για την καλύτερη και σωστότερη πληροφόρηση στους χρήστες.
- Δημιουργία παιδικού τμήματος έτσι ώστε να προσελκύσουν τα παιδιά κοντά στο βιβλίο και συνάμα στην εκκλησία.
- Εμπλουτισμός των βιβλιοθηκών με περιοδικά και εφημερίδες.
- Εμπλουτισμός των βιβλιοθηκών με οπτικοακουστικό υλικό.
- Παροχή πίνακα ανακοινώσεων με πληροφορίες για τις διάφορες υπηρεσίες που προσφέρει η βιβλιοθήκη.
- Εύκολη πρόσβαση στην συλλογή των τεκμηρίων.
- Για να διατηρήσει το ενδιαφέρον των χρηστών της βιβλιοθήκης να οργανώνει συζητήσεις, ιστορίες, αναγνώσεις έργων, πρακτικές δραστηριότητες με τις οποίες να εξερευνούν το απόθεμα της βιβλιοθήκης.
- Ύπαρξη Η/Υ.
- Εύκολος δανεισμός βιβλίων, περιοδικών, ηχογραφημένου υλικού, βιντεοκασέτες, προγράμματα Η/Υ, εικόνες και άλλο οπτικοακουστικό υλικό.
- Ενημέρωση για τις νέες προσκτήσεις υλικού.
- Πληροφορίες σχετικές με την βιβλιοθήκη μέσω ταχυδρομείου ή τηλεφώνου.
- Δυνατότητα για φωτοτυπίες
- Καλύτερη εκπαίδευση χρηστών.

- Τα αποθέματα των βιβλίων είναι ανάγκη να ανανεώνονται συνεχώς. Τα κονδύλια για την αγορά των βιβλίων πρέπει να επαρκούν ώστε να επιτρέπουν στο σύστημα της βιβλιοθήκης να πραγματοποιεί νέες αγορές σχετικές με τους στόχους της και τις ανάγκες των χρηστών της.

Τέλος, η επιτυχία της λειτουργίας μιας βιβλιοθήκης εξαρτάται από τον υπεύθυνο βιβλιοθηκάριο. Η προσωπικότητα του έχει πρωταρχική σημασία πρέπει να προκαλεί το ενδιαφέρον των χρηστών για διάβασμα, δημιουργώντας κατάλληλες ευκαιρίες και δίνοντας ερεθίσματα. Είναι ανάγκη λοιπόν να επανδρωθούν οι βιβλιοθήκες από επαγγελματίες βιβλιοθηκονόμους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Παρακάτω παρουσιάζεται η συνοδευτική επιστολή που δόθηκε μαζί με τα ερωτηματολόγια στους χρήστες αλλά και το προσωπικό των βιβλιοθηκών.

Μαρία Ανδρέου
Στυλιανού Λένα 2, Λευκωσία

Κύπρος,

Κος
Βιβλιοθήκη
Διεύθυνση

Αγαπητέ κύριε

Είμαι φοιτήτρια του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης (ΑΤΕΙ-Θ) και σας γράφω διότι θα ήθελα να ζητήσω τη βοήθεια σας στην έρευνα που διεξάγω. Η έρευνα γίνεται στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας και αφορά την έρευνα και μελέτη των Μοναστηριακών βιβλιοθηκών με απώτερο σκοπό τον εντοπισμό προβλημάτων ως προς το προσωπικό, την υλικοτεχνική υποδομή, την προσβασιμότητα και εύρεση εναλλακτικών λύσεων έτσι ώστε να επιτευχθεί η μελλοντική ανάπτυξη των βιβλιοθηκών.

Η συγκεκριμένη έρευνα έχει ως στόχο να δώσει μια σαφή εικόνα για τις μοναστηριακές βιβλιοθήκες και τη σημασία τους στο περιβάλλον των βιβλιοθηκών. Η έρευνα αυτή έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, γιατί θα καταγραφούν και θα παρουσιαστούν οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες της Κύπρου, και οι χρήση τεχνολογιών στις βιβλιοθήκες αυτές. Επίσης, θα μπορέσω με αυτό τον τρόπο να καταγράψω την παρούσα κατάσταση ως προς το προσωπικό, το υλικό, την υλικοτεχνική υποδομή και την προσβασιμότητα, την εκπαίδευση και την κατάρτιση του προσωπικού.

Θα σας παρακαλούσα οι απαντήσεις να είναι αληθείς γιατί έχουν καθοριστική σημασία για την ολοκλήρωση της έρευνας, και για την ορθότητα των τελικών συμπερασμάτων. Αν προκύψουν απορίες ή χρειαστείτε συμπληρωματικές πληροφορίες, μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μου στο τηλέφωνο 99900977 ή να στείλετε e-mail στη διεύθυνση antreoumar@yahoo.gr.

Τέλος, θα ήθελα να σας διαβεβαιώσουμε ότι τα προσωπικά στοιχεία σας θα παραμείνουν εμπιστευτικά και οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την εξαγωγή γενικών συμπερασμάτων.

Παρακαλώ να στείλετε τα ερωτηματολόγια στο φαξ : 22667752

Σας ευχαριστώ για τη συμμετοχή σας στην έρευνα,

Με εκτίμηση,

Μαρία Ανδρέου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Στο σημείο αυτό παρατίθεται το ερωτηματολόγιο που δόθηκε στο προσωπικό των μοναστηριακών βιβλιοθηκών της Κύπρου.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1. Φύλο:

Ανδρας

Γυναίκα

2. Πόσο χρονών είστε:

18-30

51-60

31-40

61 και πάνω

41-50

3. Πόσα χρόνια προϋπηρεσίας έχετε:

0-5

16-20

6-10

21 και πάνω

11-15

4. Ποια είναι η ιδιότητα σας:

Προπτυχιακός φοιτητής

Μεταπτυχιακός φοιτητής

Διδακτορικός φοιτητής

Εκπαιδευτικός

Μελετητής

Ερευνητής

Ιερέας

Βιβλιοθηκονόμος

Μοναχός /η

Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε)

5. Σε ποιο τμήμα της βιβλιοθήκης εργάζεστε:

δανεισμού
καταλογογράφησης
ταξινόμησης
επεξεργασίας υλικού
ευρετηρίασης
πληροφοριακό γραφείο
τμήμα περιοδικών
άλλο(παρακαλώ προσδιορίστε)

6. Πόσα άτομα εργάζονται στην βιβλιοθήκη:

1-3
4-6
6-8
8-10
άλλος αριθμός _____

ΓΕΝΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ (να απαντηθεί μόνο από τον υπεύθυνο)

7. Ποια είναι η χρονολογία ίδρυσης της βιβλιοθήκης:

8. Υπάρχει υλικό που δίνει πληροφορίες για την ιστορία της βιβλιοθήκη σας:

Ναι Όχι

8.1 Αν ναι, παρακαλώ σημειώστε την πηγή από την οποία θα μπορούσα να πάρω τις πληροφορίες αυτές:

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

9. Χρησιμοποιείτε ηλεκτρονικό υπολογιστή :

Ναι

Όχι

10. Πόσο εξοικειωμένος θεωρείτε ότι είστε με τους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές:

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Αρκετά

Πολύ

11. Σε ποιες από τις παρακάτω Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης σας παρέχει πρόσβαση η βιβλιοθήκη :

Δεν γνωρίζω

Καμία

Ηλεκτρονικός Κατάλογος Βιβλίων

Ηλεκτρονικός Κατάλογος Περιοδικών

Κατάλογος Ψηφιοποιημένων Εφημερίδων

Online Βάσεις Δεδομένων

Διαδίκτυο (Internet)

Βιντεοκασέτες

CD-ROM

DVD

Ο/ Α Υλικό

Άλλη/ ες (παρακαλώ προσδιορίστε) _____

ΥΛΙΚΟ

12. Ποιο είναι το σύνολο των βιβλίων που διαθέτει η βιβλιοθήκη σας:

13. Υπάρχουν έντυπα περιοδικά στην ελληνική γλώσσα στην βιβλιοθήκη σας και αν ναι, πόσα:

14. Υπάρχουν έντυπα ξενόγλωσσα περιοδικά στην βιβλιοθήκη και αν ναι πόσα:

15. Υπάρχουν χειρόγραφα στην βιβλιοθήκη και αν ναι πόσα:

16. Υπάρχει χαρτογραφικό υλικό στην βιβλιοθήκη:

Ναι Όχι

17. Είναι εξειδικευμένο το υλικό σας ως προς το περιεχόμενο του:

Ναι Όχι

18. Υπάρχει κάποιο υλικό στη βιβλιοθήκη σας που είναι μοναδικό:

ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

19. Είναι η βιβλιοθήκη σας ανοικτή στο κοινό :

Ναι Όχι

20. Έχουν πρόσβαση οι χρήστες στις Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης:

Ναι

Όχι

20.1 Αν ναι επιλέξτε σε ποιές από τις παρακάτω:

Δεν γνωρίζω

Καμία

Ηλεκτρονικός Κατάλογος Βιβλίων

Ηλεκτρονικός Κατάλογος Περιοδικών

Κατάλογος Ψηφιοποιημένων Εφημερίδων

Online Βάσεις Δεδομένων

Διαδίκτυο (Internet)

Βιντεοκασέτες

CD-ROM

DVD

Ο/ Α Υλικό

Άλλη/ ες (παρακαλώ προσδιορίστε) _____

21. Πιστεύετε ότι η βιβλιοθήκη θα έπρεπε να παρέχει πρόσβαση και σε άλλες Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης:

Ναι

Όχι

21.1 Αν ναι επιλέξτε σε ποιές από τις παρακάτω:

Δεν γνωρίζω

Καμία

Ηλεκτρονικός Κατάλογος Βιβλίων

Ηλεκτρονικός Κατάλογος Περιοδικών

Κατάλογος Ψηφιοποιημένων Εφημερίδων

Online Βάσεις Δεδομένων

Διαδίκτυο (Internet)

Βιντεοκασέτες

CD-ROM

DVD

Ο/ Α Υλικό

Άλλη/ ες (παρακαλώ προσδιορίστε) _____

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ

22. Πιστεύετε ότι είναι γνωστές οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες στο ευρύ κοινό:

Ναι Όχι

23. Πιστεύετε ότι χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση για την ύπαρξη αυτού του είδους βιβλιοθηκών :

Ναι Όχι

23.1 Αν, ναι με ποιο τρόπο μπορεί να γίνει αυτό:

24. Κατέχουν οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες το κατάλληλο υλικό /εξοπλισμό για την πραγματοποιήσει μιας έρευνας /μελέτης:

Ναι Όχι

25. Νομίζετε πως οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες παρέχουν ικανοποιητική πληροφόρηση και πλούσιο υλικό επί των θεμάτων που ζητάνε οι χρήστες της βιβλιοθήκης σας:

Ναι Όχι

26. Παρακαλώ γράψτε επιπλέον σχόλια και σκέψεις για την βιβλιοθήκη σας:

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ!!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Στο σημείο αυτό παρατίθεται το ερωτηματολόγιο που δόθηκε στους χρήστες των μοναστηριακών βιβλιοθηκών της Κύπρου.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1. Φύλο:

Άνδρας

Γυναίκα

2. Πόσο χρονών είστε:

18-30

51-60

31-40

61 και πάνω

41-50

3. Ποια είναι η ιδιότητα σας:

Προπτυχιακός φοιτητής

Μεταπτυχιακός φοιτητής

Διδακτορικός φοιτητής

Εκπαιδευτικός

Μελετητής

Ερευνητής

Ιερέας

Βιβλιοθηκονόμος

Μοναχός /ή

Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε)

ΓΕΝΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

4. Πόσο συχνά επισκέπτεστε τη βιβλιοθήκη:

Πρώτη φορά

Καθημερινά

Εβδομαδιαία

Μηνιαία

Σπάνια

5. Είστε εγγεγραμμένο μέλος της βιβλιοθήκης :

Ναι

Όχι

6. Οι κύριοι λόγοι για τους οποίους επισκέπτεστε τη βιβλιοθήκη είναι:

Εργασία μαθήματος

Έρευνα στο πλαίσιο ερευνητικού προγράμματος

Έρευνα στο πλαίσιο της διπλωματικής/ μεταπτυχιακής/ διδακτορικής εργασίας

Προσωπική Ενημέρωση

Μελέτη

Άλλα, παρακαλώ προσδιορίστε:

α) _____

β) _____

γ) _____

7. Χρησιμοποιείτε άλλη Μοναστηριακή Βιβλιοθήκη για να καλύψετε τις πληροφοριακές σας ανάγκες:

Ναι

Όχι

7.1 Αν ναι, παρακαλώ προσδιορίστε ποια:

8. Χρησιμοποιείτε άλλου είδους Βιβλιοθήκη για να καλύψετε τις πληροφοριακές σας ανάγκες:

Ναι Όχι

8.1 Αν ναι, παρακαλώ προσδιορίστε τι είδους:

δημοτική

δημόσια

ακαδημαϊκή

ειδική

σχολική

άλλη _____

9. Γνωρίζετε τι πληροφοριακές ανάγκες καλύπτουν οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες:

Ναι Όχι

9.1 Παρακαλώ εξηγήστε την απάντησή σας:

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

10. Χρησιμοποιείτε ηλεκτρονικό υπολογιστή:

Ναι Όχι

11. Πόσο εξοικειωμένος θεωρείτε ότι είστε με τους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές:

Καθόλου Λίγο Μέτρια Αρκετά Πολύ

12. Γνωρίζετε την ύπαρξη των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης:

Ναι

Όχι

13. Σε ποιες από τις παρακάτω Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης σας παρέχει πρόσβαση η βιβλιοθήκη:

Δεν γνωρίζω

Καμία

Ηλεκτρονικός Κατάλογος Βιβλίων

Ηλεκτρονικός Κατάλογος Περιοδικών

Κατάλογος Ψηφιοποιημένων Εφημερίδων

Online Βάσεις Δεδομένων

Διαδίκτυο (Internet)

Βιντεοκασέτες

CD-ROM

DVD

Ο/ Α Υλικό

Άλλη/ ες (παρακαλώ προσδιορίστε) _____

14. Ποια από τις παρακάτω Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης χρησιμοποιείτε περισσότερο(παρακαλώ σημειώστε με 1 την πηγή που χρησιμοποιείτε σχεδόν καθόλου, 2 λίγο, 3 μέτρια, 4 αρκετά, 5 πολύ για τις Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης που αναφέρονται παρακάτω):

Δεν γνωρίζω

Καμία

Ηλεκτρονικός Κατάλογος Βιβλίων

Ηλεκτρονικός Κατάλογος Περιοδικών

Κατάλογος Ψηφιοποιημένων Εφημερίδων

Online Βάσεις Δεδομένων

Διαδίκτυο (Internet)

Βιντεοκασέτες

CD-ROM

DVD

Ο/ Α Υλικό

Άλλη/ ες (παρακαλώ προσδιορίστε) _____

14.1 Παρακαλώ εξηγήστε την απάντησή σας:

15. Σε ποιες από τις παρακάτω πηγές λαμβάνετε οδηγίες ή εκπαίδευση χρήσης:

Δεν γνωρίζω

Καμία

Ηλεκτρονικός Κατάλογος Βιβλίων

Ηλεκτρονικός Κατάλογος Περιοδικών

Κατάλογος Ψηφιοποιημένων Εφημερίδων

Online Βάσεις Δεδομένων

Διαδίκτυο (Internet)

Βιντεοκασέτες

CD-ROM

DVD

Ο/ Α Υλικό

Άλλη/ ες (παρακαλώ προσδιορίστε) _____

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

16. Ποιο τρόπο χρησιμοποιεί η βιβλιοθήκη για την εκπαίδευση σας :

Γραπτές οδηγίες χρήσης

On-line οδηγίες χρήσης

Εκπαίδευση με το βιβλιοθηκονόμο

Άλλου είδους εκπαίδευση στις Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης, παρακαλώ προσδιορίστε)

17. Πιστεύετε ότι χρειάζονται περισσότερες ή καλύτερες οδηγίες από τη βιβλιοθήκη για την χρήση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης:

Ναι Όχι

17.1 Εξηγήστε την απάντησή σας:

18. Κατά την άποψή σας ποια πιστεύετε ότι θα ήταν η καλύτερη μέθοδος εκπαίδευσης για τις Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης:

On-line μαθήματα εκπαίδευσης

Γραπτές οδηγίες χρήσεως

Εκπαίδευση σε ομάδες χρηστών με το βιβλιοθηκονόμο

Άλλο _____

ΥΛΙΚΟ

19. Νομίζετε ότι οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες παρέχουν ικανοποιητική πληροφόρηση στους χρήστες τους:

Ναι Όχι

20. Νομίζετε ότι οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες παρέχουν πλούσιο υλικό επί των θεμάτων που ζητάτε:

Ναι Όχι

21. Το περιεχόμενο του υλικού που υπάρχει είναι αυτό που περιμένατε:

Καθόλου Λίγο Μέτρια Αρκετά Πολύ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ

22. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τις υπηρεσίες που σας παρέχει η μοναστηριακή βιβλιοθήκη :

Καθόλου ικανοποιητική

Σχετικά ικανοποιητική

Ικανοποιητική

Πολύ ικανοποιητική

22.1 Παρακαλώ εξηγήστε την απάντησή σας:

23. . Κατέχουν οι μοναστηριακές βιβλιοθήκες το κατάλληλο υλικό /εξοπλισμό για την πραγματοποίηση μιας έρευνας /μελέτης:

Ναι Όχι

23.1 Προσδιορίστε τι θα θέλατε να σας παρέχει μια μοναστηριακή βιβλιοθήκη με σκοπό να καλύψει τις πληροφοριακές σας ανάγκες:

24. Σας παρακαλώ προσδιορίστε τυχόν συμβάντα αρνητικά που σας προκάλεσαν δυσαρέσκεια ή αποτέλεσαν εμπόδιο στην υλοποίηση της ερευνάς σας; (μπορείτε να προσδιορίσετε τα εμπόδια):

25. Σας παρακαλώ προσδιορίστε τυχόν θετικά συμβάντα που σας βοήθησαν στην υλοποίηση/ κάλυψη μιας πληροφοριακής ανάγκης:

26. Πιστεύετε ότι πρέπει να βελτιωθεί η εκπαίδευση χρηστών για τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και αν ΝΑΙ με ποιο τρόπο; Παρακαλώ εξηγήστε την απάντησή σας:

27. Πώς κρίνετε το προσωπικό της βιβλιοθήκης όσον αφορά την εξυπηρέτηση:

Καθόλου εξυπηρετικοί Λίγο εξυπηρετικοί Μέτρια
Αρκετά καλή Πολύ καλή

28. Πώς κρίνετε το προσωπικό της βιβλιοθήκης όσον αφορά τις υπηρεσίες που σας παρέχουν:

Καθόλου καλές Λίγο καλές Μέτρια Αρκετά καλές
Πολύ καλές

29. Πώς κρίνετε το προσωπικό της βιβλιοθήκης όσον αφορά τη συμπεριφορά απέναντι στους χρήστες:

Καθόλου καλή Λίγο καλή Μέτρια Αρκετά καλή
Πολύ καλή

30. Πώς κρίνετε το προσωπικό της βιβλιοθήκης όσον αφορά τις γνώσεις τους:

Καθόλου καλές Λίγο καλές Μέτρια Αρκετά καλές
Πολύ καλές

31. Η εκπαίδευση που λαμβάνετε από το προσωπικό της βιβλιοθήκης σε σχέση με τις υπηρεσίες της είναι:

Καθόλου ικανοποιητική
Σχετικά ικανοποιητική
Ικανοποιητική
Πολύ ικανοποιητική

32. . Παρακαλώ γράψτε επιπλέον σχόλια και σκέψεις για τη βιβλιοθήκη σας:

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ!!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Ταχυδρομικές Διευθύνσεις

1. Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου → www.imkykkou.com.cy
Βιβλιοθήκη του Κέντρου Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου →
http://www.imkykkou.com.cy/bibliothiki_ieras_monis.shtml
Διεύθυνση → Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου Τ.Θ. 28192, Λευκωσία Κύπρος.
2. Πολιτιστικό Κέντρο Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ →
www.makariosfoundation.org.cy
Βιβλιοθήκη του Πολιτιστικού Κέντρου του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ
→<http://www.makariosfoundation.org.cy/vivliothiki2.html>
Διεύθυνση → Πλατεία Αρχιεπισκόπου Κυπριανού, Τ.Θ. 21269, 1505 Λευκωσία
Κύπρος
3. Ιεράς Μητρόπολης Λεμεσού → www.imlemesou.org.cy
Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολης Λεμεσού → <http://www.imlemesou.org/flash/library.html>
Διεύθυνση → Οδός Ειρήνης 3042, Τ.Θ. 56091, 3304 Λεμεσός Κύπρος.
4. Ιεράς Μητρόπολης Πάφου → www.imparhou.org
Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολης Πάφου → Δεν διαθέτει.
Διεύθυνση → Οδός Αγίου Θεοδώρου Τ.Κ. 60054, 8100 Πάφος, Κύπρος.
5. Ιεράς Μητρόπολης Κιτίου → www.imkitiou.org.cy
Βιβλιοθήκη Ιεράς Μητρόπολης Κιτίου → Δεν διαθέτει.
Διεύθυνση → Τ.Θ. 40036, 6300 Λάρνακα.
6. Ιεράς Μονής Αγίου Νεοφύτου → Δεν διαθέτει
Βιβλιοθήκη Ιερά Μονή Αγίου Νεοφύτου → Δεν διαθέτει
Διεύθυνση → Ιερά Μονή Αγίου Νεοφύτου, Τ.Θ.60289, 8101 Πάφος, Κύπρος

7. Ιεράς Μονής του Αγίου Ηρακλειδίου → www.tamassos.org.cy

Βιβλιοθήκη Ιεράς Μονής του Αγίου Ηρακλειδίου → Δεν διαθέτει.

Διεύθυνση → Αγίου Ηρακλειδίου 1, Τ.Θ 2651 Πολιτικό Λευκωσία, Κύπρος

8. Ιερά Μονή του Μαχαιρά → Δεν διαθέτει

Βιβλιοθήκη Ιεράς Μονής του Μαχαιρά → Δεν διαθέτει

Διεύθυνση → Ιερά Μονή Μαχαιρά, Τ.Θ 25272, 1308 Λευκωσία.

9. Ιερά Μονή της Θεοτόκου → Δεν διαθέτει

Βιβλιοθήκη Ιεράς Μονής Θεοτόκου → Δεν διαθέτει

Διεύθυνση → Ιερά Μονή της Θεοτόκου, Τ.Θ. 2644 Καμπιά, Λευκωσία, Κύπρος

10. Ιερά Μονή Σταυροβουνίου → Δεν διαθέτει

Βιβλιοθήκη Ιεράς Μονής Σταυροβουνίου → Δεν διαθέτει

Διεύθυνση → Ιερά Μονή Σταυροβουνίου, Τ.Θ 7645 Λάρνακα, Κύπρος

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

Πίνακες Ανάλυσης ερωτηματολογίων προσωπικού

Αριθμός Πίνακα	Τίτλος Πίνακα	Σελίδα
Πίνακας 5.2.1	Φύλο	54
Πίνακας 5.2.2	Ηλικία	54
Πίνακας 5.2.3	Προϋπηρεσία	55
Πίνακας 5.2.4	Ιδιότητα	55
Πίνακας 5.2.5	Τμήμα Βιβλιοθήκης που εργάζεστε	56
Πίνακας 5.2.6	Πόσα άτομα εργάζονται στην βιβλιοθήκη	57
Πίνακας 5.3.1	Χρήση Η/Υ	57
Πίνακας 5.3.2	Πόσο εξοικειωμένος είστε με Η/Υ	57
Πίνακας 5.3.3	Πρόσβαση σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης	58
Πίνακας 5.4.1	Σύνολο Βιβλίων	59
Πίνακας 5.4.2	Έντυπα περιοδικά στην ελληνική γλώσσα	60
Πίνακας 5.4.3	Έντυπα ξενόγλωσσα περιοδικά	60
Πίνακας 5.4.4	Χειρόγραφα	61
Πίνακας 5.4.5	Χαρτογραφικό υλικό	61
Πίνακας 5.4.6	Εξειδικευμένο υλικό	62
Πίνακας 5.4.7	Μοναδικό υλικό	62
Πίνακας 5.5.1	Πρόσβαση στο κοινό	62
Πίνακας 5.5.2	Πρόσβαση χρηστών σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης	63
Πίνακας 5.5.3	Σε ποιες Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης έχουν πρόσβαση οι χρήστες	63
Πίνακας 5.5.4	Θα έπρεπε να παρέχει πρόσβαση και σε άλλες ΗΠΠ	65

Πίνακας 5.5.5	Σε ποιες θα θέλατε να έχουν πρόσβαση	65
Πίνακας 5.6.1	Είναι γνωστές στο ευρύ κοινό	66
Πίνακας 5.6.2	Περισσότερη ενημέρωση για την ύπαρξη τους	67
Πίνακας 5.6.3	Κατάλληλο υλικό για έρευνα	67
Πίνακας 5.6.4	Ικανοποιητική πληροφόρηση και πλούσιο υλικό για θέματα που ζητούν οι χρήστες	67

Πίνακες Ανάλυσης ερωτηματολογίων χρηστών

Αριθμός Πίνακα	Τίτλος Πίνακα	Σελίδα
Πίνακας 6.2.1	Φύλο	71
Πίνακας 6.2.2	Ηλικία	72
Πίνακας 6.2.3	Ιδιότητα	72
Πίνακας 6.3.1	Πόσο συχνά επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη	73
Πίνακας 6.3.2	Εγγεγραμμένα μέλη της βιβλιοθήκης	73
Πίνακας 6.3.3	Λόγοι που επισκέπτεστε την βιβλιοθήκη	73

Πίνακας 6.3.4:	Χρησιμοποιείται άλλη μοναστηριακή βιβλιοθήκη για να καλύψετε τις πληροφοριακές σας ανάγκες	74
Πίνακας 6.3.5	Χρησιμοποιείται άλλου είδους βιβλιοθήκη για να καλύψετε τις πληροφοριακές σας ανάγκες	74
Πίνακας 6.3.6	Τι είδους άλλη βιβλιοθήκη χρησιμοποιείται	75
Πίνακας 6.3.7	Γνωρίζετε τι πληροφοριακές ανάγκες καλύπτουν	75
Πίνακας 6.4.1	Χρησιμοποιείται Η/Υ	76
Πίνακας 6.4.2	Εξοικείωση με Η/Υ	76
Πίνακας 6.4.3	Γνωρίζετε την ύπαρξη ΗΠΠ	77
Πίνακας 6.4.4	Πρόσβαση σε Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης	77
Πίνακας 6.4.5	Ποια ΗΠΠ χρησιμοποιείται περισσότερο	78
Πίνακας 6.4.6	Σε ποιες ΗΠΠ λαμβάνετε οδηγίες χρήσης	81
Πίνακας 6.5.1	Τρόπος Εκπαίδευσης που χρησιμοποιεί η βιβλιοθήκη	83
Πίνακας 6.5.2	Πιστεύετε χρειάζονται καλύτερες οδηγίες από την βιβλιοθήκη για την χρήση των ΗΠΠ	83
Πίνακας 6.5.3	Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος εκπαίδευσής	84
Πίνακας 6.6.1	Ικανοποιητική πληροφόρηση στους χρήστες	84
Πίνακας 6.6.2	Προσφέρουν πλούσιο υλικό	85
Πίνακας 6.6.3	Το περιεχόμενο του υλικού είναι αυτό που περιμένετε	85
Πίνακας 6.7.1	Ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης	86
Πίνακας 6.7.2	Κατάλληλο υλικό για την πραγματοποίηση έρευνας	86
Πίνακας 6.7.6	Προσωπικό όσο αφορά την	88

	εξυπηρέτηση	
Πίνακας 6.7.7	Προσωπικό όσο αφορά τις υπηρεσίες του	89
Πίνακας 6.7.8	Προσωπικό όσο αφορά την συμπεριφορά του	89
Πίνακας 6.7.9	Προσωπικό όσο αφορά τις γνώσεις του	89
Πίνακας 6.7.10	Εκπαίδευση από το προσωπικό σε σχέση με τις υπηρεσίες που προσφέρει	90

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

1. ΑΝΘΕΜΙΔΗ, ΔΡ. Α. ΣΤ. 1978. *Jus Promorendi: Μεθοδολογία Επιστημονικής έρευνας και συγγραφικής*. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Αλτίντζη
2. ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Β. Γ. 2004. *Μοναστήρια της Κύπρου*. Χαραυγή: Λευκωσία
3. *Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρους Λάρους Μπριτανικά*. 1984. Πάπυρος σελ.187
4. ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. Π. 1983. *Μεθοδολογία Επιστημονικής έρευνας*. Αθήνα: {χ. ε}
5. ΚΑΠΠΑΗ, Χ.Δ. 1994. *Τα μοναστήρια της Κύπρου*. Κύπρος: Εκδόσεις
6. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ, Γ. Δ. 1998. *Εγκόλπιον Επιστημονικής έρευνας*. Αθήνα: Αρμός
7. ΝΤΑΒΑΡΙΝΟΣ, Π. 1998. *Ιστορία Βιβλιοθηκών του Ελληνισμού*. Αθήνα : "Ελλην"

8. Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κωνσταντίας-Αμμοχώστου κ. Βασίλειος. 2008. *Εορτολόγιον : τυπικά διατάξεις ιερών ακολουθιών*. Λευκωσία : Εκδόσις Ιερά σύνοδος Εκκλησίας της Κύπρου
9. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Θ. Ι. 2000. *Βιβλιοθήκες Αγίου Όρους:παλαιά ελληνικά έντυπα*. Αθήνα: Αβιβλιογράφητες εκδόσεις
10. ΠΙΕΡΙΔΗ, Γ. Φ. 1962. *Βιβλία και βιβλιοθήκες*. Αμμόχωστος: Δημοτική βιβλιοθήκη Αμμοχώστου
11. ΣΤΑΙΚΟΣ, Κ. ΣΠ. 1997 .*Βιβλιοθήκες Από την αρχαιότητα έως την Αναγέννηση και Σημαντικές Ουμανιστικές και Μοναστηριακές βιβλιοθήκες (3000π.χ- 1600π.χ)*. Αθήνα: {χ.ε}
12. ΣΤΑΙΚΟΣ, Κ. ΣΠ. 2006 . *Η ιστορία της βιβλιοθήκης στον Δυτικό πολιτισμό:Από τον Μέγα Κωνσταντίνο έως τον Καρδινάλιο Βησσαρίωνα:Αυτοκρατορικές, Μοναστηριακές, Σχολικές και Ιδιωτικές βιβλιοθήκες στον Βυζαντινό κόσμο*. Αθήνα: Κότινος Α.Ε
13. Σύνοδος Εκκλησίας της Κύπρου. 2006. *Εορτολόγιο. Τυπικά διατάξεις Ιερών Ακολουθιών*.

Ξένη

1. Cohen, L. & Manion, L. 2000. *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας* (Ν. Παπαγεωργίου, Επιμ. Έκδ. και μετάφρασης). Αθήνα: Μεταίχμιο

Ιστοσελίδες

1. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ, Δ. 2003. *Το εθνικό κέντρο τεκμηρίωσης και η οργάνωση της γνώσης* [online]. [Προσέγγιση 3η Ιανουαρίου 2008]. Διαθέσιμο στο Διαδυκτίο: <http://www.eleto.gr/download/Conferences/4th%20Conference/4th_30-45-GiannibasDionyssis.pdf>

2. *Ηριδανός*. 2005.[online]. [Προσέγγιση 1η Δεκεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο:
<<http://www.hridanos.gr/volume07/biblio/library.php> >
3. *Η καθημερινή*. 2008.[online]. [Προσέγγιση 25η Νοεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο:
<http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_civ_1_07/04/2007_222222>
4. *Ιερά Μονή Θεοβαδίστου Όρους Σινά, Αγίας Αικατερίνης*. 2002-2008.[online]. [Προσέγγιση 1η Δεκεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο:
<<http://www.sinaimonastery.com/index.php?lid=1>>
5. *Καθολική Αρχιεπισκοπή Κέρκυρας*. 2007.[online]. [Προσέγγιση 20η Νοεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο:
<<http://www.catholic-church-corfu.org/tenedos.html>>
6. *Καλαμπάκα*. 2000.[online]. [Προσέγγιση 25η Νοεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο: <http://www.kalampaka.com/gr/meteora/monasteries_meteoro.asp>
7. *Οι βιβλιοθήκες στην Ελλάδα από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα: Σύνομη ιστορική αναδρομή*. 2006.[online]. [Προσέγγιση 21η Νοεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο:
<clients.cancom.gr/eugen-events/praktika_semertzaki.doc>
8. ΣΤΑΙΚΟΣ, Κ. ΣΠ. 1997. *Βιβλιοθήκες. Από την Αρχαιότητα έως την Αναγέννηση και Σημαντικές Ουμανιστικές και Μοναστηριακές Βιβλιοθήκες (3000 π.Χ. - 1600 μ.Χ.)*. [online]. [Προσέγγιση 15η Νοεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο:
<http://www.libraries.gr/nonmembers/gr/history_bizadinos_monaxismos.htm >
9. ΣΤΑΙΚΟΣ, Κ. ΣΠ. 1997. *Βιβλιοθήκες. Από την Αρχαιότητα έως την Αναγέννηση και Σημαντικές Ουμανιστικές και Μοναστηριακές Βιβλιοθήκες (3000 π.Χ. - 1600 μ.Χ.)* [online]. [Προσέγγιση 15η Νοεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο:
<http://www.libraries.gr/nonmembers/gr/libraries_theologou.htm>

10. *Χριστιανισμός και μοναχισμός*. 2002.[online]. [Προσέγγιση 15η Νοεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο: <<http://www.apologitis.com/gr/ancient/monaxismos.htm>>

11. *Curious Expeditions*. 2007.[online]. [Προσέγγιση 28η Δεκεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο: <<http://curiousexpeditions.org/?p=78>>

12. *MGN*. 2002-2008. *I. M. Παναγίας Ολυμπιώτισσας* [online]. [Προσέγγιση 21η Νοεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο: <http://www.elassona.com.gr/m_ellasona/impo/bibliothiki.php>

13. MFA OF UKRAINE. 1995-2008. *Embassy of Ukraine in the Kingdom of Norway* [online]. [Προσέγγιση 1η Δεκεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο: <<http://www.mfa.gov.ua/norway/nor/6303.htm>>

14. *Valenciavalencia*. 2006.[online]. [Προσέγγιση 28η Δεκεμβρίου 2007]. Διαθέσιμο στο Διαδύκτιο: <www.valenciavalencia.com/sights-guide/sights-listings/monastery.htm>